

GEDENKBOEK

TRINITEITSLYCEUM
HAARLEM

1922

1947

HERUITGEGEVEN DOOR HET SCHOOLBLAD TOLLE LEGE
BIJ HET 30-JARIG BESTAAN VAN HET LYCEUM IN 1952

TOLLE LEGE

GEDENKBOEK

1922

1947.

TRINITEITSLYCEUM

HAARLEM

MATHÉ $\forall$ D WEIDEN

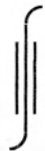
GEDENKBOEK

TRINITEITSLYCEUM

HAARLEM

1922

1947

In Nomine sanctae et individuae Trinitatis
In naam van de heilige en ondeelbare Drieëenheid

Dit boek wordt geopend met een voorwoord van :

Zijne Hoogw. Exc. Mgr. J. P. HUIBERS, *Bisschop van Haarlem.*

De Hoogeerw. Pater SEBASTIANUS VAN NUENEN,
Prior-Provinciaal van de Nederlandse Augustijnenprovincie.

De Weledelgestr. Heer D. J. A. GELUK,
Weth. van Onderw. en waarn. Burgemeester van Haarlem.

Verder werken mee :

GODFRIED BOMANS - K. H. J. DORREN - P. W. FRANSE
P. J. M. HOKKELING - JOAN KAT - G. J. PAULIDES - H. L.
PRENEN - Pater N. TH. VLAAR O.E.S.A.

Ere-comité:

Zijne Hoogw. Exc. Mgr. J. P. HUIBERS, *Bisschop van Haarlem.*

*

Hoogeerw. Pater SEBASTIANUS VAN NUENEN,

Prior-Propinciaal van de Nederlandse Augustijnenprovincie.

*

Mgr. Dr. TH. J. F. VERHOEVEN,

Directeur R.K. Centraal Bureau voor Onderwijs en Opvoeding.

*

Hoogeerw. Heer J. J. A. KUILMAN, *Deken van Haarlem.*

*

Weledelgestr. Heer D. J. A. GELUK,

Weth. van Onderwijs en waarn. Burgemeester van Haarlem.

*

Weledelgestr. Heer A. J. S. VAN DAM,

Inspecteur van het Gymnasiaal en Middelbaar Onderwijs.

*

Zeereerw. Pater N. TH. VLAAR,

Prior van het St. Thomas-college te Venlo en em.-Rector van het Triniteitslyceum te Haarlem.

Arcidiacon.
Haarlem 18 Aug. 49

Zeerwaarde Pater Rector -

Met groote vreugde en innige dankbaarheid
zijn wij vernut om al het goede, dat door
het Lyceum Sanctissimae Trinitatis onder
de liepe en brave leiding des Zwaarde Pater
Augustijnen in de eerste vijftig jaren
van zijn bestaan voor de Katholieke jeugd
van Haarlem en Omstreken in tot stand
gebracht.

Men kent den boom, het best aan zijne
vruchten en met blijde voldoening zien wij
op den grooten oogst en den steeds
toenemenden bloei.

Hartelijk bidden wij God bestaen te zyn
op ons de zwaarde Pater, over alle
leeraren en leerlingen en over alle
begunstigers.

J. P. Meibers
Bischof van Haarlem

PROVINCIALAAT
PATERS AUGUSTIJNEN
CULEMBORG

*God wil de mensen gelukkig maken
met medewerking van de mensen.*

Ieder mens wil gelukkig worden.

Honderden Christenouders, peinzend over het geluk van hun jongens, hebben hen toevertrouwd aan ons Lyceum.

Telkens zijn die ouders daarbij geleid door het verlangen, dat hun kinderen op dit Lyceum een zodanige vorming zouden ontvangen, dat zij eenmaal als volwassenen niet alleen zich een positie in het leven zouden kunnen verwerven, doch dat zij in het geheel als christenmannen weg en taak in het leven zouden weten te vinden.

Aan dit verlangen is voldaan, vijf en twintig jaren, doordat leken- en patersleraren gaven van geest en hart hebben geschonken aan de jonge mensen, die mee aan hun zorgen werden toevertrouwd.

Als Provinciaal der Augustijnen in Nederland betuig ik daarvoor onze dank.

Ik betuig deze aan allen die ons Lyceum in Haarlem geestelijk en stoffelijk hebben gebouwd. Naarmate ge hebt meegebouwd, naarmate ge lief en leed hebt meegedragen, naarmate ge U zelf hebt weggegeven in Uw taak in deze, naarmate ge aandeel hebt aan het groot formaat, dat ons Lyceum heeft, naar die mate hebt ge meegholpen in het plan, dat God heeft met de jonge mensen, die op dit Lyceum waren en zijn.

Ouders en jonge mensen, die Uw vertrouwen aan ons hebt geschonken en schenkt, ook U onze dank. En de dank van ons allen zij in de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, de Allerheiligste Drieëenheid, Wie ons Lyceum is toegewijd.

In die dankbaarheid vragen wij één van hart, dat het Triniteits-Lyceum, doorbouwend op deze vijf en twintig jaar, in groot formaat moge meehelpen om jonge mensen, grote, gelukkige mensen te doen worden.

*Pater SEBASTIANUS VAN NUENEN O.E.S.A.
Prior Provincialis.*

KABINET
BURGEMEESTER

HAARLEM, 27 September 1947.

Het is mij een groot genoegen een enkel woord te schrijven in het Gedenkboek, dat wordt uitgegeven ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van het Triniteitslyceum te Haarlem. Dit lyceum toch, dat zich in die vijf en twintig jaren ontwikkeld heeft tot een school met een bevolking van niet veel minder dan 800 leerlingen, is een waardige loot aan de stam van het Haarlemse middelbaar en voorbereidend hoger onderwijs, waarop bestuur en leiding met recht trots kunnen zijn. Niet in het minst is dat te danken aan de prettige sfeer, die aan deze school bestaat en die men ondanks de moeilijke omstandigheden, waaronder met een te groot aantal leerlingen in een te kleine ruimte gewerkt moet worden, weet te handhaven. Wel het sterkst is mij de goede geest, die op het Lyceum heerst, gebleken bij het afscheid van pater Vlaar als rector, een man, die als een vader over zijn kinderen zovele jaren de leerlingen op hun weg door de school heeft geleid en aan wie zovele honderden leerlingen voor hun ganse leven onvergetelijke herinneringen zullen houden. Het is een zegen voor een school te kunnen beschikken over zulke leiders.

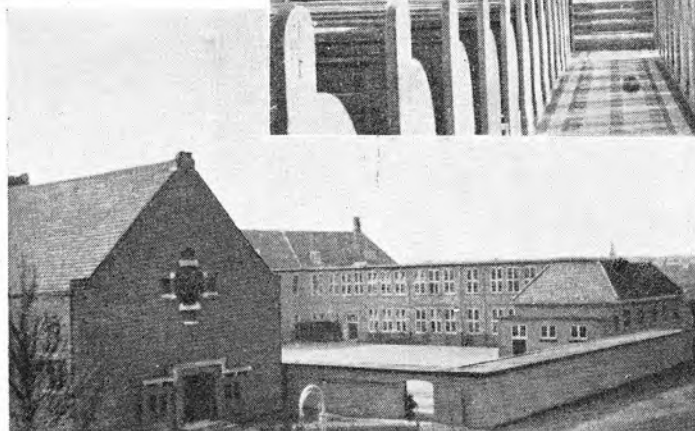
Moge de school onder leiding van de nieuwe rector in de komende decennia het werk van de achter ons liggende 25 jaren met evenveel succes voortzetten en moge spoedig de tijd komen, dat we weer in staat zullen zijn nieuwe scholen te bouwen, opdat aan het nijpende gebrek aan ruimte een einde kan komen. Dan zal een tweede R.K. Lyceum verlichting kunnen brengen in de moeilijkheden van de thans bestaande en kunnen voorzien in de zich nog steeds uitbreidende behoefte aan dit onderwijs voor de Rooms-Katholieke bevolkingsgroep van Haarlem en omstreken.

Mogen de beste wensen van het Haarlemse gemeentebestuur het Triniteitslyceum op zijn verdere weg vergezellen.

D. J. A. GELUK
*Wethouder van Onderwijs,
Waarnemend Burgemeester van Haarlem.*

En hier
voltrok
zich de
geschiedenis

van
25 jaar
Triniteits-
Lyceum

Ten geleide

Als ons Triniteits-Lyceum iets NIET bezit, dan is het de zin voor traditie. Daarom is de verschijning van dit gedenkboek zoo bijzonder verheugend. Het is een eerste poging om een oogenblik stil te staan in de stroom der gebeurtenissen, om terug te kijken op wat geschied is, ons bewust te worden van het verleden onzer school. Het heden immers wordt pas levend en zinvol door het besef van het verleden, waaruit het voortkwam. Zonder kennis van wat eens wàs, is het oogenblik wat wij „nu” noemen, van een chaotische willekeurigheid. Doch begrepen als de laatste schakel van een lange keten daarvóór, wordt het boordevol beteekenis. Meer nog: eerst dan schenken wij het onze genegenheid. Want kennis van datgene, wat anderen hebben tot stand gebracht, roept op: besef van verantwoordelijkheid, om het aldus geworden in stand te houden en door te geven aan hen, die ná ons komen. Het wekt onze eerezucht, het dwingt tot overgave en tot offer. En uit het offer ontstaat de genegenheid. Want wij houden van datgene, waarvoor wij ons inspanning getroost hebben.

Het is daarom niet zonder reden, dat juist in de oudste school-gemeenschappen, zooals de colleges van Eton en de universiteiten van Oxford en Cambridge, waar het besef der traditie het sterkst leeft, ook de collectieve genegenheid het warmst is. Men voelt zich daar de drager eener overlevering. Schending daarvan is niet alleen een vergrijp tegen de bestaande orde, het is tevens een belediging van het verleden. Ziedaar de machtige, regenererende kracht der traditie.

Na de 19de Eeuw, waarin het gevoel voor historische continuïteit was verloren gegaan, is onze eeuw zich opnieuw van die kracht bewust geworden. Men beroept zich weer op het verleden. Dit beroep is geen zwakheid. Het verraadt geen onmacht tot eigen vormgeving. Integendeel. Confrontatie met het verleden veronderstelt geloof in het heden. Het zich verbonden voelen met datgene, wat geweest is, schept juist de mogelijkheid eener organische groei naar de toekomst.

Die mogelijkheid is voor het Triniteits-Lyceum altijd gering geweest. Zijn betrekkelijk jong bestaan was de voornaamste belemmering. Doch met het verloop der jaren wordt de geldigheid van dit excuus zwakker. En nu de kwart eeuw verstreken is, moeten wij ophouden ons op deze verontschuldiging te beroepen. Zij heeft haar kracht verloren. Wij moeten worden: een school met traditie. Dit gedenkboek bedoelt daartoe bij te dragen. Moge de lezing ervan ons vervullen met de fierheid, die de voorwaarde is van nog grootere daden.

Het Triniteitslyceum te Haarlem in het zoeklicht der geschiedenis

door G. J. PAULIDES

Winston Churchill heeft in een van zijn vele redevoeringen gezegd: „a celebration should be a landmark and an inspiration”

Het zilveren jubileum van het R.K. Lyceum te Haarlem moet dan ook aanleiding zijn, éérst tot een terugblik, 'n doormijmering van wat in de voorbij gesnelde jaren is geschied, 'n doorleven van de geschiedenis van deze kleine gemeenschap, maar daarnaast moeten we, na een terugblik op de afgelegde weg, met frisse moed en gesterkt door de lessen der ervaring de reis voortzetten. We moeten door de geschiedenis geïnspireerd worden tot voortgaande ontplooiing van krachten en voortdurende verbetering van hetgeen bereikt is. Het woord tijd kan hier in twee betekenissen gebruikt worden: de 25 jaren, bestaande uit vele honderden uren, waarin een generatie is grootgebracht, maar óók, wat Churchill eens noemde »an opportunity for reflexion.«

Moge God ons daarbij goede raad verstrekken en de wijsheid geven er gebruik van te maken – dan behoeven we niet bang te zijn voor de toekomst.

De geboorte van een plan

Que j'ai l'âme ravie de voir d'un beau succes
notre peine suivie.

(Molière)

Wanneer het zilveren feest van het R.K. Lyceum te Haarlem gevierd wordt, dan is het juist 30 jaar geleden, dat in de Nieuwe Haarlemse Courant een ingezonden stuk werd geplaatst, (n.l. op 10 September 1917) waarin werd gepleit voor de oprichting van een R.K. Middelbare School in Haarlem. De inzender verzocht hierin alle Katholieken, die instemden met de stichting van een R.K. H.B.S., hun naamkaartje te sturen aan de administratie, onder de letters H.B.S. Er kwamen spoedig 30 bewijzen van sympathie binnen.

Op 11 September plaatste de redactie een bericht, waaruit ik het volgende citeer:

„Wij kunnen er thans bijvoegen, dat, naar wij uit de beste bron vernemen, het tot stand komen van deze school Z.D.H. den bisschop van Haarlem een grote vreugde zou bereiden. Wij twijfelen er niet aan, of deze mededeeling zal voor den inzender en vele anderen een aansporing zijn, om al hun krachten in te spannen voor de verwezenlijking van het door hen beoogde ideaal.”

Om het enthousiasme nog wat aan te wakkeren begon de redactie een enquête bij enkele bevoegde Haarlemmers en publiceerde in de nummers van 12 en 14 September 1917 enige interviews.

Zo was de heer J. Roodnat een groot voorstander; hij gaf verschillende redenen op b.v. de offeringen, die vele ouders zich moesten getroosten door hun kinderen naar Amsterdam te sturen of naar een kostschool. De heer Roodnat voelde het meest voor een H.B.S. met een onderbouw van 3 klassen, met daarop 2 kopklassen. Na de 3de klas zouden de leerlingen moeten kiezen tussen, wat we nu zouden noemen, H.B.S. A of H.B.S. B.

De Heer J. F. M. Sterck, toen districts-schoolopziener, vond Haarlem de aangewezen stad voor een R.K. H.B.S. Met profetenblik zag de heer Sterck, dat er geen gebrek aan leerlingen zou zijn. Maar deze beproefde onderwijsman voegde er een heel goede raad aan toe: „laat de school

alleen jongens toelaten met voldoende aanleg, en niet zulken, die het onderwijs moeilijk kunnen volgen; ze houden het goede onderwijs voor anderen tegen. Merkwaardig is het, dat de heer Sterck een R.K. H.B.S. wèl nodig achtte voor jongens, maar niet voor meisjes. Er was echter nóg een belangrijke omstandigheid en wel deze: de regering had in 1917 plannen om de H.B.S.-opleiding verplichtend te stellen voor aanstaande onderwijzers. Een reden te meer om tot stichting van een R.K. H.B.S. over te gaan. Het idee van de heer Sterck, om slechts met 1 of 2 klassen te beginnen, is in 1922 in vervulling gegaan: Rector Vlaar begon in September met 45 jongens verdeeld over 2 leerjaren.

Lag de H.B.S. zelf nog in 't verre verschieft, weldra werd de volgende oproep verzonden aan vele Katholieken van Haarlem en omgeving.

R.K. Hoogere Burgerscholen te Haarlem

Onder hooge goedkeuring van Z.D.H., den Bisschop van Haarlem Mgr A. J. Callier hebben ondergeteekenden de eer U uit 'te noodigen tot eene Vergadering op
Woensdag 10 October 1917

des avonds om 8 uur,
in het gebouw St. Bavo, Smedestraat te Haarlem.

Het doel is de oprichting van eene vereniging tot stichting en instandhouding van scholen voor R. K. Middelbaar- en Hooger Onderwijs te Haarlem

Pastoor H. Wentzel
G. F. H. Pastoor
A. A. Swolfs

4 Januari 1918 werd bedoelde vereniging opgericht, haar statuten werden goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 10 Juli 1918.

Weldra verscheen er een brochure: *Een Roomsche H.B.S. te Haarlem.*

Om twee redenen wenste men een R.K. Middelbare School: 1e. tot behoud en versterking van

het geloof; 2e, om hogere studiën bij de R.K. Jeugd aan te moedigen.

We moeten niet vergeten, dat in 1917 de schoolstrijd, die meer dan een halve eeuw geduurd had, geëindigd was met een volledige overwinning voor de Bijzondere School. Bij de grondwetsherziening van 1917 was de financiële gelijkstelling van openbaar en bijzonder onderwijs vastgelegd. Hier is natuurlijk bedoeld het lager onderwijs. Weliswaar moesten we nog wachten op de L.O.-wet de Visser (1920), maar in grote lijnen stond het resultaat al vast. Gedurende ruim een halve eeuw was de aandacht der Katholieken geconcentreerd op het bijzonder lager onderwijs. Is het te verwon-

Welke associaties wekt de naam van deze school, met drie cirkels in haar vaandel, nu zij na een generatie arbeid, oproept tot herdenken?

De verwachtingsvolle knaap, die haar band voelt als het renpaard de teugel, hunkert trappelend naar het bevrijdend startschot. De man, die, nauw hoorbaar, de zilveren naklank van de schoolbel waarneemt, geeft haar aandeel in de gevoelens van weemoedige dankbaarheid zijn jeugd betreffende, en wendt zich verder tot de daad. Nóg ontbreekt de grijsaard, op de drempel van de overgang zich bezinnend op het oordeel, in wiens herinnering zijn school een beginpunt is. Ná hem zal de cirkel, verwachting-daad-oordeel, gesloten zijn. Dan ligt het Triniteitslyceum tijdloos kloppend in de ademsfeer van de strijdende gemeenschap, waarvan de ruimte door God is afgemeten. De bevruchtende kracht, waarmee zijn bescheiden trillingen zullen uitgolven over deze ruimte, wordt bepaald door de continue keten van opvoeders, oud-leerlingen en leerlingen. Dit legt tussen deze schakels een band van verantwoordelijkheid.

Moge onze lyceumgemeenschap, gesteld onder het teken van de Allerheiligste Drie-eenheid, in Haar dienst en tot Haar eer een vruchtdragend centrum zijn, op voorspraak van haar zegepralende leden, onder schutse van hem, die vergeefs trachtte het Geheim van Almacht, Woord en Geest te doorgronden.

De gevelsteen van de school en de gedachte aan het vaandel, waarvan ik, als lyceïst van het eerste examenjaar, 1926, de inwijding meemaakte, inspireerde mij tot bijgaande korte beschouwing.

Dr. C. A. SPIERENBURG,
eindexamen H.B.S., b 1926.

deren, dat in en na 1917 het middelbaar onderwijs aan de beurt is om de belangstelling te vragen? Men betoogde zelfs in bovengenoemde brochure, dat het middelbaar onderwijs van nóg groter betekenis was dan het lager, gezien de leeftijd (12 - 18 jaar), waarin levensovertuiging en karakter worden gevormd.

Wat betreft „de aanwakking van hogere studie bij de rijpere jeugd” moet ik even verwijzen naar een artikel in de Nieuwe Eeuw „Een te kort”. Prof. Groenen, Unie-moderator van de R.K. Studenten-Unie, had een onderzoek ingesteld naar het percentage academisch-gevormden onder de R.K. in Nederland, met de bedoeling dit cijfer eens te vergelijken met het percentage R.K. In de voornaamste steden van Nederland was een onderzoek ingesteld met betrekking tot de R.K. medici. De cijfers vielen bitter tegen. Ik doe maar een greep: in Amsterdam (1917); bevolking voor 21% R.K. ... aantal Katholieke artsen 25 op een totaal van 378 ... dus nog geen 7%.

Haarlem: voor 36% R.K. ... van de 70 medici waren er 5 R.K. (7%). In Dordrecht was het percentage R.K. artsen 4%.

Men verwachtte, dat de percentages voor juristen en voor gedoctoreerden in oude- en moderne letteren nog ongunstiger zouden zijn.

In een hoofdartikel in de Nieuwe Eeuw van 2 Februari 1918 werd gewezen op de steun, die de R.K. moeten brengen aan elke poging om tot oprichting van eigen middelbare scholen en gymnasia te geraken. „Wij bouwden lagere scholen, doch alleen lagere; we hebben het middelbaar en voorbereidend hoger onderwijs vrijwel vergeten.” Moest de emancipatie der R.K., die in 1918 in volle gang was, bij het middelbaar onderwijs blijven steken?

Er was 'n R.K. H.B.S. nodig, maar was ze ook *mogelijk*?

Het antwoord moest bevestigend luiden. Men veronderstelde, dat Haarlem met omgeving, een gebied van 60.000 R.K., jongens genoeg voor de middelbare school zou opleveren. Het vraagstuk van de schoolbevolking was dus niet zo moeilijk; wèl het probleem der geldmiddelen.

In bovengenoemde brochure wilde men

1e een fonds voor oprichting van scholen;

2e jaarlijkse bijdragen tot instandhouding er van:
Dus: bedrijfskapitaal en flinke jaarlijkse inkomsten.

Welnu: vooral om aan het benodigde geld te komen werd in Haarlem opgericht:

de Vereeniging tot Stichting en instandhouding van R.K. Scholen voor Middelbaar en Hooger onderwijs te Haarlem.

Ik vond de volgende namen afgedrukt onder: Bestuur:

G. H. F. Stoffels	Th. O. J. M. Smit
H. F. J. Rikmenspoel	Dr. E. A. M. Droog
H. J. I. Wentzel	Mr. F. M. J. Hagemeyer
J. P. Reynenberg	C. N. Hin
B. J. Schrandt	Th. S. J. Janzen
D. F. W. Pichot	Jos A. A. van Liemt
Ant. Leeuwenberg	Mr. A. Povel
J. Roodnat	M. van Poll
B. J. van Hees	Mr. W. J. M. Westerwoudt
R. C. A. van Cranenburgh	A. A. Swolfs
G. F. M. Pastoor	

Pastoor Wentzel was geestelijk adviseur en de naam van deze man, die altijd klaar stond, óók later, toen Rector Vlaar zijn school al leidde, zal met gouden letters geschreven moeten worden in het boek Genesis van het lyceum. Na een jaar had de vereniging ruim 25000 gulden in kas.

* * *

Op 29 Juni 1920 ontving de provinciaal van de Augustijnen Orde in Nederland - Pater Dr Leo Beke O.E.S.A. - het volgende schrijven van Pastoor Wentzel, „Het zal U mogelijk bekend zijn, dat er in Haarlem een vereeniging bestaat tot stichting en instandhouding van R.K. Scholen voor Middelbaar en Hooger onderwijs te Haarlem. Men zou gaarne willen komen tot oprichting eener H.B.S. met 3 of 5-jarige cursus. Beleefd verzoek ik U, mij te willen berichten, of U genegen zijt Uw Orde met het onderwijs te belasten en binnen afzienbare tijd de noodige leerkrachten te verstrekken. Zoo ja, dan zou het bestuur van genoemde vereeniging daartoe gaarne in nadere relatie met U willen treden.”

Hierop antwoordde Pater Provinciaal op 9 Juli 1920 o.a. „Het verzoek is zeer eervol voor ons; het oprichten en besturen van dergelijke inrichtingen van onderwijs is geheel in de geest der roemrijke tradities onzer Orde... de moeilijkheden en zorgen, verbonden aan het ingaan op Uw verzoek, mag ik echter niet onderschatten.”

In principe ging het bestuur van de Orde der

Augustijnen dus in op de suggesties van het Haarlemse Comité.

Ik noemde U de naam van Pater Dr. Leo Beke, provinciaal der Augustijnen. Ik heb hem niet gekend, maar ik heb hem enigszins leren kennen uit zijn correspondentie in de jaren 1920-1922.

Ik heb eens gelezen, dat de gedachten van de Heilige Lodewijk IX, Koning van Frankrijk, meer bij God waren dan bij zijn aardse Koninkrijk; maar daarom vergat hij zijn koninklijke plichten niet... al was zijn Koninkrijk niet van deze aarde, ...hij had toch wel „le sens de la terre”, mits het aardse maar in dienst van God gesteld kon worden. Pater Beke zie ik niet alleen als een waardige monnik, vol vertrouwen op de Voorzienigheid, maar tegelijk als een handige organisator; hij zag duidelijk wat er was en trok daaruit de conclusie, wat er komen kon. Deze provinciaal wist heel goed, dat men geen lyceum kon bouwen op illusies, maar dat een stevige materiële basis aanwezig moest zijn. Men bouwt geen school met redevoeringen en brochures... maar met geld! En nu ontmoeten we telkens naast Dr. Beke de man, die als geen ander gezorgd heeft, dat er geld kwam: pastoor Wentzel. De correspondentie tussen deze twee mannen bewijst, hoe pastoor Wentzel tegen geen moeite opzag, hoe hij elk beroep, dat op hem gedaan werd met de grootst mogelijke welwillendheid beantwoordde. Rector Vlaar vond jaren lang in pastoor Wentzel een helper in de nood!

Intussen had men Mgr. A. J. Callier op de hoogte gebracht van het contact met de Augustijnen Orde. Hij schreef op 20 Juli aan pastoor Wentzel: „Met voldoening vernemen Wij uit Uw schrijven van 15 dezer, dat de E.E.P.P. Augustijnen wellicht genegen zullen zijn leerkrachten te leveren voor een op te richten H.B.S. te Haarlem. Tegen de voorgestelde voorwaarden ..... hebben Wij geen bezwaar!”

De zaak marcheerde nu: een vergadering der Paters Definitoren besloot de onderhandelingen voort te zetten. Buitengewone omstandigheden buitengesloten, werd bepaald om in 1922 in Haarlem te beginnen. Hier lezen we voor 't eerst in de documenten en brieven het Stichtingsjaar 1922. Maar er kwamen moeilijkheden!

Een brief van Pater Beke d.d. 21 October 1921 is in mineur geschreven:

„Hiermede bericht ik U, dat ik uit den Haag een zeer slechte tijding heb ontvangen. In een schrijven van het Ministerie van 19 October 1921 luidt het:.....

ik heb de eer U te berichten, dat met het oog op de *zorgwekkende toestand van 's lands middelen* aanvragen om subsidie ten behoeve van nog te openen bijzondere Hoogere Burgerscholen, Lycea en Gymnasia tot mijn spijt voorloopig niet in behandeling kunnen worden genomen.

De provinciaal liet zich niet uit 't veld slaan. „L'obstacle éveille l'ingéniosité.” Deze onverwachte tegenslag prikkelde tot groter activiteit. Zeer terecht merkte Dr. Beke op: „zo lang de regering nog geld heeft voor 22000 soldaten mogen we toch ook geld veronderstellen voor ons bijzonder onderwijs.”

Er moest gevochten worden... vooral in den Haag, maar met succes, want op 7 December 1921 gaf

de Minister zijn fiat en keurde de plannen, om in 1922 te beginnen goed.

De Haarlemse Katholieken konden intussen het volgende bericht in de Nieuwe Haarlemse Courant lezen:

Naar wij uit alleszins vertrouwbare bron vernemen heeft de Hoogerwaarde pater provinciaal der Augustijnen te Utrecht de hand kunnen leggen op een terrein te Overveen, aan de Zijlweg, niet ver van het viaduct, ten einde daarop de R.K. H.B.S. te bouwen.

Aan architect Prinsenbergh is opgedragen plannen te ontwerpen, welke vóór Januari gereed moeten zijn. Dan toch komt het terrein beschikbaar en 't is het plan aanstonds met de bouw aan te vangen, om met September gereed te zijn. Alles wordt er namelijk op gezet, om in 1922 de R.K. H.B.S. te openen.

Begonnen zal worden met twee klassen, welke als leerplan de onderbouw van het lyceum hebben. In die tusschentijd hoopt men zooveel leerkrachten te hebben, dat de leerlingen na het tweede jaar kunnen kiezen voor verdere opleiding H.B.S. of Gymnasium.

Deze stoutmoedige stappen zijn gedaan in het vertrouwen, dat degenen, die aan de totstandkoming der Roomsche H.B.S. wanhoopten, thans, nu het plan tot uitvoering komt, hun steun niet meer zullen onthouden.

De korrel in de voor

De bleeke kiem ontspruit
de knop breekt open
het tintlend groen is uitgeloopen
en als een buit
waarmee hij zonwaarts op wil stijgen
omklemt de boom zijn bloesems met gekromde twijgen.
(in Mei: Aart van der Leeuw)

Op Goeden Vrijdag van het jaar 1922 ontving Pater N. Th. Vlaar O.E.S.A., conrector en leraar aan het Gymnasium Augustinianum te Eindhoven, een brief van zijn provinciaal, waarin deze hem mededeelde, dat Z.H.E. en hij zelf samen naar Haarlem zouden gaan in September 1922. De kwestie was, dat pater Beke, die niet terstond herkiesbaar was, en die dus tijdens het provinciaal kapittel voor het geval zou komen te staan, dat hij de leiding aan een ander moest overdragen, het rectoraat of directoraat van de nieuwe school in Haarlem ambieerde. Conrector Vlaar werd dus slechts belast met de wettelijke en technische voorbereidingen, in voortdurend overleg met de provinciaal. Er was dus gedurende enige maanden een soort Condominium.

Haarlem vernam toen voor 't eerst de naam Pater Vlaar. De naam van de man, die als rector van 1922-1946 zijn stempel heeft gedrukt op het tijdvak, dat ik hier in dit gedenkboek beschrijf. Maar 't was toen nog geen rector Vlaar. Iedere Zaterdag in de maand Mei trok pater Vlaar naar Haarlem. Zijn eerste werk was, kennis te maken met de commissie, architect Prinsenbergh, de geestelijkheid en met de directeur van de eerste gemeentelijke H.B.S., van Mourik Broekman. Pater Vlaar vestigde zijn hoofdkwartier voorlopig aan de Groenmarkt bij de gastvrije paters Franciscanen. Hier kon hij allerlei mensen ontvangen en inlichten. De vriendelijkheid en gastvrijheid der zonen van Sint Franciscus werd vanzelfsprekend door de zonen van Sint Augustus-

tinus hoog gewaardeerd... het Triniteitsconvent onderhield vriendelijke relaties met de Minderbroeders: zo bestond tot 1940 (de oorlog stuurde letterlijk alles in de war!) de gewoonte, om op het feest van Sint Monica, 4 Mei, de paters aan de maaltijd te verzoeken in het klooster aan de Zijlweg. Tradities zijn gelukkig zeer in tel bij de Augustijnen.

's Zaterdagmiddags van 2 tot 5 hield pater Vlaar spreekuur, waarbij gelegenheid was tot het inschrijven van leerlingen. Dat gebeurde in de school van mijnheer Reith, Crucqiusstraat, te Haarlem. Het archief vermeldt, dat de eerste leerling, die werd ingeschreven M. van Buchem was; de 2de was Wim Smit.

Maar ook de heer Prinsenbergh zat niet stil. In de Nieuwe Haarlemse Courant van 4 Februari 1922 stond reeds een afbeelding van het ontworpen schoolgebouw (front en oostgevel) met een korte toelichting. Daarin kon men lezen, dat het geprojecteerde gebouw 11 leslokalen zou bevatten, een gymnastieklokaal en zalen voor hand- en lijntekenen. Achter het gebouw was een sportterrein afgebakend van 85 x 125 m. Verder was er nog aan de kant van de Zijlweg een terrein gereserveerd voor de bouw van een klooster.

Twee maanden later leest men de volgende advertentie:

AANBESTEDING.

Door het Bestuur der St. THOMAS à VILLANOVASTICHTING te Haarlem, zal op

DINSDAG 18 APRIL 1922

onder R.K. Aannemers worden **aanbesteed**:

Het bouwen van een R.K. Lyceum met bijkomende werken op een terrein aan den Zijlweg te Overveen.

Bestek en tekeningen verkrijgbaar vanaf Donderdag 6 April à f 10.- per stel, ten kantore van den Architect, Ramplaan 22, Overveen, iederen werkdag tusschen 9 en 12 uur.

Toezending volgt alleen na overschrijving of storting op Postrekening No. 56296 Overveen van een bedrag van f 10.50.

Restitutie f 7.50 per stel bij onbeschadigde terugbezorging uiterlijk op den dag volgende op dien der aanbesteding.

Overveen, April 1922.

A. J. PRINSENBERG,

Architect.

PATER VLAAR.

de oprichter en eerste rector van het Triniteitslyceum

Midden onder zijn werk stierf de provinciaal Pater Leo Beke na een korte ziekte op 20 Juni 1922. De loco-provinciaal pater van Rijn belastte pater Vlaar met de gehele verdere voorbereiding. Het condominium was geëindigd... we kunnen voortaan spreken van rector Vlaar. Pater Vlaar kreeg zijn historische titel.

Dank zij de hulp van architect Prinsenbergh slaagde Rector Vlaar spoedig in het verkrijgen van een hulpschool en een passende woning. De R.K. parochiale Jongensschool van Overveen was nog pas een jaar in gebruik, zodat de gehele bovenverdieping vrij was. Spoedig kwam Rector Vlaar met de pastoor van Overveen en met het gemeentebestuur van Bloemendaal tot een accord en tegen een huurprijs van f 75.— per maand verkreeg hij voorlopig de bovenverdieping en het gebruik van het gymnastieklokaal.

De voorlopige woning was het pand Ramplaan 72, eigendom van de heer Bolsius, wiens zoon later aan ons lyceum het eindexamen H.B.S. A behaalde.

De inschrijving van leerlingen leverde in totaal 45 leerlingen op - het lyceum zou dus beginnen met twee eerste klassen en een kleine 2de klas.

Maar nu: de docenten! Het aantal katholieke docenten was toen nog zeer gering en iemand, die

in een bepaald vak studeerde, maakte in 1922 een goede kans om een aanstelling te krijgen. Een andere moeilijkheid was natuurlijk het feit, dat het hier een beginnende school betrof, die maar weinig lesuren kon aanbieden. Combinaties met andere scholen moesten dus gemaakt kunnen worden. Toch, ondanks al die moeilijkheden slaagde het bestuur er in, om enige bekwame leraren aan de beginnende school te verbinden. Het waren de volgende docenten:

1. Rector N. Th. Vlaar O.E.S.A. (1946 Prior in Venlo)
2. Conrector F. Ph. Esser O.E.S.A. (1935 Pastoor in Amsterdam)
3. Collega P. Kouwenhoven
sedert 1927 Dr. P. Kouwenhoven (1931 Directeur R.K. H.B.S. te Rotterdam)
4. Collega B. van Zeelst (vertrokken als leraar naar Indië, waar hij tijdens de Japanse bezetting is gestorven)
5. Collega N. C. Andriessen
6. Collega A. J. C. Blaas

Tot degenen, die in de eerste jaren van het bestaan van het Lyceum daaraan waren verbonden, behoort broeder Hubertus.

Zijn grootste beroemdheid heeft hij zich verworven door het brouwsel, dat hij onder de benaming van thee in de ontbijtzaal tegen betaling van 5 cent of een bon van die waarde placht te schenken voor de zich daar ontnuchterende lyceïsten. Ook herinner ik mij, dat hij, ieder gevoel voor humor ontberend, daardoor veel humoristische voorvallen deed ontstaan. De nogal eens herhaalde vraag, wanneer hij broederoverste zou worden, deed hem steeds verbaasd staan over het gebrek aan kennis van de organisatie der Augustijnen-orde.

Zijn bijna fluisterend uitgesproken verhalen, na schooltijd in het portierskamertje, meestal in de aanwezigheid van zijn trouwe hulp Jan van der Linden verteld onder het genot van een pijp, welke kennelijk mede schuldig was aan de schilderachtige staat van zijn gebit, getuigden van een onuitputtelijke fantasie.

De goedige broeder Hubertus, naar ik meen thans fungerend als eerzaam koster in mijn geboorteplaats Utrecht, blijft in mijn herinnering gegrift. Op zijn plaats heeft hij bijgedragen aan het geheel, dat wij met de woorden „onze schooltijd“ samenvatten.

Mr. P. J. Ph. Th. MEIJER
cindexamen Gymnasium 1927

7. Collega S. Hooy
8. Collega A. M. Julianus
9. Collega L. C. Theunis
10. Collega M. P. J. van der Weiden

Deze laatste zes heren vieren nu hun zilveren jubileum.

Zes leraren, die vanaf het eerste uur aan ons lyceum werkten, en die de groei van een kleine school zonder eigen huis tot een dicht bevolkt lyceum hebben meegemaakt, vieren dus met de school, waaraan zij doceerden en doceren, hun zilveren jubileum. Terecht werden ze bij het Koperen jubileum in 1935 door collega J. Kat genoemd: „de helden van het eerste uur.“

We gaan nu eens zien, wat de krant wist te vertellen. In de N.H.C. van 2 September 1922 stond het volgende bericht:

HET R.K. LYCEUM.

Zooals onzen lezers bekend is, is het R.K. Lyceum, dat op het punt staat geopend te worden, een inrichting van voorbereidend Hooger- en Middelbaar Onderwijs, die tot doel heeft de godsdienstige, zedelijke en wetenschappelijke vorming van R.K. jongelieden.

De voorbereidende maatregelen zijn nu zoo ver gevorderd, dat Dinsdag a.s. 5 September het Lyceum geopend wordt met een plechtige H. Mis ter eere van den H. Geest in de parochiekerk van Overveen. Daarna volgen de lessen aan in de R.K. school te Overveen, waar eenige lokalen beschikbaar zijn. De eigenlijke school, die in aanbouw is op den Zijlweg te Overveen, wordt waarschijnlijk na de Paaschvacantie, dus in April, geopend.

De school verkeert reeds in een ver gevorderd stadium van voltooiing. De Eerwaarde Paters Augustijnen onder wier leiding het R.K. Lyceum „Sanctissimae Trinitatis“ staat, beginnen hun lessen met 45 leerlingen uit Haarlem, Overveen, Hillegom en Heemstede. Er zijn 10 leraren aan de school verbonden. Het Lyceum „Sanctissimae Trinitatis“ is er een met onderbouw voor H.B.S. In de eerste en tweede klas wordt geen Latijn en Grieksch onderwezen. Gestreefd wordt hier naar een volledig uitgevoerd lyceum-plan, dat zal bestaan uit Gymnasium, H.B.S. en Handelsschool. Na enkele jaren hoopt men dit plan te kunnen uitvoeren. Bij het in aanbouw zijnde Lyceum aan den Zijlweg te Overveen zal ook een klooster gebouwd worden. Vóór September 1923 zal dit echter niet gereed zijn.

Rector Vlaar was nu al zo ver, dat hij een vergadering kon uitschrijven voor Rector en leraren. De eerste leraarsvergadering kwam bijeen in de woning van de heer de Jong, behanger en stoffeerder, wonende aan het Zandvoortepad te Overveen.

Een gedenkwaardige datum voor Rector Vlaar is zijn vertrek uit Eindhoven op 7 Augustus 1922.

Rector Vlaar vertrok nu voorgoed naar het hem zo wel bekende Noorden - hij was vergezeld van Broeder Alexius, die de huishouding op zich zou nemen en desgewenst óók nog concierge van de school zou zijn. Een week later arriveerde ook Pater Esser.

De Paters Augustijnen hadden weer hun intrede gedaan in Haarlem. Ik mag dit wel zeggen, want enige jaren later werd dat gedeelte van Overveen, waar lyceum en klooster stonden, door Haarlem geannexeerd.

* * *

Eéns, enige honderden jaren geleden, hadden de Augustijnen een Klooster in Haarlem. Op de grens van Middeleeuwen en Nieuwe Geschiedenis, kort voor de hervorming (juister: vervorming!) werd een Augustijnen Klooster gesticht te Haarlem. In 1493 kregen de bewoners van dit klooster vergunning om zich in Haarlem blijvend te vestigen. In 1494 werd het klooster al uitgebreid, zodat zich het kloosterterrein uitstreekte tot in de Hagestraat en tot aan de stadswallen.

Haarlem ging evenwel in 1577 over tot de „staatselijke zijde”, dus tot de partij van Willem van Oranje. Bij verdrag van Satisfactie werd de handhaving van de bestaande regering en van de R.K. Godsdienst gewaarborgd, met inruiming van één kerkgebouw aan de Calvinisten.

Evenmin als in Amsterdam (de alteratie van 1578) werd de satisfactie van Haarlem door de Calvinisten erkend: overal kregen de „Hervormden” de overhand in 1578. In Haarlem ging dit gepaard met plundering en geweld. Ook de Augustijnen moesten de stad verlaten met achterlating van hun bezittingen. In een Calvinistisch Haarlem was voor de paters geen plaats meer. Men wilde niet, zoals de Friezen het noemden, „alle godsdiensten in één pot morsen” en in Haarlem kwam, zoals in heel Noord-Nederland „het riggemendt” der Hervormden.

Het vertrek der Augustijnen had plaats in 1579: in 1922 kwamen ze terug.....

Ik wil hier nog even vermelden, dat de Augustijnen in Haarlem zeer goed stonden aangeschreven, en dat men hen in de late Middeleeuwen, waarin helaas zo vele ongerechtigheden over kloosterlingen moeten worden vermeld, geprezen heeft om hun „afkeer van het aardse”, hun ijver in 't beoefenen van Christelijke deugden en hun weldadigheid. Zij waren niet gekomen om zich te verrijken, maar om te dienen en te geven. Ik twijfel er niet aan, of de Augustijnen, die in Augustus 1922 naar de Spaarnestad kwamen, waren met dezelfde edele gevoelens beziel.

Na dit korte intermezzo, keer ik nu weer naar de Nieuwste Geschiedenis terug.

De pas aangekomen paters werden aanvankelijk villabewoners. Hun tehuis was een tamelijk groot witgepleisterd huis aan de Ramplaan.

In 't begin moesten ze zich erg behelpen: van alles ontbrak... maar 'n zuster van Rector Vlaar zorgde voor 't allernoodzakelijkste, zodat het huishoudprobleem weldra bevredigend was opgelost. In 1923 werden de paters kloosterbewoners: op 2 Augustus van dat jaar werd het klooster aan de Zijlweg ingezegend door de provinciaal, pater van Rijn. En nu trek ik meteen de historische lijn even door: in 1940 moesten de Augustijnen hun klooster aan de Duitsers overgeven, tegelijk met de ontruiming van de school. Toen werden de paters weer villabewoners! Enige jaren verbleef het convent in de prachtige villa aan de ter Hoffstedeweg te Overveen, om na de bevrijding weer in het gerestaureerde klooster terug te keren. Doch hierover later méér, wanneer de bevrijding behandeld wordt.

Alles was nu gereed. De opening van de school kon geschieden. Rector Vlaar had zijn tijd goed besteed... hij heeft gedaan, wat Huygens zegt:

„Besteedt den dieren Tijd
Bij dagen en bij nachten
Terwijl gij in uw' krachten
En onversleten zijt”

De kinderjaren van het R.K. Lyceum

1922-1927

„Laat ons doch loven (want 't is wel redelijk)
Hem, die alleene de wasdom mag geven.”

Anna Bijns

Op 5 September 1922 had de opening van het schooljaar plaats met een plechtige H. Mis ter ere van de H. Geest.

„Met deemoedige tollenaarsgevoelens beziel, had de hele schaar van ruim 40 lyceïsten plaats genomen in de achterste banken... in 't middenschip was bijna niemand te vinden, terwijl de achtbare docenten meer vooraan waren neergekniel”.

Ook in de gymnastiekzaal dezelfde koddige vertoning bij de indeling der klassen: de jongens opgepakt tegen het Zuidelijk muurvlak, terwijl Rector en leraren meer op het Noorden aanhielden. Die afstanden zijn later snel geslonken!

Keren we echter terug naar de parochiekerk, waar op Dinsdag 5 September de H. Mis werd opgedragen door Rector Vlaar, geassisteerd door pater J. K. C. Wouters O.E.S.A., pastoor der Augustinuskerk te Amsterdam, als diaken, - en pater Ph. Esser O.E.S.A., conrector van het Lyceum, als sub-diaken. Onder de H. Mis hield rector Vlaar zijn eerste toespraak tot de Haarlemse lyceïsten. Na de H. Mis begaven zich leraren en leerlingen naar de gymnastiekzaal van de St. Aloysiuschool te Overveen. De rector sprak hier een kort openingswoord en dankte speciaal de 83-jarige pastoor ten Brink voor zijn aanwezigheid. Later, zo zei rector Vlaar, zal er een feestelijke opening plaats vinden.

Pastoor L. ten Brink feliciteerde Augustijnen, le-

raren en leerlingen met hun lyceum.

Nadat de klassenindeling had plaats gehad, en het schoolreglement was besproken, gingen allen huiswaarts, daar de lessen zouden aanvangen op 6 September. Op de bovenverdieping van de R.K. lagere school had het lyceum de beschikking over drie fonkelnieuwe klaslokalen, keurig ingericht, en daarbij gebruik van de gymnastiekzaal. Een strook grond achter de school was speelterrein... het susterterrein van de kosterswoning was fietsenbergplaats. We moeten ons alles veel bescheidener denken dan in 1947: er was ook een miniatuur-docentenkamer, maar er werd reeds op de eerste schooldag in het vrije kwartier koffie geschonken: een heerlijke Augustijnen traditie, die in de oorlog geweld heeft geleden.

Op de eerste schooldag werd ook een groepsfoto gemaakt, die nog steeds een eervolle plaats inneemt onder de muurversieringen in de gangen van het schoolgebouw.

„De schooldagen verliepen erg prettig en gemoeidelijk”. Met deze paar woorden van Rector Vlaar is de situatie duidelijk getekend.

Het lyceum bleef hier werken tot 12 April 1923, toen de plechtige opening van het eigen schoolgebouw plaats vond.

De voornaamste gebeurtenissen uit deze periode zijn wel de plechtige viering van het Sint-Catharinafeest (weer 'n Augustijnentraditie); de oprichting van de Eucharistische Bond (Pater van Dijk O.E.S.A., de apostel van de Eucharistische Bond was hiervoor overgekomen) en de oprichting van „Alliance” in het blauwe zaaltje van de St. Jozefsgesellen vereniging in de Jansstraat. De rector was zeer trots op deze club en noemde zich „de peter bij de doop van zijn geesteskind.” De naam „Alliance” kwam van mijnheer Theunis... de kleuren van de club werden

groen-zwart. Op die dag, 25 November, werden aan 22 leden van de nieuwe club de broekjes en shirts uitgedeeld. De uitrusting van de voetbalclub kwam pater rector te staan op 104 gulden, maar hij had gelukkig een sommetje geld meegereggen, zodat hij zich die weelde kon veroorloven. Dat het geld goed besteed was, heeft „Alliance” duidelijk bewezen.

HOE STAAT HET MET. . . . .
den bouw van het R.K. Lyceum?
(Haarlems Dagblad 1 Nov. 1922)

„Op den Zijlweg te Overveen wordt, zooals onze lezers weten. . . . . een R.K. Lyceum gebouwd.

Een hoofdopzichter, die ons Dinsdagmiddag rondleidde, deelde ons mede, dat het gebouw reeds zover is gevorderd, dat het glas- en waterdicht is. En dat wil héél wat zeggen, als men nagaat, dat eerst in Mei van dit jaar met den bouw begonnen is.

Beneden zijn, behalve de directeurskamer, gymnastiekzaal en spreekkamer, acht leslokalen. De gymnastiekzaal is 9 bij 18 M. groot en 5½ M. hoog. De groote hoofdtrap, die naar de bovenlokalen leidt, krijgt marmere treden. De balustrade wordt opgetrokken van geperste gele steen met zandsteenen stukjes. Van de 13 bovenlokalen is ongeveer een derde gedeelte afgestucadoord.

Thans wordt alles van binnen afgewerkt: bijna overal zijn de schilders bezig.

De wanden der gangen worden tot een hoogte van 1 Meter met tegels bekleed, daarboven wordt de muur grijs afgeschuurd.

In de kelders komen twee ketels voor de centrale verwarming, later komen er nog twee bij. Verder

is er een ruimte voor elektrische machines en een kolenkelder. Boven in den gevel komt een tegeltableau van terra-cotta tegels met het opschrift:

Lyceum

Smae Trinitatis

met als versiering aan den linkerkant het wapen der Paters Augustijnen en aan de rechterzijde een symbolische voorstelling van de Drie-eenheid.

Aan den voorkant komt een tuinaanleg met een eenvoudige entrée. De binnen- of speelplaats wordt ongeveer 60 bij 40 M. groot. Verder komt er een overdekte fietsenbergplaats voor 100 rijwielen en aan den achterkant een sportterrein van niet minder dan 150 bij 90 M.

Met Mei 1923 moet het geheel opgeleverd, maar de bouw gaat zóó voorspoedig, dat het misschien reeds in Maart kan geschieden.”

En in de N.H.C. van 11 April 1923 stond te lezen, dat het R.K. Lyceum te Overveen, het lyceum Sanctissimae Trinitatis, was gereed gekomen. De plechtige inwijding van het schoolgebouw was bepaald op 12 April, dus onmiddellijk aansluitend op de Paasvacantie.

Daags vóór de vacantie werd alles, wat het lyceum aan leermiddelen bezat door onze jongens overgebracht naar het nieuwe gebouw.

Toen kwam 12 April, Rector Vlaar en pater Esser hadden het feest tot in de kleinste bijzonderheden besproken en alles schriftelijk vastgelegd.

Zo las ik een op fraai papier gedrukte uitnodiging van de volgende inhoud:

De Rector van het R. K. Lyceum heeft de eer U beleefd uit te noodigen voor het dejeuner dinatoire, dat ter gelegenheid van de plechtige Inwijding gegeven wordt op Donderdag 12 April, om twee uur, aan de R. K. Pastorie te Overveen.

Om gunstig antwoord wordt verzocht vóór Donderdag 5 April.

Het feestprogramma voor de leerlingen:

Om 8 uur H. Mis met algemene H. Communie in de parochiekerk te Overveen. N.B. Dezelfde plaatsen in de kerk als bij de oefeningen van de Eucharistische Bond. Daarna gemeenschappelijk ontbijt in de gymnastiekzaal van de St. Aloysiusschool. Om half 10 zal een H. Mis worden opgedragen door Z.D.H. de Bisschop van Haarlem (in de kerk wederom dezelfde plaatsen). Om 11 uur plechtige inwijding van het Lyceum door Z.D.H. de Bisschop. Onmiddellijk aansluitend de officiële opening in de zaal voor lichamelijke oefeningen. Om half 5 gezellige bijeenkomst in het Lyceum, afgewisseld door verschillende nummers der sportvereniging, (foto's worden genomen) Om 8 uur Litteraire voordracht met lichtbeelden door de Limburgse dichter Felix Rutten. De Rector.

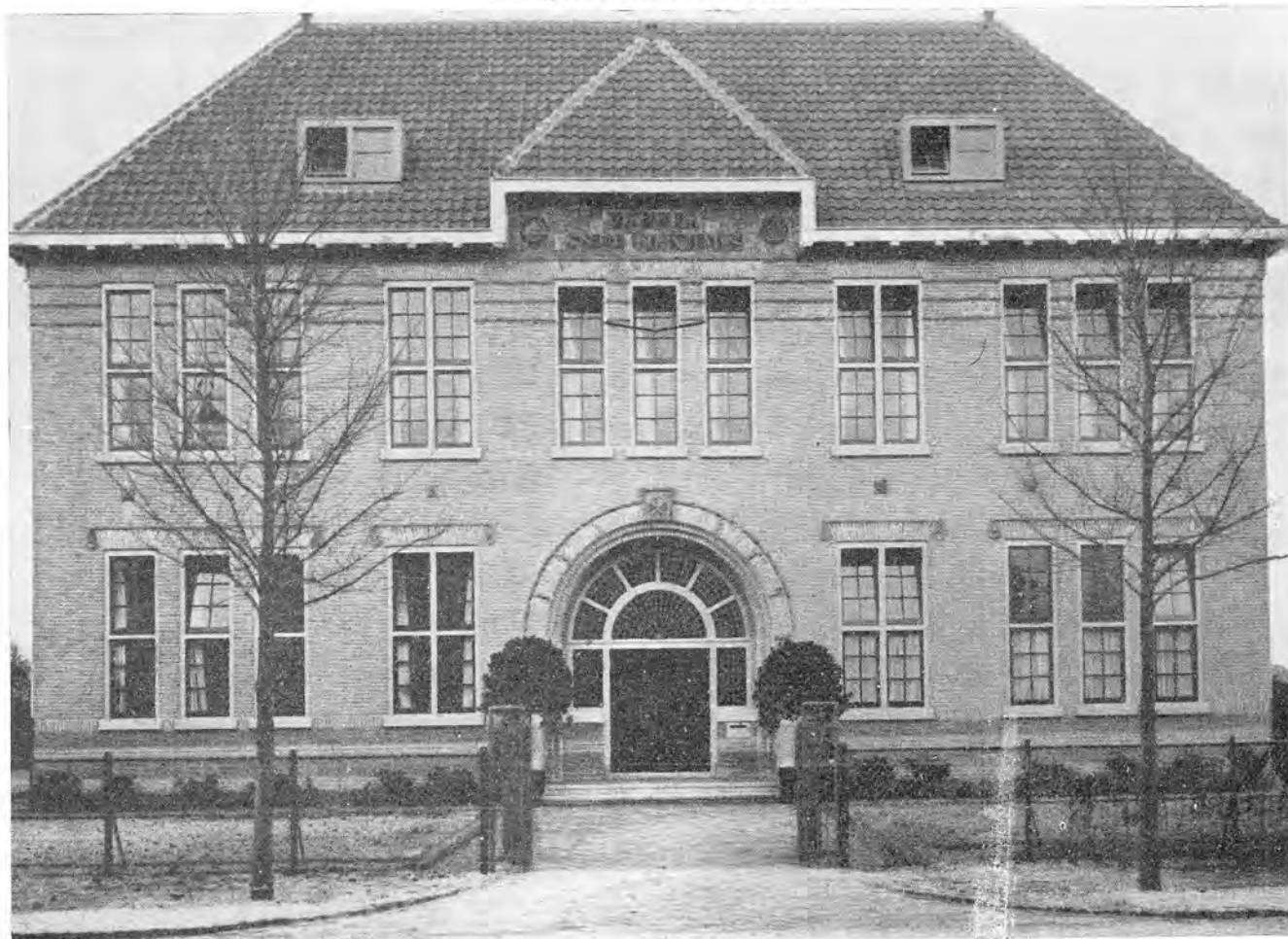
Ik vond ook nog het menu van het déjeuner dina-

toire - ik zal de gerechten, die hier vermeld stonden niet publiceren - ik kan volstaan met te zeggen, dat de beroemde maître d'hôtel uit de eeuw van Lodewijk XIV, Vatel, er zijn bewondering over uitgesproken zou hebben, Rector Vlaar had werkelijk alles haarfijn geregeld. En op 12 April 1923 was hij een gastheer, die er wezen mocht.

12 April 1923 had dus de opening plaats van het eigen schoolgebouw aan de Zijlweg.

De plechtigheid begon met een H. Mis in de parochiekerk te Overveen opgedragen door Mgr. A. J. Callier, bisschop van Haarlem. De bisschop werd hierbij geassisteerd door pater Magister Fulgentius Franke O.E.S.A. en pater Magister Thomas v. d. Vloodt O.E.S.A., onderscheidenlijk als diaken en sub-diaken. In het priesterkoor hadden o.a. plaats genomen rector Vlaar, rector ter Haar, de pastoors Kok en Wouters, allen van de Orde der Augustijnen, en de secretarissen van de bisschop. Na afloop van de H. Mis reden prachtige

Het Lyceum vóór de nieuwbouw

auto's af en aan, om diverse hoge gasten naar het lyceumgebouw te brengen.

Na aankomst werden eerst door de bisschop de kruisen gewijd en de lokalen gezegend. Paul Menger ging met het vaandel aan het hoofd van de stoet, (dit vaandel, een cadeau der ouders, was door de tekenleraar mijnheer van der Weiden ontworpen) De wijding van de kruisbeelden had plaats in het scheikundig practicum en vandaar uit ging het in plechtige stoet naar alle lokalen, waar tegelijk de gewijde kruisbeelden werden opgehangen. Na deze plechtigheid kwamen allen bijeen in de gymnastiekzaal. Het was een illuster gezelschap. Het lyceum heeft heel veel hoge bezoekers mogen begroeten, maar zo veel autoriteiten tegelijk zijn er na 1923 niet meer in het lyceum bijeen geweest: de bisschop, de vicarius, de provinciaal, vele pastoors uit Haarlem, medebroeders uit verschillende Augustijnen kloosters, de leden van het Haarlemse Comité, directeurs van andere scholen, inspecteur Bolkestein en inspecteur Vinkesteyn beiden namens de minister van Onderwijs. Verder de docenten, de leerlingen en vele ouders.

Het lyceum-orkest speelde eerst het Wilhelmus en daarna, bij het binnenkomen van Monseigneur: „aan U o Koning der eeuwen”. Nadat de muziek, toen allen hadden plaats genomen, de Hochzeitsmarsch gespeeld had, sprak rector Vlaar een begroetingswoord en een dankwoord. „Lyceisten” zei de rector, „op deze feestdag kunt ge mij niets weigeren; daarom vraag ik, om straks in onze hulpkapel, uw liefde te tonen door de veelvuldige H. Communie en ook op de dag eens neer te knielen voor Hem, die is de Weg, de Waarheid en het Leven.”

Er zijn nog meer redevoeringen gehouden, maar één ervan wil ik toch nog even naar voren brengen, en wel de toespraak van Mgr. A. J. Callier. De bisschop had aandachtig luisterend telkenmale vernomen, dat men de rector gelukwensde met zijn school. „Maar,” zo zei Mgr., „ik schiet er bij over. Daarom zal ik mezelf feliciteren met de totstandkoming van dit lyceum, waarmee een van mijn liefste wensen vervuld is. Al jaren lang heb ik gewacht, of deze dag nog niet komen zou; eindelijk - ik vrees, wel een beetje op het eind van mijn leven - is die dag aangebroken. Het lyceum is tot stand gekomen, en ik ben er dankbaar voor. Onder leiding van de leraren, die overtuigde Ka-

tholieken zijn, zullen de leerlingen in welgevalligheid bij God opgroeien.” Ik noem nog tot slot de lyceist Paul Menger, die de rector namens de leerlingen toesprak.”

* * *

Na afloop van deze imposable plechtigheid had er aan de pastorie van Overveen een déjeuner dinatoire plaats. Ik kan me voorstellen, dat ook dit onderdeel van het program goed geslaagd is, gezien de tekst van het menu.

De leerlingen hielden in de middag onder leiding van de gymnastiekleraar, collega S. Hooy, verschillende sportoefeningen. Uit de 22 beste voetballers van „Alliance” waren willekeurig 2 elftallen samengesteld, die een alleraardigste wedstrijd speelden. Er was heel wat belangstelling voor deze eerste „sportdag” van het lyceum. Er waren veel hoge gasten onder de toeschouwers, die genoten van dit spel van miniatuur voetballers, waarvan sommigen maar net 1 m hoog waren.

In een artikel „sport op het Triniteitslyceum” in de N.H.C. van 13 April 1923 stond naar aanleiding van deze sportdemonstraties:

„Toch hebben de kleuters heel aardig gespeeld. Er zijn flinke schutters bij, in staat om snel en krachtig een schot te lossen, verschillende harde loopers en handige jongens, die kijk hebben op samenspel. Hier groeien goede Roomsche voetballers!”

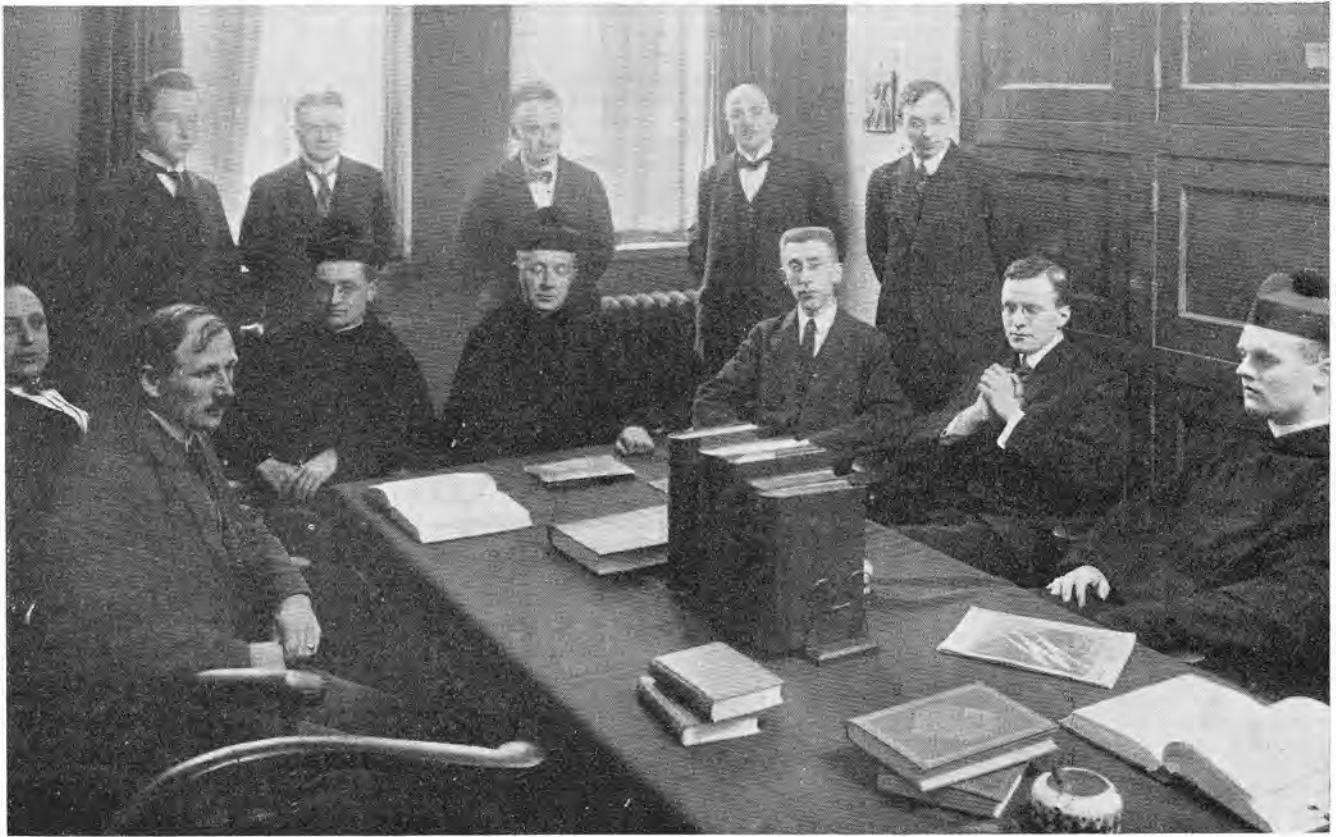
Was het in '22, '23 of '24? M'n klasgenoot Jan had in het speekwartier pech en vloekte. Pater Vlaar kwam van grote afstand toesnellen en vroeg smekend: „Het was toch niet het Ergste?” Jan grijnsde. Voor hem bestond er geen Ergste, alleen maar 'n pittig stopwoordje. Nu is Jan missionaris in de moeilijkste gebieden van Afrika.

'n Klasgenoot van Jan saboteerde de schoolmis en verklaarde met 'n ongelooflijke snotneuzerigheid: „Pater Rector, ik heb in deze kwestie de hele school achter me.” „Dan is het beter, dat we de hele school maar sluiten” zegt Pater Vlaar. Maar hij deed het niet. En vijftien jaar later fungeert hij als diaken bij de plechtige H. Mis van dezen vlegel.

Zo kwam zelfs het uitschot van m'n lastige klas nog goed terecht, omdat niet alleen de vrome jongeling maar ook het vloekbeest en de heiden met liefde en takt geleid werden. Daar lag het succes van ons oude Lyceum en zo zal het op 'n Augustijnschool ook altijd blijven!

Nu mag ik iets neerschrijven in het gedenboek. Maar „u is gebonden aan hoogstens 200 woorden”. Wanhopig tel ik de woorden van het Te Deum. Het zijn er 193. Laat dat m'n bijdrage zijn!

Mr. L. HENNING c.ss.r.
indexamen Gymn. 1928.

Het leraren-college in de oude docentenkamer (1924)

Beide partijen speelden in het lyceum-shirt, groen-zwart; ter onderscheiding droeg de ene ploeg een oranje sjerp. Met rust hadden deze oranjemannen de leiding met 2-0.

De wedstrijd eindigde echter met 3-3. Iedereen was voldaan met deze uitslag.

In de gymnastiekzaal werden gymnastische oefeningen vertoond, en oefeningen met knots, stok en halter. De heer S. Hooy had succes van zijn werk!

In de avond gaf Felix Rutten in de gymnastiekzaal een voordracht over Noorwegen. De heer B. G. van Zeelst, leraar Nederlandse taal, leidde hem in.

Eerst droeg Felix Rutten voor „David” en daarna enige kleinere gedichten uit „Jong Leven” zoals Heimwee, Dorpshut, Roodborstje, Allerzielen. Het 2de gedeelte van de avond behandelde hij Noorwegen — het was een reisbeschrijving met lichtbeelden. Noorwegen, het land, dat nog zo weinig bekend is onder ons, met zijn grootse winterpracht, zijn korte maar schone zomer, zijn grondeloze fjorden, moet op het gemoet van een man als Felix Rutten wel bijzondere indruk

gemaakt hebben. Het was voor de toehoorders een genot naar deze prachtige lezing te luisteren. Het was echter voor de nog zeer jonge schooljeugd wel wat hoog gemikt. Bovendien liep er telkens een vlieg over de lens tot grote ergernis van den spreker en tot grote hilariteit van de schooljeugd.

De Rector, die een slotwoord sprak, zei, dat hij geen kans zag om „morgen het lyceum al weer in een werkpak te steken” en kondigde aan, dat de lessen pas Zaterdagmorgen zouden beginnen. Dat lokte van de zijde der jonge „feestvierende lyceïsten” krachtige bijval en hoera-groep uit. En daarmee was de feestdag, 12 April, ten einde.

Toen de lessen normaal begonnen na afloop der feestelijkheden, begon een periode van gestadige uitbreiding en van toenemende bloei. Die periode, een rustige tijd, zou precies na 17½ jaar verstoord worden, want op 16 October 1940 kwam het bevel af, dat de school moest worden ontruimd om aan de Duitse bezetters te worden afgestaan. Na precies 17½ jaar!

Er was in de kranten bekend gemaakt, dat be-

langstellenden het nieuwe schoolgebouw 's Zondags na de inwijding konden bezichtigen. Hiervan is op 'n fraaie lentemiddag door ongeveer 600 bezoekers gebruik gemaakt.

Verder verliep alles gewoon... naast het lyceum verrees het nieuwe klooster, dat in de zomervacantie (2 Augustus) door de Provinciaal werd ingewijd. De eerste bewoners waren Pater rector Vlaar, pater Esser, pater Gerritsen en 2 broeders n.l. Paschalis en Alexius.

Een deel van het klooster, o.a. het gedeelte, dat nu recreatie is, werd gebruikt voor schoolkapel. (De nieuwe kapel werd pas op 8 December 1927 in gebruik genomen).

Het nieuwe schooljaar begon met 102 leerlingen. Dat was in September 1923. Toen is ook de afdeling Gymnasium gesticht. Dit ging niet zonder moeilijkheden. De regelmatige correspondentie met de regering over de kwestie van een gymnasium, dat voor Haarlem noodzakelijk was, had de rector het volle vertrouwen gegeven, dat hij in September 1923 zou kunnen beginnen. Maar den Haag zorgde weer eens voor een verrassing. Er was 'n bezuinigingskoorts aan 't opkomen en om die reden stond de minister van Onderwijs afwijzend tegenover het plan van het schoolbestuur. Aanstonds zocht rector Vlaar steun bij vooraanstaande personen, en door connectie en protectie gelukte het hem de zaak in orde te krijgen. De minister gaf toe en in Maart 1924 kwam het Koninklijk Besluit af, dat de aanwijzing bevatte met terugwerkende kracht voor de salariëring van de leraren. Zoals ik reeds zei, begon het nieuwe schooljaar met 102 leerlingen. In September 1924 waren het er 150; een jaar daarna 156; in September 1926 181 en in 1927 begonnen de lessen met 198 leerlingen.

Tot 1926 werkte het lyceum zonder de spanning van het eindexamen, daarom kon het patroonsfeest van rector Vlaar op 9 Juli zonder moeilijkheden gevierd worden. Dat was altijd een heerlijk festijn met in het nabije verschieft de grote zomervacantie. Periodiek kreeg rector Vlaar van leraren en leerlingen op die dag mooie geschenken voor de kapel. In de namiddag was er steeds een toneelstuk ondanks de warme Julizon, in de kleine schouwburg aan de Jansweg. Later is het rector'sfeest verplaatst naar begin October en het kreeg hoe langer hoe meer het karakter van 'n groot sportfeest. Op Donderdag 9 Juli 1925 vierde rector Vlaar zijn

patroonsfeest. Dit rector'sfeest zal voor immer gedenkwaardig blijven door de opvoering van Molière's blijspel

„Le Bourgeois Gentilhomme”

De regie was in handen van collega L. Theunis, leraar Frans aan het Triniteitslyceum. Maandenlang had collega Theunis met zijn leerlingen gerepeteerd. Het stuk werd in het Frans opgevoerd en de prestaties der jeugdige spelers waren werkelijk schitterend. De heer Theunis had eer van zijn werk en werd terecht hartelijk gecompimenteerd. Ditzelfde stuk zal worden opgevoerd bij de plechtige viering van het Zilveren Jubileum in dit jaar. Maar nu in het Nederlands.

Er zijn in deze jaren 1923-1927 enkele feiten, die boven de horizon der gewone schoolgebeurtenissen uitsteken.

Op de eerste plaats wil ik enkele hoge bezoekers noemen.

Op 24 April 1925 kwam de beroemde Oostenrijkse Kanselier *Monseigneur Seipel* de school bezoeken. Een gróót staatsman gesteld over een klein rijk,

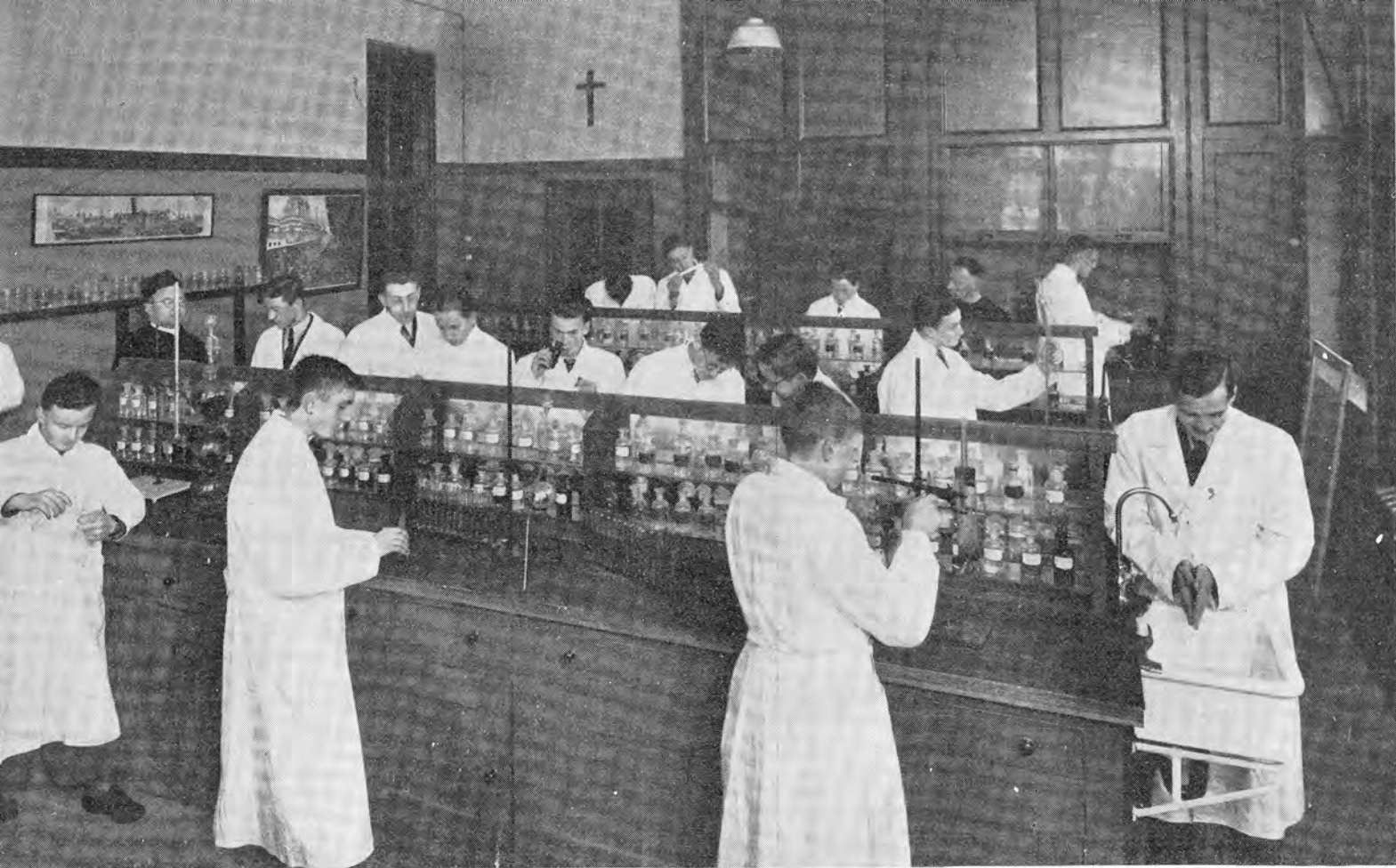
Een klas van 7 man! Neen, dit is geen drukfout, want het waren inderdaad slechts zeven leerlingen, die in 1929 als eerste kandidaten van de in 1927 opgerichte litterair-economische afdeling van het R.K. Lyceum hun eindexamen deden. Een dergelijke kleine en intieme klas, waarin het contact tussen leraren en leerlingen uiteraard veel groter was dan in de tegenwoordige overbelaste klassen, zullen de huidige Lyceïsten zich waarschijnlijk niet meer kunnen indenken. De sfeer in dit klasje deed altijd zó weldadig aan, dat men zich er elke dag opnieuw weer met genoegen in onderdompelde. Het was als een gezellig gezin, waarin men zich in vreugde en leed steeds één voelt.

Een stroom van prettige herinneringen doemt op, maar het hoogtepunt vormt toch de buitengewone toewijding van onze eminente rector Vlaar en zijn onvolprezen rechterhand pater Esser, die beiden zoowel in als buiten schoolverband en zelfs nog lang na het verlaten der school zo volledig mee wisten te leven met hun leerlingen en oud-leerlingen en in moeilijke omstandigheden altijd bereid waren raad en steun te geven. Moge het Triniteitslyceum nog tot in lengte van dagen tot heil van Katholiek Nederland werkzaam zijn.

Mr. A. M. VAN HOOFF,
eindexamen H.B.S. a. 1929.

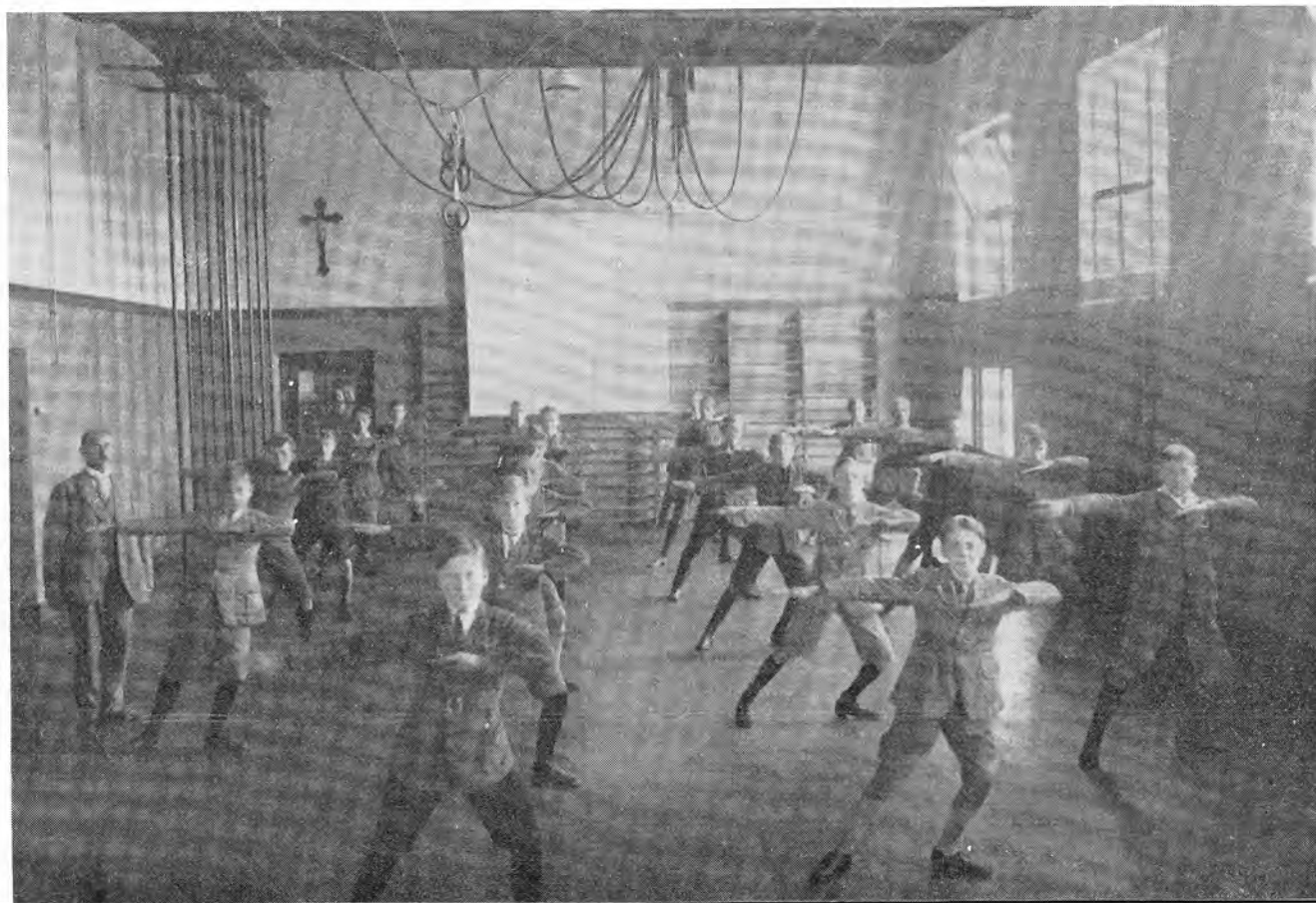

Links boven: De oude Kapel.

Rechts boven: „Het reageert of het reageert niet“.

Links onder: Op de eerste bank links: de éérste lyeëist van het Triniteitslyceum, M. van Buchem. Daarachter rechts: P. Hokkeling.

Rechts onder: De „jonge“ mijnheer Hooy leidt gymnastiek oefeningen in zijn vaklokaal.

dat geregeld aan de rand van de afgrond hing. Zijn grote tegenspeler was de Oostenrijkse socialist Otto Bauer. Het waren twee mannen, die te groot waren voor het kleine toneel, waarop ze speelden. Mgr. Seipel wordt wel eens de Oostenrijkse Richelieu genoemd („Autrichelieu”) omdat hij een man was met een krachtige wil. Maar hij was tegelijk 'n asceet: hij sliep, at en bad in 2 kleine kloosterachtige kamertjes van het klooster van het H. Hart; en reed 's morgens om half negen naar Metternich's vermaarde Kanselarij aan de Ballhausplatz. Mgr. Seipel was de verklaarde vijand van het Marxisme - hij wilde Wenen beschermen tegen het rode monster, dat hij zware slagen toebreacht, onbewust van de tragedie, dat zijn land eens ten offer zou vallen aan het bruine monster. De man, die op 24 April door rector Vlaar begroet werd en door mijnheer Julianus in schitterend Duits werd toegesproken, was een der grootste politici van het na-oorlogse Europa. De socialisten noemden hem om zijn onverzettelijkheid: „Keine Milde” prelaat. Hartelijk dankte hij collega Julianus voor zijn schone toespraak en hij wees er op, dat Oostenrijk zo veel aan Nederland te danken had: hij bedoelde de zorg voor de ondervoede kinderen bij Nederlandse pleegouders. Bijzondere vreugde deed het Mgr. Seipel, dat er onder de lyceïsten 'n Oostenrijker was, ik meen, dat hij Krebs heette. Met hem onderhield de kanselier zich nog enige ogenblikken.

Een andere prelaat bezocht ons lyceum op 12 Maart 1926: Monseigneur Baudrillart. In de morgen van 12 Maart droeg Mgr. in de hulpkapel een H. Mis op - waarna hij in de gymnastiekzaal werd verwelkomd door rector Vlaar, die de eminente hoogleraar dankte voor de eer van zijn bezoek. Het was nu de beurt aan de heer L. C. Theunis om monseigneur in het Frans toe te spreken. Hij deed dit in een korte vlot uitgesproken rede, waarin hij de betekenis van Frankrijk, vooral van het katholieke Frankrijk, voor de beschaving uiteenzette. Hij memoreerde de grote invloed van Mgr. als lid van het illustere college: de académie française. Piet van Tetering sprak namens de leerlingen. Natuurlijk vergat de jeugdige spreker niet, om een vrije dag te vragen, die Mgr. Baudrillart dan ook terstond gaf (onder goedkeuring van de rector).

Wat jammer, dat deze prelaat zijn reputatie in 1940 heeft verspeeld!

Tenslotte noem ik nog het bezoek van Père Janvier O.P., de oud-conférencier van de Notre Da-

me, die in de loop van 1927 het lyceum bezocht en o.a. in de kapel een toespraak hield voor de lyceïsten.

Vervulden deze bezoekers rector, leraren en leerlingen met trots en vreugde, andere bezoekers brachten ergernis en ontsteltenis te weeg. Ongewenste bezoekers, ook wel inbrekers geheten, brachten in de lieflijke Meimaand van 1927 een bezoek aan verschillende localiteiten van onze school, o.a. aan de rectorskamer.

Ik zie nog de verschrikte ogen van de rector, toen hij ons de verwarring en de ravage in zijn kamer toonde: alles was overhoop gehaald. Maar er was één troost: de buit was zeer gering. Als ik 'n artikel in Tolle Lege van 16 Mei 1927 mag geloven, zou de buit bestaan hebben uit 23½ cent en enkele knopen, zijnde de inhoud van een missiebusje.....

Dat de lyceïsten óók hun sociale plichten kenden bleek uit het uitstekend geslaagde feest, waarvan de opbrengst voor de getroffen en van de overstromingen bestemd was. Dat was in Februari 1926.

Er had in 't vroege voorjaar een dijkdoorbraak plaats gehad in 't Noorderkwartier van Holland. Volendam lag in het centrum van de ramp en tot ver in de omtrek stonden dorpen en polders onder water. Overal werd gecollecteerd voor de slachtoffers - zelfs in het buitenland.

Het lyceum bleef niet achter en de jongens organiseerden een fancy-fair op Zondagmiddag 14 Februari 1926.

Het jonge lyceum kwam best te voorschijn: het proefstuk was 'n meesterstuk - 'n meesterstuk van naastenliefde.

Er waren duizenden bezoekers.

Dank zij de medewerking van de tekenleraar, mijnheer M. v. d. Weiden en van de gymnastiekleraar, de heer S. Hooy, zag alles er smaakvol en fleurig uit. De jongens hadden in hun vrije tijd geen moeite gespaard, om in korte tijd een zo omvangrijke kermis op te bouwen.

't Werd het publiek wel gemakkelijk gemaakt zich van zijn klein geld te ontdoen, want er was voor „elck wat wils.” Zij die vernielzuchtige aanleg hadden konden hun hart ophalen in de vrolijke keuken: 2 koks en een imitatie-keukenmeid bedienden het gooilustige publiek. Wie niet aan de beurt kwam, kon gaan sjoelbakken of een kansje wagen bij het vogelschieten.

Sommigen waren zó bedreven in het stuksmijden, dat het leek, of de grote mand met reserve afval niet toereikend zou zijn voor de hele middag.

Liefhebbers van „courses” konden hun hart ophalen op de renbaan (in de gang) zonder gevaar te lopen door de houten paarden tot zandruiers te worden gemaakt. In de gymnastiekzaal was een schiettent aanwezig - verder 'n „rad van avontuur”; de „dorstige kuil” waar men wat gebruiken kon, en in de geheimzinnige tent had men iets zéér interessants voor liefhebbers van de algemene geschiedenis: men had daar namelijk een schedel van Olivier Cromwell in de tijd, toen hij nog jong was, en een uit de tijd, toen hij als Lord protector de dictator van Engeland was. De opgewekte stemming werd nog verhoogd door een paar strijkjes. De lyceïsten slaagden er door al deze middelen in het enthousiasme te verhogen tot op de graad, waarop geld vloeibaar wordt. De opbrengst was ruim 1300 gulden. De dag was een groot succes en degenen, die daaraan meegewerkt hadden kon-

den met grote voldoening op hun werk terugzien. De N.H.C. van 15-2-26 schreef dan ook zeer terecht:

Watersnooddag R.K. Lyceum: een schitterend succes.

Zo had het lyceum zijn bijdrage geleverd tot leniging van nood. Die gewoonte bleef gelukkig bestaan. Zo las ik in een nummer van Tolle Lege, dat het lyceum orkest op 28 December 1932 een uitvoering gaf voor de gevangenen van de Haarlemse gevangenis. De mensen waren uiterst aandachtig en drukten hun grote dankbaarheid uit voor de geste der lyceïsten.

En dan in 1945 de grote actie „Venray-Nijmegen” waaraan het lyceum volop medewerking verleende, niet het minst, omdat het initiatief was uitgegaan van pater V. Hutjens O.E.S.A., leraar aan het lyceum.

Een ander groot feit was het Zilveren professiefeest van de rector, dat op 22 September 1926 gevierd werd. Het was 'n hoge feestdag, niet alleen

Rector Vlaar op bezoek in de tekenklas (1925)

voor rector en kloosterbewoners, maar óók voor de leraren en de lyceïsten. Bij deze gelegenheid bleek hoe bemind rector Vlaar was bij zijn leraren en leerlingen. Met beide handen heeft men deze gelegenheid aangegrepen om hem duidelijk te maken, om hem te bewijzen, hoe sympathiek hij was voor allen, die met hem in contact waren geweest. Na de H. Mis, opgedragen aan het rijk versierde altaar en opgeluisterd door gregoriaanse gezangen, werd de feestvierende rector, gevolgd door familieleden en leraren met daverend applaus ontvangen. Collega Baars sprak namens de leraren en bood rector Vlaar een fraai Kasuifel aan. Piet van Tetering schetste de gevoelens der lyceïsten en bood rector Vlaar een fraai uitgevoerd vierdelig brevier aan en een bedrag onder couvert voor een H. Hartbeeld in de nieuwe kapel. Verder: sportfeest en filmavond. Rector Vlaar was letterlijk en figuurlijk in de bloemen gezet.

Het eerste eindexamen was in 1926. Het was eindexamen H.B.S. en er zijn toen van de 7 kandidaten 4 geslaagd. Inspecteur Bolkestein, gecommitteerde bij dit eindexamen, vond toch termen aanwezig om ons met deze uitslag geluk te wensen. De eerst-afgestudeerde van deze groep was Cor Spierenburg, leraar wis- en natuurkunde aan het R.K. Lyceum te Alkmaar en onlangs benoemd tot Directeur van de op te richten R.K. H.B.S. te Yzendijke (Z.). Bij het eerste eindexamen Gymnasium in 1927 slaagden 3 van de 4 kandidaten. De eerst afgestudeerde was Piet van Tetering, die als Mr. van Tetering 'n functie bekleedt bij de rechterlijke macht in Indië. Nu ik bezig ben met de eerste successen ga ik nog even verder: de eerste priester, die ons lyceum aan de Kerk en aan de maatschappij schonk was Han Hanrath, thans werkzaam in de Congo als missionaris. De eerste arts onder de oud-leerlingen was Ben Tordoir, die in 1934 met goed gevolg zijn arts-examen deed. Thans is hij chirurg.

In 1927 werd het systeem der vak-lokalen ingevoerd, nadat gebleken was, dat de meerderheid der docenten er veel goeds van verwachtte. Iedere leraar kreeg dus zijn eigen lokaal... de leerlingen moesten telkens wisselen. In de gangen kwam een spreekverbod. Dit vaklokalen-systeem moest wegens gebrek aan ruimte worden opgeheven in 1939. Een heuglijk feit uit deze periode is nog de promotie van de eerste leraar van ons lerarencorps

Dr. P. Kouwenhoven, die in Leiden promoveerde tot doctor in de wis- en natuurkunde op een proefschrift, getiteld: „over de beginselen der Affiene meetkunde.” (1 Maart 1927). Juist in die tijd waren de eerste nummers verschenen van het schoolblad *Tolle lege*. Het eerste nummer kwam uit op 21 Januari 1927. De eerste redacteuren waren W. van Liemt, L. Henning en J. de Neyn van Hoogwerf.

De naam *Tolle lege* - betekent: neem en lees - is afkomstig van C. Kahmann, die deze titel inzonder als antwoord op een uitgeschreven prijsvraag.

Ook *Cassiacum* werd in die tijd opgericht evenals de Natuur-historische vereniging (initiatief van mijnheer Baars) en een atletiek-club.

In de loop van 1927 werd de annexatie van delen van Bloemendaal en Overveen door de gemeente Haarlem een feit. Dat gedeelte van Overveen, waar school en klooster zich bevonden, werd Haarlems territorium. Voortaan heet het complex: R.K. Lyceum - Zijlweg Haarlem - alleen de toevoeging post Overveen, herinnerde de eerste jaren na de annexatie nog aan het „ancien régime.”

In 1927 werd, zij het ook héél bescheiden, het eerste lustrum van het Triniteitslyceum gevierd. De kinderjaren waren voorbij.

Gevraagd naar een persoonlijke herinnering aan de jaren, gesleten op ons aloude lyceum aan de Zijlweg, kan ik beginnen met te vertellen dat de jaren '25-'30 een alleszins prettige periode in het leven voor mij betekenden. Soms kun je er met weemoed aan terug denken.

Wat was het niet een onbezorgde periode in een steeds meer vertrouwd omgeving. Wat voelde je je niet samengroeien met deze geregelde omgeving en wat keek je niet vreemd op toen je klaar was en in eens naar een heel andere wereld moest overstappen.

Dat er een goede geest heerste op het lyceum bleek wel op de geregelde réunië's waar altijd een massale opkomst was en bij de grootse feesten bij het koperen jubileum van ons lyceum waarop de oud-leerlingen een glas-in-lood-raam aanboden.

Moge het lyceum doorgaan met verder te bloeien en dat de prettige sfeer altijd bewaard moge blijven.

A. J. C. M. BRANDENBURGH, Arts.
eindexamen H. B.S. b, 1930.

De Expansie

Gedurende de zomer van 1927 werd er druk gebouwd op het terrein van het Triniteitslyceum. Niet alleen werden er schoollokalen aan het oude gebouw toegevoegd, maar óók achter het klooster verscheen 'n „nieuwbouw” n.l. de Kapel. Het aantal leerlingen was zó groot geworden, dat het lyceum en ook de oude intieme lyceumkapel te klein waren geworden. Er zat groei in. Het nieuwe schooljaar begon met bijna 200 jongens. Bovendien was juist de A-afdeling opgericht, vollediger: de litterair-economische afdeling der H.B.S.

De viering van het 1ste lustrum werd uitgesteld tot de inzegening van de 5 nieuwe schoollokalen en docentenkamer door de provinciaal, Pater van Rijn, op 28 October 1927.

De vroegere docentenkamer, het vertrek, waar Pater Distel audienties verleent, werd nu administratie-kamer.

De Kapel was enige weken later klaar. Op 8 December werd ze ingewijd door de provinciaal, waarna Plebaan Westerwoudt de H. Mis opdroeg, geassisteerd door de rectoren van Venloen Eindhoven. Het hoogaltaar was 'n geschenk van de ouders, de leraren hadden de Godslamp geschonken. Door latere schenkingen werd de Kapel steeds meer verfraaid.

Bij de viering van het eerste lustrum deelde de rector mede, dat 14 eindexamen's waren uitgereikt; 18 diploma's 3-jarige H.B.S., terwijl 42 leerlingen de school hadden verlaten op advies van rector en leraren, daar ze ongeschikt waren voor verdere studie.

1 Juni 1928 promoveerde de wiskunde-leraar, de heer W. Fuss, tot doctor in de wis- en natuurkunde aan de Rijksuniversiteit te Leiden. Veel collega's en leerlingen waren naar het eerbiedwaardige academiegebouw aan het Rapenburg gekomen om de plechtigheid bij te wonen. Voor de collega's gaf Dr. Fuss een feestavond in „Zomerzorg” te Bloemendaal. Degenen, die dit feest hebben meegevierd, hebben lang de herinnering daaraan bewaard.

Wider still and wider
Shall thy bounds be set
God who made thee mighty
Make thee mightier yet.

(Land of hope and glory)

De groei van de school wordt duidelijk, als men enkele cijfers naast elkaar zet.

198 leerlingen in 1927; 221 in 1929; in 1932 (2de lustrum) 265; 1933 brengt 309 leerlingen; in 1934 zijn er 319; de volgende jaren geven de volgende getallen: 325; 342; 337; 375; 430; 463; 458; 523; 536; 636; 726; terwijl op 15 September 1946 het aantal boven de 750 lag n.l. 758. Op zulk een groei is wel nooit gerekend: het lyceum moest, om normaal les te kunnen geven, ongeveer 2x zo groot zijn.

Elk jaar omstreeks 4 September heeft de opening van het nieuwe schooljaar plaats op de gebruikelijke traditionele wijze: H. Mis in de Kathedraal, waarna indeling der klassen in de gymnastiekzaal. Zo gaat het jaar in jaar uit: rector Vlaar kan bij het klimmen der jaren met de dichter Huygens zeggen:

„Hoeveel Septembers, Heer, en
hoeveel vierde dagen
Wilt Ghij mij noch verdragen?"

Ieder jaar opnieuw, aan het einde van de zomervacantie, vraagt de rector aan Mgr., om in de Kathedraal te mogen celebreren de missa votiva solemnis in honorem Spiritus Sancti - cum Gloria et Credo - en bij dit officiële verzoek voegt de rector er altijd in korte woorden aan toe, hoe de

De nieuwe kapel in aanbouw.

school het maakt, hoeveel leerlingen er nu zijn en of de bisschop de hele lyceumgemeenschap zijn zegen wil schenken. Telkenjare spreekt rector Vlaar de Lyceïsten toe vanaf de indrukwekkende preekstoel, hij spreekt in poëtische stijl, levendig en bewogen. En dan begon het nieuwe schooljaar weer... ieder nieuw jaar met grotere zorgen. Daardoor liet hij zich niet uit het veld slaan: rector Vlaar bezat, en wilde ook altijd aan anderen mededelen, een niet te schokken vertrouwen op de Voorzienigheid.

„Wat Godt behaeght, en schickt,
Dat wort met recht geprezen”.

Uitbreiding van het schoolgebouw, gestadige groei van het aantal leerlingen, vergroting van het getal clubs en verenigingen... vermeerdering van zorgen!

Steeds langer worden de lijsten der geslaagde oud-lyceïsten, aanvankelijk zijn het candidaats-examens, later worden het doctoraal examens, zelfs promoties; berichten van verloving en huwelijk. Ze zijn te vinden in de oude jaargangen van Tolle Lege, onder het opschrift: Streven en beleven. Zo bevat het nummer van 26 October 1929 reeds een respectabele reeks van oud-leerlingen met vermelding van de universiteiten, waar ze studeren en waar ze de eer van hun lyceum hoog houden, van diploma's en andere resultaten, die behaald zijn. Ook las ik daar, dat Jan Hanrath de medische studie vaarwel heeft gezegd en is ingetreden bij de priester-missionarissen van Mill-Hill. Hij was de eerste oud-Lyceïst, die tot priester werd gewijd.

Het lyceum bezit dan al 'n Maria-congregatie, 'n atletiek-club, 'n cricketclub; 'n hockeyclub; 'n voetbalclub; 'n redenaarsclub; 'n schaakclub; 'n damclub en een toneelclub.

Ik noemde ook de steeds groter wordende zorgen. In 1935 werd met het oog op de groeiende verantwoordelijkheid van den rector de prefectuur ingesteld.

De eerste prefect was pater Prosper Jansen, die in 1937 werd opgevolgd door pater Aegidius Distel, die in 1935 bij het begin van het nieuwe schooljaar was gearriveerd. Als we het zilveren jubileum van de school vieren, draagt pater Distel al ruim 10 jaar het verantwoordelijke en zware ambt van prefect. Met een bewonderenswaardige blijmoedigheid en tact kwijt hij zich van zijn moeilijke taak: le rocher de l'ordre — de rots, waarop de orde en

discipline zijn gebouwd, en die onwrikbaar stand houdt.

Een zeer belangrijk jaar was 1930, het grote feest van Sint Augustinus (het 15de eeuwfeest van Augustinus' sterfdag). Het feest werd gevierd op Zaterdag 3 November 1930. Een triduum was eraan voorafgegaan en Zaterdags werd dit besloten met een pontificale H. Mis, opgedragen door den bisschop Mgr. J. D. J. Aengenent.

's Middags kwart over twee werd Mgr. feestelijk ontvangen in de gymnastiekzaal. Bij het binnenkomen van den bisschop zongen de lyceïsten een welkomslied. Pater rector sprak den hogen gast toe.

„Wij weten, dat het voor ons een roeping is, leraar te zijn, en vertrouwen, dat wij onze taak waardig zullen vervullen. Mogen deze leerlingen uitsteken boven anderen, daar er velen onder zijn, die later leiding moeten geven in de maatschappij. Op deze dag, die een feestdag is van Sint Augustinus, verzoek ik U onze gevoelens van kinderlijke verknochtheid te aanvaarden.”

Daarna speelde het lyceumorkest op uitstekende wijze enige nummers. Een der leerlingen, Johan Babeliowsky, sprak toen namens de leerlingen.

Uit de rede van Mgr. Aengenent haal ik de volgende zinsneden aan: „Ik herhaal: eindelijk ben ik in Uw midden... Het Sint-Augustinusfeest is de aanleiding, dat ik hier ben. Ook ik ben verheugd, dat ik de pontificale H. Mis in uw midden heb mogen opdragen. Ik kreeg toen het gevoel, alsof ik óók weer leraar was. Toen ik de Gregoriaanse Zang hoorde, dacht ik terug aan het seminarie. Door het opdragen van de H. Mis, te midden van U, lyceïsten, werd ik wederom geplaatst midden in oude herinneringen. Op deze dag wil ik vooral twee woorden tot U spreken. Allereerst een woord naar aanleiding van Sint Augustinus. Dat woord is „Liefde”. Hij heeft ons vooral geleerd, dat we God moeten liefhebben - de liefde tot God is het uitgangspunt van al onze daden, ons denken en streven. Daarom druk ik U dat ene woord, liefde, in het hart: de liefde tot God moet uw daden leiden als jongeling en later als man. Liefde tot God brengt vanzelf mee: liefde tot de evennaasten.

Ook vieren we vandaag het feest van Allerheiligen. En naar aanleiding daarvan zeg ik U nog een tweede woord: vertrouwen. Zovele duizenden zijn de hemel binnengegaan, die óók zwak waren, zoals wij. Dat is voor ons een bemoedigende gedachte.”

Na afloop van deze plechtige begroeting werd 'n fraaie foto gemaakt van leraren en leerlingen met de bisschop in hun midden.

De herfstvacantie, die anders 3 à 4 dagen duurde, werd in 1930 verlengd tot een volle week. De feestvreugde werd hierdoor wel héél sterk vergroot!

Nu ik het toch over feestvieren heb, wil ik hieraan toevoegen een feest, dat door héél het lyceum met grote plechtigheid is gevierd in 1932. Ik bedoel het zilveren priesterfeest van de rector. In de fraai versierde kerk van Overveen droeg rector Vlaar een plechtige H. Mis op. De bisschop, Mgr. J.D.J. Aengenent en de provinciaal Pater Dr. Makaay waren hierbij tegenwoordig. De kerk was geheel gevuld met belangstellenden, waaronder familieleden, leraren, leerlingen en ouders der leerlingen. Pastoor Kok O.E.S.A. hield de feestpredikatie.

De huldiging had plaats in de schitterend versierde gymnastiekzaal, waar collega J. B. Melsen namens de leraren sprak en Godfried Bomans namens de 200 leerlingen. De receptie werd opgeluisterd door het orkest van het lyceum. En wat 'n receptie! De bezoekers bleven toestromen in lange rijen: er scheen geen eind aan te komen.

's Avonds had in de schouwburg Jansweg een opvoering plaats van „Journey's end“ gespeeld door leerlingen van het lyceum. Deze opvoering stelde hoge eisen aan de spelers - het stuk was feitelijk te zwaar voor hen, maar... ze hebben er door reusachtige inspanning en toewijding iets goeds van weten te maken en we kunnen zeggen, dat „Journey's end“ een waardig slot was van een mooie dag. De schouwburg was geheel bezet door 'n aandachtig luisterend publiek, maar het was ontzettend warm in de zaal, (Juli!) zodat ook om deze reden velen deze avond niet spoedig vergeten hebben!

Wegens het succes van dit stuk, werd op Maandag 11 Juli een 2de opvoering gegeven.

Onmiddellijk op dit indrukwekkende feest sloot de grote vacantie aan.

In Februari 1934 vierde het lyceum met grote luister het koperen priesterfeest van Pater Esser. Op Zondag 11 Februari had de kerkelijke viering plaats, gevolgd door huldiging en receptie in de gymnastiekzaal, terwijl op Maandag 12 Februari een sportfeest werd georganiseerd. De prijsuitdeling hield de rector 's avonds in de schouwburg tijdens de pauze. Want op die 12de Februari werd

ter ere van pater Esser een romantisch toneelspel opgevoerd door de leerlingen van onze school: de trompetter van Säckingen. De schouwburg aan het Wilsonsplein was vol belangstellenden, begrijpelijkerwijs tot grote vreugde van degene, wien de huldiging gold.

De lyceisten hadden van het historisch kader, waarin het stuk speelde, profijt getrokken door kleurige costumes en romantische decoraties. Ze waren zo goed geschminkt en gepruikt, dat men bij de krijgshaftige landsknechten, opstandige boeren, en schuwe zigeuners geen enkel ogenblik dacht aan Haarlemse schooljongens. Ook voor requisieten was uitstekend gezorgd: niet alleen was er op het toneel een kostbare verzameling 17de eeuwse wapens, waaronder 'n slagzwaard van geweldige afmetingen, maar óók een kartouw en zelfs een levende hond waren aangemonsterd om het effect te verhogen.

Vanmiddag heb ik uit een grote blikken trommel de foto's, schoolagenda's, Tolle Lege's, toneelprogramma's en andere paperassen, die de herinnering aan de Lyceumtijd konden verlevendigen, te voorschijn gehaald.

Dan word je je bewust wat die periode voor je betekende.

Als ik uit die merendeels aangename herinneringen één complex naar voren breng, is dat, omdat binnen de begrenzing van 200 woorden bezwaarlijk alles belicht kan worden.

Voor hoeveel oud-Lyceisten is „de“ school niet de eerste actieve kennismaking met het toneel geweest? Vooreerst daar in de klas nog wel eens wat moest worden „opgevoerd“. Wie herinnert zich niet uit die oude tijd „La farce du cuvier“ (met de omgekeerde tafel als waskuip) en „Maitre Patelin“?

Maar wat hebben de opvoeringen in gymnastiekzaal en schouwburg niet tot vorming van de „Wolvenhuisbewoners“ bijgedragen! Genoten werd er vóór het scherm, maar hoeveel meer áchter het scherm en tijdens de voorbereiding! „De Landbouw“; „De gebroeders Calkoen“; „Scapin“; „Elkerleraar“; „Een probaat middel“; „Journey's End“; „Bloed en Lietde“; „In Uniform“ en verschillende andere stukken zijn evenzovele top-punten uit het Lyceumverleden.

En als we na vele jaren van elkaar uit het oog verliezen, plotseling een Lyceumrotgenoot weer de hand drukken, is er ook door dat toneellevens onmiddellijk contact.

Mr. A. M. v. d. STORM,
eindexamen Gymnasium 1931.

En op *Dinsdag 5 Maart* zou een H. Mis worden opgedragen voor overleden leraren, leerlingen en oud-leerlingen van het lyceum.

Verder was die dag bestemd om een sportfeest te houden. Zó zag het programma er uit in ruwe trekken. Ik wil nu iets nader ingaan op het uitwerken daarvan in een 3-daagse feestviering.

Op *Zondag 3 Maart* begonnen de feestelijkheden met een plechtige H. Mis in de kapel. Pater provinciaal Dr. S. Makaay was onder de talrijke aanwezigen. Een zangkoor van leraren, lyceïsten en oud-lyceïsten voerde onder leiding van de heer Olivier Koop de Missa „Te Deum laudamus” van Perosi uit met orgelbegeleiding van F. Nelissen. Na de H. Mis was er een feestelijk ontbijt in de gymnastiekzaal, waarna de historische tentoonstelling werd bezichtigd.

De herdenkingsplechtigheid had plaats in het parochiehuis „Domi” te Overveen. Nadat rector Vlaar een openingswoord had gesproken, voerde de provinciaal pater Makaay het woord. Zijn rede was vol lof over hetgeen er in de afgelopen jaren was gepresteerd... „uw school,” zo zei hij tegen rector Vlaar, „heeft beantwoord aan het doel, waarvoor ze was opgericht.” Tegelijk met de school jubileerden óók rector Vlaar, pater Esser en de heren N. C. Andriessen, A. J. C. Blaas, S. Hooy, A. M. Julianus, L. C. Theunis en M. v. d. Weiden. Onder een spontaan „Zij leven hoog” van de oud-leerlingen en het orkest aan „de oude garde” overhandigde pater Makaay ieder persoonlijk een onderscheiding in de vorm van een gedenkpenning. Deze penning was ontworpen door Huib Luns, geslagen bij de Kon. fabriek Begeer te Voorschoten, en draagt de beeltenis van Sint Augustinus met de inscriptie „Amor meus pondus meum” (mijn liefde is mijn gewicht). In de rand stonden gegrift de data 5-9-'22 en 5-3-'35.

Namens „de helden van het eerste uur” dankte collega M. v. d. Weiden, wiens komst op het podium met applaus werd begroet. Op zijn korte en hartelijke toespraak, waarin hij vol ironie op de veranderingen in het uiterlijk der jubilarissen wees sedert hun komst op het lyceum, volgden opnieuw daverende ovaties en hoera's der oud-leerlingen. Charles van Rooy bood namens de oud-leerlingen als blijk van dankbaarheid een gebrandschilderd raam aan voor het trappenhuis van de school. Anton van Duinkerken hield daarop zijn voordracht over „de taak der jonge katholieken.” Het was een diepzinnig en meesterlijk betoog, waarin hij op-

merkte, dat niet ieder geroepen was tot producent van belangrijke cultuurgoederen, maar dat wél ieder geroepen was consument te zijn, om daarvoor de katholieke, nationale geest in de Nederlanders te versterken, op een wijze, *niet van het buitenland afgekeken*, maar overeenstemmend met onze Nederlandse volksaard en ons katholiek karakter.

De dag werd besloten met de opvoering van een toneelspel in drie bedrijven „de wrekende Boeddha” opgevoerd door het lyceum-toneel. Dit detective-stuk was een bewerking van het bekende spel „de wrekende God” van Eduard Veterman, dat ook al weer een bewerking was van diens gelijknamige roman - „een bewerking in het kwadraat.” De voornaamste wijzigingen waren de vrouwenrollen, die in mannenrollen waren omgezet.

Het was een boeiend toneelstuk en het publiek was geregeld in spanning. De jonge spelers moeten zich wel héél goed van hun taak gekwetend hebben, want in de „Oprechte Haarlemse Courant” van 4 Maart 1935 stond te lezen, dat de vertolkers van de hoofdrollen bewezen hadden zeker over aanleg te beschikken. Martien Stall kreeg 'n bijzonder pluimpje voor zijn buitengewoon spel als detective mr. Hartley.

Het publiek, dat in grote aandacht het verloop van het stuk volgde, was gul met zijn applaus.

H. G. Cannegieter schreef in „Het Haarlems Dagblad” van 4 Maart 1935 o.a. „het spel was voor jongelieden, van wie vrijwel allen voor het eerst op de planken stonden, zeer verdienstelijk. De lyceumtonelisten hebben met deze voorstelling blijk gegeven van ernstig en opgewekt arbeiden aan een even leerzame als aangename liefhebberij en door hun medewerking heeft het koperen schoolfeest een bijzondere luister gekregen, die bij allen erkentelijkheid zal hebben gewekt.”

Maandag 4 Maart werd in de parochiekerk van Overveen een plechtige H. Mis opgedragen door de hoogerwaarde pater Makaay. Deze dag was verder een vrije dag en 's avonds was er een heropvoering van het bovengenoemde toneelstuk.

Op *Dinsdag 5 Maart* werd de viering besloten met een gezongen H. Mis voor overleden leraren, leerlingen en oud-leerlingen, in de kapel. Een sportdag, bekroond door prijsuitdeling zou de jubileumviering besluiten.

Op *Woensdag 6 Maart* werden de lessen weer

hervat: het lyceum sloeg de weg in naar het zilveren jubileum.

In de October-aflevering van Tolle Lege schreef de redactie (toen bestaande uit F. Lindeman, C. Gall en G. Kromhout) „geen bericht kan onze vacatievreugde méér verstoren dan juist dat éne: Pater Esser O.E.S.A. is benoemd tot pastoor in Amsterdam-West. Pater Esser moest van de lijst der „helden van het eerste uur" worden geschrapt. Het klooster aan de Zijlweg verloor een uiterst beminnelijke en vriendelijke prior, het lyceum een po-

pulaire leraar en vriend en de lyceïsten betreunden het, dat hun goede raadsman was weggeroepen uit zijn werkring.

Alliance zag haar voorzitter heengaan, die de club tot zulk een hoog peil had gebracht.

Men was „bedroefd over het vertrek doch blijde over de promotie."

Hetzelfde nummer van Tolle Lege begroette de nieuw aangekomen paters: pater Prosper Jansen, die prefect zou worden, en pater Aegidius Distel, die na korte tijd zijn opvolger zou wezen in de prefectuur.

Het Triniteitslyceum in de wolken

„Wie nu een vogel worden wil
Die trecke pluimen aan
Vermij de stadt, en straetgeschil,
En kieze een ruimer baan."

(uit Wiltzangk van Vondel)

In het najaar van 1936 was het Triniteits-lyceum letterlijk en figuurlijk „in de wolken" en deed men zelfs tijdens de lesuren „aan hoogvliegerij." Een vertegenwoordiger van de K.L.M., de heer R. J. Surink, gaf namelijk een aantal lessen over luchtvaartkennis... hij ontpopte zich als een boeiend verteller en wist de jongens in korte tijd enthousiast te maken voor het vliegwezen.

„Weten jullie ook het registratiemerkt voor water-vliegtuigen?" Dat bleek de W te zijn.

„En voor jachtvliegtuigen?" De jongens peinsden en noemden nagenoeg alle letters van het alfabet op. Het waren geen lessen, waarvan men de bijzonderheden spoedig weer vergeet, maar allerlei vragen stimuleerden de aandacht en het bleek, dat er een kern bestond die al héél wat van luchtvaart afwist. De heer Surink was gekomen, niet om reclame te maken voor de K.L.M., maar om de jongeren wegwijz te maken op luchtvaartgebied. Elke klas kreeg een beurt en over aandacht en medewerking heeft de heer Surink niet te klagen gehad. Natuurlijk werden in dat éne lesuur niet alle luchtvaartproblemen behandeld, maar veel, wat voor een leek van belang is, werd op vlotte en frisse wijze, aangepast aan het schoolleven, aan de hand

van platen en vliegtuigmodellen verteld. De docenten, die meestal met de jongens toelusterten, waren niet minder aandachtig dan hun leerlingen. En passant werd een compleet mechanica-vraagstuk opgelost en werd er verteld, dat de post van Nederland naar andere Europese landen altijd door de lucht vervoerd wordt, óók al stond dat niet op de brief vermeld, en dat de acoholische dranken in de lucht goedkoper zijn dan op de aarde, omdat er in de lucht geen accijnzen bestaan, in de trant dus van het bekende liedje:

„En midden in de vrije lucht
waar ik geen woningwetten ducht
Daar heb je last van geen agent
Als je verordeningen schendt."

Bij de bespreking van het interieur van de vliegtuigen werd gevraagd, waarom men in Holland zitplaatsen achter elkaar prefereert boven zitplaatsen naast elkaar. Een kenner der Hollandse psyche antwoordde: „omdat de nuchtere Hollander niet graag reist in vreemd gezelschap".

„Maar," merkte de heer Surink op, „die nuchtere Hollanders zijn al aardig op weg, de lucht te veroveren."

Het Lyceum in de wolken.

In aansluiting op deze interessante lezingen werden de lyceïsten in de gelegenheid gesteld de lucht-
doop te ondergaan, door op Schiphol in K.L.M.-
vliegtuigen een tocht over Amsterdam en omge-
ving te maken. Hiervan werd een zeer druk ge-
bruik gemaakt! Het Triniteitslyceum was in de
wolken!

In 1937 organiseerden de Vlaamse Academie en 't
Ministerie van Onderwijs te Brussel onder hoge
goedkeuring van Leopold III, koning der Belgen,
een letterkundig herdenkingsfeest ter ere van:

- 1e de 350ste verjaring van de geboorte van
Vondel;
- 2e de 50ste verjaardag van Multatuli's over-
lijden.
- 3e de 100ste verjaardag van het verschijnen
van „de Leeuw van Vlaanderen” van Con-
science.

De rector richtte in September 1937 tot de ouders

der leerlingen van de hoogste klassen het volgen-
de schrijven:

„Dezer dagen ontving ik van het Ministerie van
Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen een cir-
culaire, waarvan ik U bij deze een uittreksel toe-
zend. Indien U besluit, dat Uw zoon aan deze
„Hoogdag van Vlaamse letteren” mag deelnemen,
zult U mij zeer verplichten met een spoedig be-
richt te zenden aan pater ter Haar, conrector van
het lyceum. De excursie zal staan onder onze lei-
ding.”

De excursie vond plaats op 13, 14 en 15 November
1937. De stad Brussel werd bezichtigd en in een
plechtige vergadering in het paleis v. Schone Kun-
sten werden Vondel, Multatuli en Conscience her-
dacht. Op Zondag 14 November werden na een
voordracht van Raymond Herreman, 2 middel-
eeuwse kluchten opgevoerd.

Op Maandag 15 November werd Lucifer opge-
voerd door het gezelschap van de Koninklijke
Vlaamse Schouwburg te Antwerpen.

De reis werd gemaakt in autobussen en als prijs van het *gehele verblijf in Brussel* vond ik het volgende bedrag vermeld:

„7 gulden in de jeugdherberg en
9 gulden in een hotel.”

De gehele reis, in autobussen, heen en terug, kostte 3 gulden.

De deelnemers aan deze excursie hebben geen ogenblik spijt gehad van deze reis, waarvoor slechts één dag school verzuimd behoefde te worden.

Het spreekt wel vanzelf, dat ook in ons lyceum een Vondel-herdenking werd gehouden.

Een der mooiste en gedenkwaardigste academië-zittingen is dan ook geweest de plechtige vergadering van 25 November 1937 die gewijd was aan Vondel.

Feitelijk waren er twee Vondel-herdenkingen: één op Woensdag 17 November 1937 onder auspiciën van de Academie Cassiacum en de herdenking op Sint Catharina 25 November, die echter óók op naam staat van Cassiacum.

Op Woensdag 17 November werden declamaties uitgevoerd door leerlingen.

Piet Franse: bij het overlijden van P. C. Hooft
E. Kuyper: Klinkert op Palamedes.

W. Lemaire: Klinkert op Frederik Hendrik.

Een koor voerde reizangen uit (uit Jozeph in Dathan) onder leiding van Pater Spoorenberg, waarna weer andere declamaties o.a. de rei van Klarissen uit Gijsbrecht van Aemstel door Alb. Lyclama. Maar hoe verdienstelijk de jongens ook hadden gezongen en voorgedragen, de grote viering, de meest indrukwekkende, had plaats op Catharinadag 25 November.

Na de gezongen H. Mis werd de plechtige zitting van de Academie gehouden om kwart vóór 11 in de gymnastiekzaal.

Na enige reizangen betrad Paul Huf het podium. Het programma vermeldde de volgende declamaties:

1. Olijftak aan Gustaaf Adolf (liefde van Vondel voor zijn geboortestad Keulen)
2. Drukke en leven op de Dam (zijn liefde voor zijn 2de vaderstad Amsterdam)
3. Sonnet op het overlijden van P. C. Hooft, (zijn eerbied voor het gezag)
4. Huig de Groot's verlossing uit Loevestein (zijn grote verering voor geleerden)
5. Rei van Burghzaten (zijn huiselijk geluk met Mayken de Wolf)

6. Kinderlijk; Uitvaart van mijn dochterken (zijn huiselijk leed)

7. Op mijn Geboorteheiligh (zijn godsvrucht)

8. Wiltzangk; Beekzangk (zijn liefde voor de natuur)

9. Bode-Verhaal uit Palamedes (Oldenbarneveldt)

Een fraaie tekening van de grote dichter, getekend door collega van der Weiden, gaf cachet aan deze bijeenkomst; haast eerbiedig was de stilte, waaronder men naar muziek, zang en voordracht luisterde, Mgr. Möllmann, oud-vicaris van het bisdom, was onder de aanwezigen. 25 November 1937 is een onvergetelijke dag.....

Heel wat luidruchtiger was de 31ste Januari 1938. De lessen waren die Maandagmorgen normaal begonnen, toen plotseling kanonnen en klokken de geboorte verkondigden van prinses Beatrix. In een oogwenk stroomden de klaslokalen leeg... en onder 't zingen van het Wilhelmus maakten de lyceïsten zich op om de twee vacantiedagen tot het uiterste te benutten...

De maand Februari, die op deze nationale feesten volgde, stond in het teken van de voorbereiding van een hóóg bezoek: Mgr. P. J. Huibers, bisschop van ons diocees, zou het Triniteitslyceum met z'n hoog bezoek vereren. Mgr. Huibers was de derde bisschop van Haarlem, die het lyceum mocht begroeten. Vele tekenen hadden er al op gewezen, dat rector Vlaar zijn hoge gast met de grootst mogelijke staatsie wilde ontvangen. Een massale zangrepetitie onder leiding van pater Spoorenberg had reeds op 28 Februari het 4de lesuur in beslag genomen. 's Middags hadden enige leerlingen onder aanvoering van pater ter Haar de gymnastiekzaal in een ware feestzaal herschapen. De firma Randoe, die voor kostbare tapijten zorgde, had een groot aandeel in het succes van 1 Maart 1938.

Mgr. Huibers, die vergezeld was van zijn secretaris, werd door de rector en pater ter Haar ontvangen in de vestibule, waarna Monseigneur zich, begeleid door een stoet misdienaars naar de kapel van het lyceum begaf. Hier droeg de bisschop een H. Mis op, waaronder bijna Algemene H. Communie.

Om ongeveer 10 uur werd de bisschop door de rector in de „receptiezaal” welkom geheten. „De bisschop is in ons midden... de volheid van het H. Priesterschap straalt van U uit - de Hiërarchie der Kerk zien wij in U als verpersoonlijkt -

de Uitdeler van de gaven van de H. Geest gevoelen we ons zeer nabij. Zo is Uw bezoek voor ons een bijzondere genade...

Monseigneur, Uw aanwezigheid verlevendigt in ons, leraren, het diep besef, dat wij een verheven roeping te vervullen hebben. Hoogwaardige Excellentie, voor die volle aanvaarding van die grote verantwoordelijkheid vragen wij uitdrukkelijk bij dit verheffend bezoek de steun van Uw Hogepriesterlijk gebed."

Mgr. Huibers zei in zijn dankwoord, dat het Triniteitslyceum in hoog aanzien stond, en dat hij de lyceïsten niet genoeg kon aansporen, om niet alleen ijverig te werken, maar vooral hun godsdienstig leven te ontwikkelen en te verdiepen. Ook wees Mgr. nog op de eerbied, die men verschuldigd is aan het gezag. De feestvreugde steeg ten top, toen de bisschop bekend maakte, dat er die dag verder geen school meer zou zijn, en dat er nog een vrije dag zou worden gegeven op Maandag na half-vasten. Na deze plechtige receptie onderhield de bisschop zich nog enige tijd met de leraren in de docentenkamer.

Enige dagen later beleefde de hele wereld, óók de Kleine lyceumwereld, een grote sensatie. De Duitse dictator haalde op 11 Maart 1938 door de roef

1926-1932. Wat 'n tijd! Welk 'n genoegens beleven we nog, als we terugdenken aan wat we toen beleefden, in en buiten de les, op sportveld, in de academie, schaakclub, orkest, alles, wat ons opeiste. Hoeveel zolen hebben we niet versleten op de cour. met z'n dunne grindlaag, onder de ogen van de toeziende Pater Vlaar, die, wellicht verloren in vergezichten op de Eeuwigheid, veel aan zijn aandacht lieten ontsnappen. Is het niet tekenend, dat we niet kunnen denken aan het Lyceum zonder deze figuur, strijkend over zijn lijdzaam habijt, voor ons te zien? Elke schoolherinnering verwarmt ons het hart, omdat hij steeds op de achtergrond aanwezig is.

Maar we hebben toen niet alleen genoten, we zijn er gevormd. Wie herkent niet in zijn hele persoonlijkheid de eigenschappen, die toen in hem ontwikkeld werden? Wie voelt zich niet precies zó, als hij toen was? De grappenmaker, de optimist, de ernstige denker, de poëet, allen dragen we onze Lyceumjaren in ons mee. Ons leven is er het natuurlijk verlengstuk van.

We juichten, toen we de schooldeur achter ons dicht hoorden vallen. Nu juichen we van binnen, als zij voor ons weer geopend wordt.

B. H. BAL, drs. litt. class.
indexamen Gymnasium 1932

van Oostenrijk 2/3 van de 10.000.000 Duitsers, die „buiten Duitsland woonden" binnen het derde Rijk. De rest was aan de beurt in de veel bewogen dagen van September-October van hetzelfde jaar, bij gelegenheid van de Tsjechische crisis. Toen wisten we, dat we op de rand van een nieuwe oorlog leefden.

Op 26 September sprak Hitler dreigende en uitdagende taal - op 28 September kwam het Engelse parlement in buitengewone zitting bijeen.

Juist tussen die twee historische data lag het gecombineerde rectorsteest en sportfeest van het Triniteitslyceum - Reeds lang van te voren was deze feestdag vastgesteld op 27 September.

Over heel de wereld, héél in 't bijzonder over de kleine buurstaten van het machtige, dreigende Duitsland hing een bezorgde stemming. Zelfs op 't lyceum werkte die door: ook hier bezorgde gezichten, talrijke interpellaties in de lessen over oorlogs- of vredeskansen, over de neutraliteit van Nederland en over de mogelijkheid, dat men zich daar van zekere zijde niet aan zou storen. Ik dacht in die dagen aan het woord van de Britse minister Grey, gesproken in 1914, „the lamps are going out all over Europe."

Juist in die dagen maakte men zich aan de Zijlweg klaar voor het sportfeest. Het was 'n heerlijke dag en we hebben niets gemerkt van de ernstige gedachten en van de sombere stemming, die overal heersten. Hier was een uitbundige feeststemming - alle zorgen werden vergeten en ik heb me er over verwonderd, dat h'er enige uren lang nu eens niet gedacht werd aan hetgeen ieder met angst vervulde ... dat men zich hier geheel kon geven aan de feestvreugde, aan de wedstrijden. Temidden van zoveel bedruktheid was het R.K. Lyceum op 27 September een oase van zorgeloosheid en spontane blijheid.....

Enige dagen later was de crisis bezworen!

Chamberlain was met Daladier naar München gevlogen en, volgens zijn zeggen, hadden we „peace with honour".

Een diplomatieke nederlaag werd als 'n feest gevierd in Londen en Parijs! Van dat laatste begreep men in de klas niet veel!

Na deze korte gedachten over „het huis, dat Hitler bouwde", wil ik het hebben over 'n ander bouwwerk, heel wat schoner en indrukwekkender, nl. het planetarium van onzen oud-leerling Gerard Pieterse.

Eind Juli 1938 werd op de grote zolder van het Triniteits-lyceum begonnen met de bouw van een koepel, waarin het planetarium zou geplaatst worden, en waarin Gerard Pieterse zijn demonstraties gaf. Deze koepel bestond uit 16 spanten, 4 grote en 12 kortere, die samen het geraamte vormen. De bouw begon met het „uitslaan” van een spant. De binnenkant was bekleed met plm. 200 platen triplex, die in 3 rijen boven elkaar lagen. Hoe kwam dit planetarium tot stand?

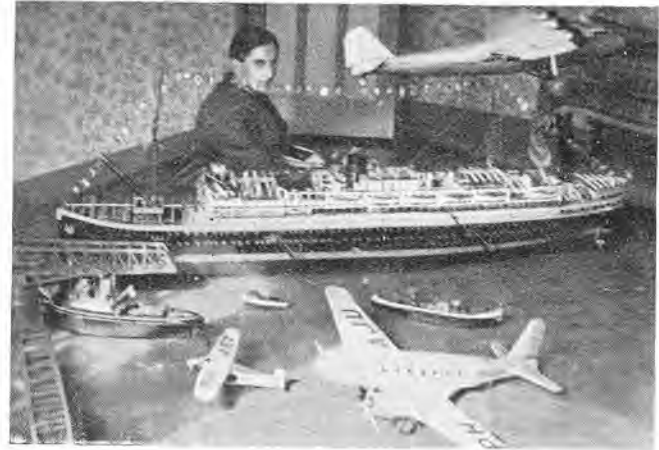
In Mei 1936 maakte 5 H.B.S. B. een excursie naar het ZEISS-planetarium van de Haagse Courant. Gerard Pieterse was een der deelnemers en tijdens deze excursie kreeg hij zijn inspiratie. Hij vatte het plan op, zelf een sterrenhemel te projecteren met — als het kon — een zon, en misschien nog wel een maan.

In de Paasvacantie vóór zijn eindexamen ontstond de constructie tekening. En passant deed de jeugdige technicus met goed gevolg eindexamen en zette onmiddellijk daarna zijn experimenten voort. Zo werd 2 jaar gewerkt en geprobeerd. Geduld overwint alles! In Juni 1938 konden enige dagbladen het feit vermelden, dat op de zolder van een perceel aan de Verspronckweg een miniatuur-sterrenhemel te bewonderen was. Onder een binnenkoepeltje van 3 Meter middellijn stond het instrument, dat niet alleen de zon en de maan projecteerde, maar bovendien ongeveer 5000 sterren.

Er was grote belangstelling van de zijde der leraren en leerlingen en 't is haast vanzelfsprekend, dat het bestuur van het Triniteits-lyceum plannen maakte en met G. Pieterse besprekingen hield, om te komen tot oprichting van een:

LYCEUM.PLANETARIUM.

Dat was een zeer gelukkige gedachte, want het planetarium van Gerard Pieterse is zonder overdrijving de roem van ons lyceum. G. Pieterse had, zoals hij zelf zei, 'n geweldige werklust, hij wilde zijn planetarium vervolmaken, maar.. hij had geen ruimte voor 'n grote koepel

Ir. Pieterse; het zat er al vroeg in.

en 'n te slecht gevulde beurs. Maar de rector had 'n lege zolder en pater Ter Haar wilde de kosten van de verdere bouw op zich nemen. Er was dus 'n mogelijkheid! Maar er waren werkkrachten nodig... zouden er voldoende lyceïsten zijn, die bereid waren om mee te helpen bouwen aan de grote koepel? Gelukkig waren er enige jongens, die het grootste deel van de zomervacantie belangeloos wilden opofferen... Hun namen zijn: Jan Hollander, Piet Strous, Otto Kranendonk, Piet van Koningsbruggen, Hans Zantman, Jo Kamphuys en Jan Bijvoet. Ook hun Kerstvacantie offerden ze op voor de bouw van een gang tussen het planetarium en de eerste zolder.

Het eigenlijke werk, de verbetering en uitbreiding van het instrument vergde nog 2 jaren. Broeder Pius, de rustige en geduldige medewerker van de ontwerper, vervaardigde de verschillende onderdelen, die door Gerard Pieterse waren ontworpen en getekend. Elke Zaterdagmiddag werden de gemaakte onderdelen geprobeerd. Het werk vorderde langzaam...

Dit gebeurde allemaal boven onze hoofden, en we hadden er geen idee van, wat dat allemaal te betekenen had.

Intussen had het lyceum nog de gelegenheid een andere bouwer aan het werk te zien: de bouwer van Jongensstad. Speciaal voor het lyceum werd deze film in het Luxortheater gedraaid op Zaterdagmorgen 13 Mei 1939.

De lessen werden na het 2de lesuur gestaakt, en ieder ging op eigen gelegenheid naar de Grote Houtstraat. De bedoeling van deze filmvoorstelling was 'n feestgave aan de „lyceumbewoners” in verband met het zilveren professiefest van pater Conrector.

De ontwerper en bouwheer van ons Planetarium, oud-leerling G. Pieterse met br. Pius.

Komende gebeurtenissen werpen hun schaduwen vooruit....

14 Juli 1939: proclamatie in de gymnastiekzaal... De vakantie begon onder de druk van een gevaarlijke internationale spanning, die naar de mening van insiders nu beslist op een oorlog moest uitlopen. De atmosfeer was zó zwaar geladen, dat slechts een hevige onweersbui, in de vorm van een botsing op de slagvelden, ontspanning zou kunnen brengen. Toch waagt een aantal lyceïsten het er op en gaat met de Tarakan de fjorden van Noorwegen bezoeken... De zee was nog vrij.....

Op 5 Augustus vertrokken de „waaghalzen”. Onze oud-leerling Mr. Lambert Henning, Redemptorist, droeg op 20 Augustus te Mook zijn plechtige 1ste Heilige Mis op. Pater rector fungeerde als diaken, Harry Roozen S. J., oud-leerling van ons lyceum, als subdiaken. Intussen wordt de internationale spanning bijna ondragelijk... op 21 Augustus worden we verrast door het Stalin-Hitler-pact. Daar Duitsland nu zeker is van Russische neutraliteit, hopelijk steun, verscherpt Hitler zijn eisen en zet Polen onder de zwaarst mogelijke druk. Als een week later het Sint Augustinusfeest gevierd wordt, komt juist het extra-bericht door, dat Nederland gaat mobiliseren. De ironie van het noodlot wilde, dat de herdenking van de opening van de eerste spoorlijn Amsterdam-Haarlem in September 1839, moest worden gevierd met stopzetting van alle reizigersverkeer ten einde de militaire transporten zo snel mogelijk te kunnen doen plaats hebben.

Juist 'n paar dagen te voren was rector Vlaar uit Utrecht snel naar Haarlem teruggekeerd wegens de heersende spanning.

De bisschoppen schrijven een algemene boete- en biddag uit tot behoud van de vrede... ook in de kapel wordt gebeden voor dat doel.

Op 29 Augustus arriveren werklieden aan het klooster, om er 'n sirene te plaatsen...

De volgende dag wordt de sirene geprobeerd... Tegelijkertijd arriveren de eerste militairen in ons lyceum, als voorlopers van de talrijke groep soldaten, die een gedeelte van de school zullen gaan bewonen. Zo arriveren op 30 Augustus een majoor, een militaire arts en twee luitenanten. Natuurlijk

gaat Koninginnedag bijna onopgemerkt voorbij.

3 September - 's morgens om 11 uur: Engeland verklaart Duitsland de oorlog wegens schending van het Poolse grondgebied. Enigszins aarzelend volgt de Franse oorlogsverklaring enkele uren later.

Toch begon het schooljaar normaal op 5 September met een H. Mis ter ere van de H. Geest in de Kathedraal. Maar in de school waren gasten... enkele leslokalen moesten worden afgestaan, daarom moest de docentenkamer als leslokaal worden ingericht. De leraren kwamen voortaan in hun vrije tijd in de rectorkamer bijeen, waar ook de officieren zich verpoosden. Het sportterrein was tegelijk militair oefenterrein. Aan deze nieuwe toestand waren we vlug gewend en op 3 October 1939 werd het rectorsteest op de gebruikelijke wijze gevierd, n.l. met een sportfeest. Het feest werd begunstigd door fraai Herfstweer. Het was de laatste blijde sportdag vóór de beproeving, die weldra over ons komen zou.

Ik wil nog wijzen op een bijzonder mooie dag, een zeer leerzame dag, n.l. Vrijdag 27 October 1939. „Een uur muziek.” Willem Andriessen liet ons één uur genieten van een prachtig pianoconcert, gewijd aan Frederik Chopin.

De beroemde pianist Willem Andriessen vertelde eerst enige bijzonderheden over het leven van de componist Chopin en liet daarbij zo duidelijk uitkomen, hoe zijn muziek werd beïnvloed door de politieke gebeurtenissen uit die tijd. Hoe diep was hij onder de indruk van de inname van Warschau door de Russen! De Nocturne Opus 15 no 2 beeldde de droefheid uit van de vurige patriot na de bezetting van Warschau. Dit alles maakte des te meer indruk, daar het Poolse volk juist in deze maand, October 1939, door hetzelfde noodlot getroffen werd: de Duitsers hadden kort geleden het half verwoeste Warschau bezet en de Russen deden de rest. Polen was juist uit de rij der vrije staten verdwenen na een korte restauratie (1918-1939).

De explicatie van Willem Andriessen heeft in hoge

mate er toe bijgedragen de muziek van Chopin beter te kunnen begrijpen en waarderen.

De avond van 4 December 1939 was een belangrijke, ik zou haast zeggen, historische, avond voor het Triniteitslyceum. Het planetarium, ontworpen en gebouwd door G. Pieterse was bijna klaar en de constructeur demonstreerde voor 'n kleine kring met dit indrukwekkend apparaat.

„De meest grandioze heerlijkheden der schepping dringen zich in verbijsterende overvloed aan de toeschouwende mens op.”

Ik dacht aan deze zinsnede uit het boeiende werk van Lenz: *het lied van de hemel*, toen ik voor de eerste maal een séance van het planetarium bijwoonde. Wie hier geweest is, heeft korte tijd gekeken in het zichtbare en toch zo ondoorgrondelijke boek der Schepping.

„De hemelen verhalen de glorie van God
Het firmament verkondigt het werk Zijner
handen.” (Psalm 18-2)

Bij dit planetarium moet men duidelijk onderscheid maken tussen twee hoofddelen, n.l. de koepel en het instrument. Zonder de half bolvormige koepel, die zich over het instrument welft, vermag dit apparaat niets. Er is namelijk een toneel nodig, waar de spelers: zon, maan, planeten en 5.000 figuranten (sterren) hun spel kunnen opvoeren.

Deze figuren worden voortgebracht door het bolvormig aggregaat, dat opgesteld is in het midden

Br. PIUS,
Amanuensis,
heeft als mede-
werker van
Ir. Pieterse een

werkzaam aandeel gehad in de opbouw van het Planetarium.

van de koepel en kan draaien om een as, die onder een hoek van 52° op de horizon staat. Zowel de koepel als het cirkelvormig gedeelte, waar de toeschouwers 'n plaats vinden, zijn geheel van hout opgetrokken.

Aan de onderkant van de koepel zijn de silhouetten van de stad Haarlem met omstreken in het triplex uitgezaagd. Daartoe heeft de bouwer 'n foto genomen van de horizon, gezien vanaf het dak van het schoolgebouw. Door deze negatieven aan elkaar te plakken en in de diascoop te vergroten werd deze rand silhouetten mogelijk. De koepel is van binnen geheel met dunne triplexplaten bekleed, die naadloos tegen elkaar moesten worden aangebracht. De bovengenoemde horizon kon nu gemakkelijk op 'n triplex rand worden overgetekend en uitgezaagd.

De binnenarchitectuur was geheel in rood gebeitst triplex, afgezet met zwarte banden, uitgevoerd en met de geel-witachtige koepel geven deze kleuren 'n mooie contrastwerking. De vloer was belegd met rode matten, die aan het geheel een weldadige rust gaven. Voor de bezoekers waren banken geplaatst, bekleed met groen leer. Er was plaats voor ong. 30 personen.

Wat het instrument betreft, dit bestaat uit:

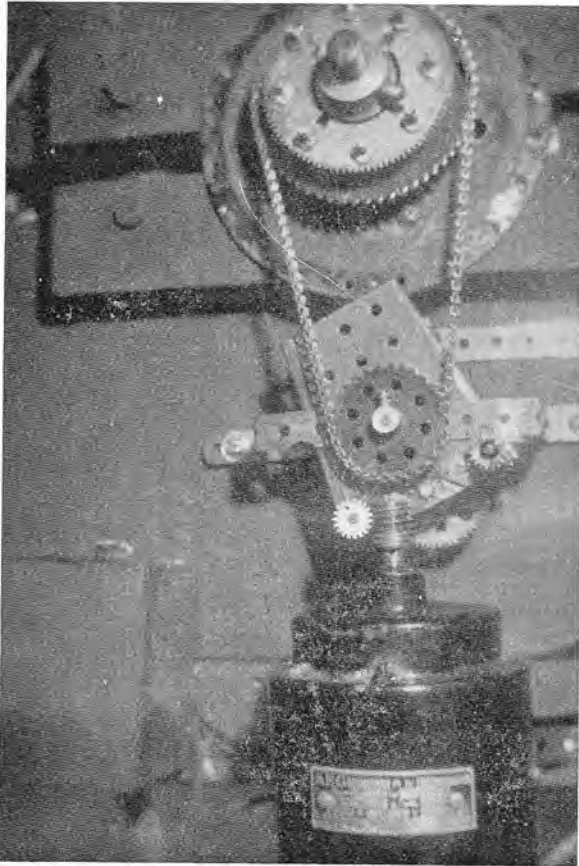
a) een sterrenprojector, die 5515 voor ons oog zichtbare sterren op de koepel projecteert. (Er moesten 5155 gaatjes geprikt worden op 0,3 mm nauwkeurig, met verschillende doorsneden 0,1 — 0,7 mm)

b) de bus, waarin zon, maan en planeten gehuisvest zijn.

De schijngestalten van de maan worden bereikt door het beeld van een kogelvormig half verlicht lampje, dat draaibaar is om een as, zodanig, dat de verlichte zijde van het lampje altijd van de zon afgekeerd is. Een projector, die de richting aangeeft, waarin de maan te zien is, ontwerpt dan een beeld van het lampje op de koepel overeenkomstig de schijngestalte van de maan.

Ook een volmaakte sterrenregen kan worden gedemonstreerd.

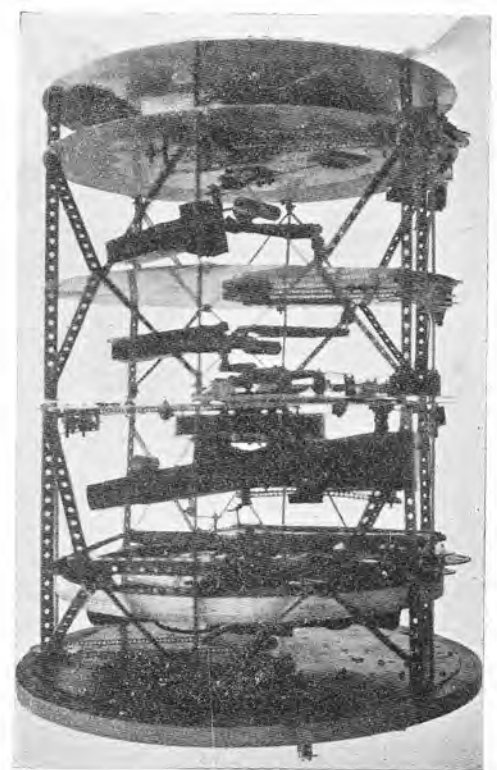
De spreker oriënteert U op de eerste plaats, waar U bent, en wijst U de bekende punten van Haarlem en omgeving. Als 'n gesloten groep vertonen zich aan de Zuid-Oostelijke horizon de silhouetten van Haarlem met de oude St. Bavo in het midden, geflankeerd door de nieuwe St. Bavo en de gas houder, dan in 't Noorden de duinen van Bloemendaal, in 't Westen de kerktoeren van Overveen, met

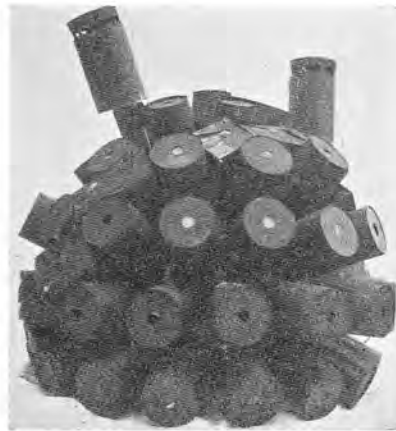
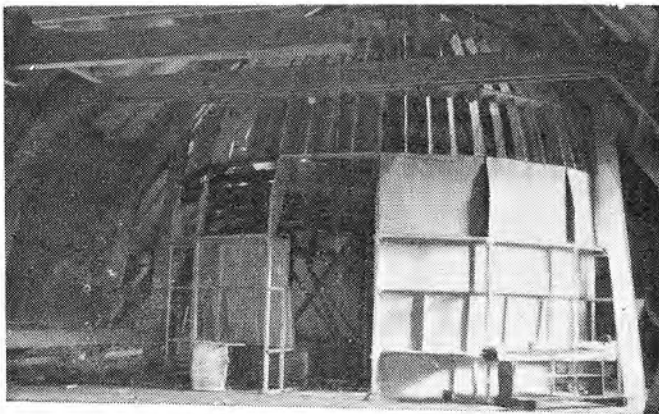
Technische foto's Planetarium

Motoraandrijving
voor de „dage-
lijkse“ beweging.

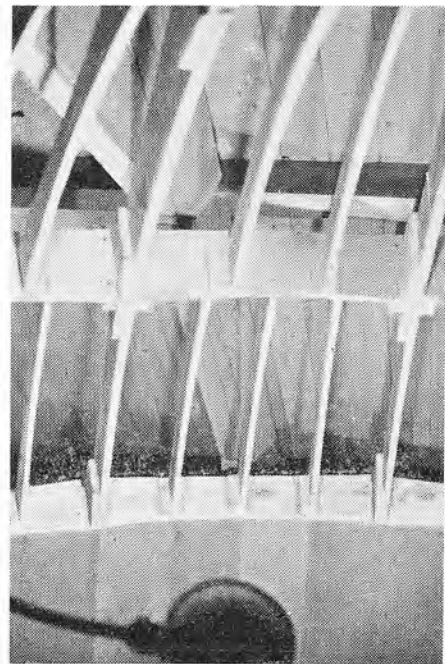

Bus voor Zon, Maan
en Planeten

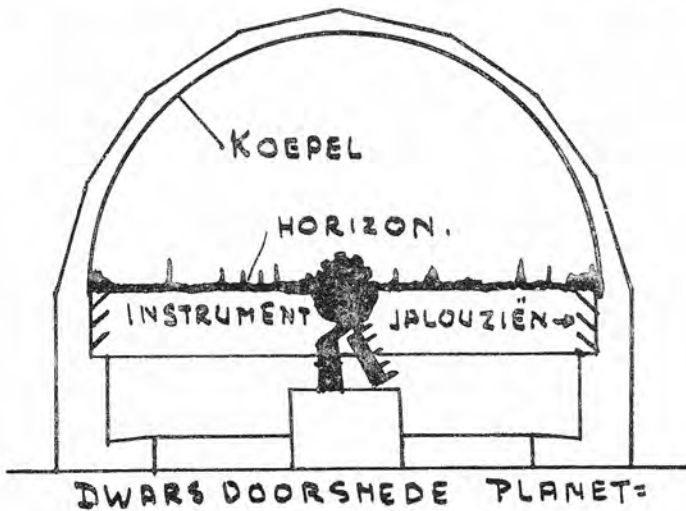

Projector
voor de sterren

Koepel in
aanbouw
(buitenkant)

Koepel in
aanbouw
(binnenkant)

daartussen een rijke schakering van bekende puntjes voor een Haarlem-kenner. Het begint te schemeren, enige heldere sterren worden zichtbaar, de westelijke horizon wordt verlicht door de ondergaande zon - langzamerhand wordt het volkomen duister. Honderden sterren staan aan de hemel, de melkweg vertoont zich als 'n lichtende stroom, de wassende maan staat aan de westelijke horizon en steeds meer sterren worden ontdekt.

De hemelverschijnselen zijn in versneld tempo te zien: één dag in één minuut. De nacht gaat voorbij. De sterren rijzen in 't Oosten en dalen in 't Westen, de poolster blijft schijnbaar stilstaan, maar door een cirkeltje geflankeerd (noordpoolcirkeltje) zien we deze ster ook een kleine cirkel beschrijven, de sterren bewegen „en masse”, het spiegelbeeld der draaiing van de aarde om haar as.

Ook een maansverduistering kan worden gedemonstreerd - het toestel vermeldt nauwkeurig de datum.

Naar believen laat men een etmaal in 4 minuten, 1 jaar in 1 minuut verlopen.

Officieel werd het 2de Nederlandse optisch-elektrische planetarium in gebruik genomen op 2 Mrt 1940. De burgemeester van Haarlem Baron de Vos van Steenwijk, en de wethouder van onder-

Hier volgt een minder aangename herinnering uit mijn schooltijd.

Bij elke bevordering paste een toename van het aantal lessen per week. Dit leidde in de hoogste klas tot één dag in de week die 's morgens om 8 uur begon met de verplichte schoolmis en 's avonds om half 6 eindigde. In de middag van die dag viel de Franse les, waarbij gebruikt werden Herhalingsoefeningen en Sleutel op Herhalingsoefeningen. De titels gaven reeds aan dat het herhalingen waren en er werd dus veel huiswerk voor dat uur opgegeven. De les werd volgemaakt met lesbeurten. Nu was het voldoende, als je tijdens de les maar wist tot op een nauwkeurigheid van 3 à 4 zinnen met welke zin de leraar met zijn slachtoffer bezig was.

De meest economische manier van huiswerk maken was dus om vóór de les de eerste 3 of 4 zinnen te bestuderen en de rest tijdens de les waarbij je dus steeds enkele zinnen op de leraar vooruit was. Viel je lesbeurt aan het begin van de les, dan was je safe en kon je in de fauteuil gaan zitten. Was dat niet zó, dan verliet je doodbloed het leslokaal en maakte de dag dubbel zo lang.

A. M. KOKKELKOREN.
indexamen H.B.S. b 1933

wijs waren hierbij tegenwoordig, evenals de ouders en verdere familieleden van de bouwer.

Rector Vlaar heette alle aanwezigen welkom en huldigde zijn oud-leerling Gerard Pieterse. Hij ontving als bewijs van waardering een luxe uitgave van de „Gijsbrecht van Aemstel”. Na de demonstratie door G. Pieterse sprak de burgemeester, die zelf óók sterrekundige was, zijn bewondering uit. De pers wijdde lange artikelen aan het planetarium en zelfs de Javabode vermeldde het feit met een verslag in haar dagblad van 21-4-1940.

De hoogste klas van het R.K. Meisjeslyceum te Haarlem bracht een paar dagen na de ingebruikname een bezoek aan het planetarium. De bezoekers bleven komen en na enkele maanden waren er al ongeveer 1200 in deze wonderbare koepel binnengegaan. Toen kwam October 1940... maar hierover meer in een volgend hoofdstuk.

In een blijde stemming, nog geheel onbewust van de grote gevaren, die boven ons hoofd hingen en van de Duitse invasie, waartoe reeds lang geleden besloten was, gingen enige tientallen jongens in 3 autobussen naar het Gooi, om de K.R.O. studio te bezichtigen. In Hilversum werden de lokaliteiten en de technische installaties bezichtigd, en na afloop werden de deelnemers aan deze excursie verrast met een „bonte avond” in de gehoorzaal van de K.R.O.

En heel kort daarna, nog in Mei 1940... nog vóór de 10de Mei van dat rampjaar - gingen we in de stadsschouwburg genieten van de opvoering van de „Picknick-club.” Het avondrood van de vrede kleurde nog dit schouwspel.

Toen kwam 10 Mei. We maakten ons klaar voor de blijde Pinksterpauze, de gebruikelijke bedevaart op Pinksterzaterdag was al aangekondigd, toen Duitsland 'n schaduw wierp over het gelukkige Nederland als 'n regenwolk over een zonnige dag. De ijsskoude wind van Nazi heerschappij woei óók over de lage landen en blies ook in ons lyceum de vlam uit, die 17½ jaar had gebrand.

„Und der fremde Herrenknecht
soll kommen dürfen und uns Ketten schmieden
Und Schmach antun auf unsrer eignen Erde?
Ist keine Hilfe gegen solchen Drang?”

(Wilhelm Tell)

Exodus 1940 – 1945

„Soo het den wille des Heeren
Op die tijdt had gheweest
Had ik gheern willen keeren
Van U dit swaer tempeest”.

(Wilhelmus)

In Mei 1940 kregen we burenbetog. Beter is het om te zeggen betoging. Na 5 dagen was de tegenstand van het Nederlandse leger geliquideerd - wij waren onze vrijheid en onafhankelijkheid kwijt; er stond ons een injectie te wachten met Germaansheidendom; we zagen overal Duitse militairen en Duitse opschriften en er werd een begin gemaakt met de stelselmatige leegplundering van ons wél voorziene vaderland. Ook ons schoolgebouw zou spoedig ten offer vallen aan de Germaanse ordening. Oorspronkelijk was vastgesteld, om op Donderdag 16 Mei weer te beginnen. Dinsdag 14 Mei sloeg het uur der capitulatie en op Woensdag 15 Mei arriveerde een „Hauptmann” met de boodschap, dat reeds diezelfde avond een compagnie Duitse soldaten het lyceum zou komen bezetten. Dat was al gauw. De situatie was dus erg moeilijk, want de jongens zouden Donderdagochtend volgens afspraak weer op school komen en de rector vond het beter de „ferme jongens, stoere knapen” vèr van de Duitsers te houden - om velerlei redenen. Het kwam in orde. Op alle toegangswegen tot het schoolgebouw stonden paters, om de jongens op te vangen met de boodschap: „de Duitsers hebben de school bezet — ga nu naar huis en in de N.H. Courant zullen jullie vernemen, wanneer we weer gaan beginnen”.

In de namiddag van de 17de Mei (Vrijdag) vertrokken de Duitsers onverwachts uit ons lyceum. Ze moesten naar de slagvelden in Vlaanderen. Onmiddellijk werd de N.H. Courant opgebeld, en in de courant van Zaterdag 18 Mei stond deze oproep te lezen:

R.K. LYCEUM

Aan de leraren en leerlingen van het Katholiek Lyceum voor jongens aan de Zijlweg:

Momenteel is de school volledig ontruimd; onvoorziene omstandigheden voorbehouden, zal Maandag, 20 Mei, het onderwijs geheel op normale wijze worden hervat. Dit bericht zal ongetwijfeld alle belanghebbenden bereiken van Haarlem en aangrenzende gemeenten.

Breng deze boodschap verder naar Beverwijk, Hillegom, Velsen, Lisse, Uitgeest, Zandvoort, Noordwijkerhout, IJmuiden.

Zo kwamen we dan weer samen op Maandag 20 Mei. Ik zie nóg Rector Vlaar staan, omringd door enige docenten, om de jongens, die op de binnenplaats verzameld waren, toe te spreken. Nooit zijn zijn woorden in zulk een diepe, ijzige stilte aanhoord. De rector las uit de krant enige wenken voor, óók van belang voor de schoolgemeenschap, in verband met de Duitse bezetting — hij lichtte ze nog even toe voor de schooljeugd en besloot met de woorden... „ga nu rustig aan je werk.”

We moesten ons beheersen. Ik herinner me nog, dat ik die dag in V Gymnasium de bevrijding van 1813 moest behandelen, want daar was ik juist gebleven! Nooit is me dat zó moeilijk gevallen als juist toèn... In de volgende maanden en jaren ging het steeds beter...

Eén collega ontbrak op het appèl. De heer van Greevenbroek mankeerde... hij was door een evacuatie golf in Brabant meegesleurd en meegenomen tot diep in Frankrijk. Een oud-schoolhoofd, de heer Schepers, kwam voorlopig de lessen geven. We hebben niet lang behoeven te wachten: Op 31 Mei was de zwerftocht van collega van Greevenbroek ten einde, en was hij weer in ons midden. Hij had héél wat meegemaakt en kon ons van het front in het Zuiden en van de verwarring in die gewesten héél wat vertellen.

Kort daarna moest 'n al te vaderlandslievende lyceïst gestraft worden, omdat hij luidkeels het Wilhelmus gezongen had — Het was Martien van de Weyer.

Voorlopig liet men ons geheel met rust. De eindexamens, toelatings-examens en overgangs-examens hadden een normaal verloop.

Onmiddellijk na de eindexamens van 1940 nam het lyceum afscheid van collega H. Lamour, leeraar Frans, die wegens het bereiken van de 65-jarige leeftijd, met pensioen ging.

* * *

Onder de grote vakantie hadden geen schokkende gebeurtenissen plaats en de nieuwe cursus 1940-

1941 werd op gewone wijze ingezet met een plechtige H. Mis in de kathedraal.

Tot half October konden we nagenoeg ongestoord ons werk verrichten. Toen kwam de jobstijding: het schoolgebouw werd gevorderd dóór en vóór de Wehrmacht. Op Woensdag 16 October moesten we opbreken en reeds op 18 October hadden we het geluk, dat alle jongens konden worden ondergebracht in het Christelijk lyceum aan de Emmakade 43 te Haarlem. Het hele gebouw met alle leermiddelen werdons voor halve dagen afgestaan. De rector Dr. J. v. d. Elst deed alles, wat in zijn vermogen was, om ons lyceum te helpen en normaal onderwijs mogelijk te maken. Een eresalut aan dezen sympathieken rector is hier zeker op zijn plaats.

Het planetarium, dat kostbaar bezit van het R.K. lyceum, werd gedemonteerd. Plechtig garandeerden de bezetters der school, dat ze koepel, gang en elektrische geleidingen in tact zouden laten. Het geheel werd echter voor alle zekerheid met een eenvoudig Lips-slot verzegeld...

Groot was de teleurstelling, toen we in 1945 bij de terugkeer in het oude gebouw, de lege, kale koepel zagen. Trouwens, degenen, die school en kapel direct na de ontruiming door de Duitsers hebben gezien, weten, dat er geen overdrijving schuilt in de woorden: Horde tegen Orde; natuur tegen cultuur; woorden, waarmee Feber in „Herren en Herrencultuur” de Duitsers geselt. De Duitsers werden eens door 'n berucht Germaans schrijver „'n volk in wording” genoemd. Was het niet beter te zeggen: „volk in ver-wording?”

Te midden van de drukte der schoolverhuizing kwam het bericht, dat de paters ook hun klooster ter beschikking moesten stellen met ingang van Dinsdag 22 October 1940. De provinciaal pater Dr. Makaay was bijtijds overgekomen om de toestand onder de ogen te zien en eventuele huisvesting elders te verkrijgen. Deze moeilijkheid werd op verrassende wijze opgelost.

Ongeveer twee maanden stond de grote villa aan de ter Hofstedeweg 4 onbewoond wegens het

overlijden van Mevrouw Wiegman. De Erve „Wiegman” gaf toestemming bij monde van Prof. Romme, dat de Augustijnen die woning mochten betrekken. Het was 'n prachtige villa — rustig gelegen en omgeven door grote, prachtige tuinen. Alle paters en broeders werden in het genot gesteld van een eigen kamer, terwijl er nog lokaliteiten overbleven voor huiskapel, spreekkamer, refter en recreatie zaal. Meerdere malen zijn in deze villa de leraarsvergaderingen gehouden — er is zelfs les gegeven aan de hoogste klassen, toen de school in de koude winter 1941-1942 wegens gebrek aan kolen moest worden gesloten.

Langzamerhand waren we geheel aangepast aan de nieuwe situatie. Het schoolleven ging zijn gewone gang. Het heeft geen zin hier uitvoerig in te gaan op de deiningen en spanningen en verwikkelingen, die ontstonden bij de schoolbevolking tengevolge van het feit, dat een der docenten, G. Wijdeveld, sterke pro-Duitse neigingen begon te vertonen, die al spoedig ontaardden in N.S.B.-neigingen en die zich tenslotte toespitsten in een formeel lidmaatschap van de N.S.B. Heftige tonen in de docentenkamer en felle protesten van de leerlingen — gezonde reacties tegen het verraad — bleven niet uit. Het kwam zelfs tot een grote straatdemonstratie op 11 November 1941 naar aanleiding van een gedicht van G. Wijdeveld in het Handelsblad. Pas op 12 Januari kon deze zaak met toepassing van enkele sancties als afgedaan worden beschouwd — maar we verloren de traditionele vrije dag op Sint Catharina in 1941. Twee maal kwam de Gestapo op bezoek om verhoren af te nemen en te arresteren.

* *
* *

In 1941 moest het lyceum afscheid nemen van Mr. F. VORSTMAN.

Het is billijk, dat de bepalingen omtrent het geven van ontslag aan leraren, die de pensioenge-rechtigde leeftijd bereikt hebben, zonder aanzien des persoons worden toegepast, maar als men over de maatregel in 't algemeen oordeelt, mag men zeggen, dat zulk een ontslag soms te vroeg moet worden gegeven.

Wie de vitaliteit en het vruchtbaar docentenwerk van collega Vorstman kent, zal van mening zijn, dat zich hier een uitzonderingsgeval voordeed. Zijn heengaan werd gevoeld als 'n groot verlies voor de school — de leerlingen waardeerden zijn

methode héél erg — ze bewonderen de manier, waarop hij de verschillende theorieën, stromingen en wereldbeschouwingen door heldere analyse en synthese van zuiver katholiek standpunt uit wist te belichten. In de ruime aula van het Christelijk lyceum werd afscheid genomen van Mr. Vorstman. Rector Vlaar sprak woorden van dank; collega van der Weiden typeerde de heer Vorstman kernachtig met de woorden: „every inch a gentleman.” Ook 'n oud-leerling en 'n leerling voerden het woord. En toen dachten we, dat we afscheid genomen hadden van collega Vorstman, maar we hadden ons vergist. Een bewijs van de vitaliteit en van de liefde voor het onderwijs, die aan Mr. Vorstman eigen waren, vinden we in het feit, dat hij in 1946, 5 jaar later dus, bereid gevonden werd weer lessen aan het lyceum te komen geven. En niemand van ons vindt het vreemd, dat de ruim 70-jarige collega Vorstman weer in ons midden is.

Het werd Juli 1942. De vacantie was begonnen en de paters waren juist bezig aan de eerste dag van hun retraite, toen er werd opgebeld door rector v. d. Elst, dat het Chr. lyceum was gevorderd door de „Wehrmacht”. Nieuwe zorgen!

Hoe en wáár zouden we het nieuwe schooljaar beginnen? Gelukkig voor de schoolleiding was het begin van de grote vacantie en was er dus ruimschoots tijd en gelegenheid, om te zoeken en te proberen. Het was al spoedig duidelijk, dat de eenheid moest worden verbroken, en dat het lyceum zou moeten worden ondergebracht in verschillende gebouwen... de diaspora-periode van het R.K. lyceum nam een aanvang.

De afdeling Gymnasium kreeg enkele lokalen van de St. Theresiaschool aan de Kleine Houtweg. De hoogste klassen van de H.B.S. en de 1ste klassen v. d. onderbouw werden gehuisvest in de St. Jozef-school aan de Nicolaas v. d. Laanstraat. De 2de en 3de klassen vonden 'n plaats in het ongebruikte gedeelte van de R. K. U.L.O. aan de Gedempte Oude Gracht (In 1943 kregen deze klassen 'n nieuwe huisvesting in Huize Insulinde aan de Zijlweg).

Pater ter Haar bestuurde het gymnasium, pater Distel zwaaide de scepter in het gebouw aan de Gedempte Oude Gracht (en later in „Insulinde”), terwijl rector Vlaar zijn hoofdkwartier vestigde in de Nicolaas v. d. Laanstraat. Zó begonnen we het nieuwe schooljaar 1942-1943.

Ook wij ondervonden met zovele anderen in de lande, dat 'n verspreide school het schoolverband en het schoolleven sterk benadeelt, m  ar er kon les gegeven worden en het R.K. lyceum werd niet onderbroken.

De cursusjaren 1942-1943 en 1943-1944 verliepen zonder belangrijke gebeurtenissen... we wachtten geduldig op de invasie, op de naderende bevrijding. En zó zien we ons ineens geplaatst v  or September 1944.

De invasie was geslaagd: enorme legers rukten waaivormig op... de Duitsers waren het initiatief kwijt... Parijs was reeds gevallen, daarna Brussel! We waren in de hoogste spanning. Juist in die dagen deden drie nieuwe paters hun „joyeuse entree” in Sonnewende aan de ter Hofstedeweg.

De nieuw-aangekomenen, die in de beste stemming uit Nijmegen arriveerden, waren:

Pater Modestus van Straaten, pater Valentinus Hutjens en pater Hugo Vandalon. De rector was op hun komst voorbereid door 'n brief van de provinciaal, pater Dr. Makaay, die o.a. schreef:

„Haarlem is altijd wat stiefmoederlijk bedeed, het wordt tijd, dat daarom ook speciaal voor Haarlem gezorgd wordt!”

Op 4 September 1944 was de leraarsvergadering in de Nic. v.d. Laanstraat. Toen deden reeds de wildste geruchten de ronde. Het was ons allen duidelijk, dat het nieuwe schooljaar met bevrijdingsfeesten zou beginnen.

De cursus werd dato 5 September op de gebruikelijke plechtige wijze geopend in de Kathedraal, en na de H. Mis zouden docenten en leerlingen zich in de respectieve gebouwen verzamelen voor de indeling van de klassen en het overnemen van het rooster. Dat was op Dinsdag... de dag, die in onze geschiedenis zal blijven voortleven als *dolle Dinsdag*... de geruchten volgden elkaar z   snel op, dat het niet was bij te houden... we zagen allen in, dat er geen sprake kon zijn van beginnen en dus werd de aanvang der lessen vastgesteld op 11 September. Er werd inderdaad begonnen met lesgeven, maar een week later werd de school alweer gesloten, omdat het op straat niet veilig was (razzia's en diefstal van fietsen)   n omdat Bloemendaal moest evacu  ren (19-22 Sept.) Op 10 Oct. werden de lessen weer hervat met een noodrooster... maar op Vrijdag 10 November werden de laatste lessen gegeven: de school werd tot nader aankondiging gesloten. De invallende kou was   en der oorzaken,

waardoor het onmogelijk was met de lessen door te gaan. Nu volgde een periode van gedwongen rust. 'n periode, die rijkelijk werd benut voor allerlei tochten in de naaste en verre omgeving in verband met de voedselvoorziening. Het was de hongerwinter 1944-'45.

Op 11 Januari 1945 ontmoetten we elkaar in een leraarsvergadering aan de ter Hofstedeweg. We waren aanmerkelijk vermagerd in de afgelopen maanden, en voedsel was het onderwerp van ieder gesprek. De rector deelde ons in die vergadering mee, dat het contact met de leerlingen vernieuwd zou worden door 'n schriftelijke cursus. Het lyceum werd 'n „correspondentieschool.” De leraren moesten taken opgeven en de jongens zouden ze moeten „inleveren.” Dit instituut heeft 12 weken gewerkt. In een circulaire aan de ouders (d.d. 18 Jan. 1945) stond o.a.:

„Wij voegen hierbij een taak, welke geldt voor het komende tijdperk van 22 Januari - 5 Maart, zes weken dus en welke zo nodig kan gevolgd worden door taken voor daaropvolgende tijdperken, onze school wordt 'n „schriftelijke school.”

Voor zover het vak er zich toe leent, wordt er ook matig schriftelijk werk gegeven. Het gemaakte

Als ik heden ten dage ons Lyceum passeer vraag ik me af: waarom is 't veld zo verwaarloosd? Welke prettige herinneringen heb ik aan 't veld, welk een nuttig onderdeel van 't schoolleven vormde 't in mijn dagen! Het was een centrum van sport en spel, niet in 't minst buiten de schooltijden; 't was een zitplaats voor vele bekenden, een pleisterplaats voor ieder, die in de buurt was. Veel vriendschappen groeiden er, in vele doeleinden was 't ons toevluchtsoord. Na droge lessen in benauwde lokalen was de gymnastiekles een verademing: we doken op 't veld onder als we uit de klas verwijderd waren, in eindexamen- en overgangstijd was 't de oase, waar we onze spanning kwijt konden. Al was 't meer modderpoel dan grastapijt, er heerste altijd een aparte gezellige sfeer, die o.a. stimulerend op 't verenigingsleven werkte. Kortom 't veld gaf ons veel vreugde en ontnam ons kleine zorgen.

En nu? Waar zitten de Lyceïsten nu in hun vrije tijd? Waar zijn de zo bloeiende sportverenigingen gebleven?

Moge 't veld weer spoedig de plaats in 't schoolleven innemen, die 't vroeger had; leerlingen en oud-leerlingen zullen er dankbaar voor zijn.

D. H. KRANENDONK arts
eindexamen Gymnasium 1934

werk wordt op de aangegeven data opgestuurd naar de daarbij betrokken docent, die het corrigeert en daarna weer terugzendt. Op zorgvuldigheid en regelmatige inzending wordt controle uitgeoefend. Dit is voor alle leerlingen (ook zeker voor de eindexamenklassen) van het hoogste belang."

Op Woensdag 11 April werd het klassikaal onderwijs hervat voor de *onderbcuw*.

Op Dinsdag tot en met Vrijdag was er elke dag van 9 - 11.45 les in de Nicolaas v. d. Laanstraat. De laatste lessen, die op deze manier gegeven werden, waren de ochtendlessen van Vrijdag 4 Mei 1945. Die avond kwam het bericht van de Duitse capitulatie in het Westen. De paters vierden juist het feest van de H. Monica.

5 MEI IS EEN ONVERGETELIJKE DAG

„der Tyran ist tot
der Tag der Freiheit ist erschienen,“

„Na sijn toornicheyt ontsteken
Zal hij weer sijn pijlens breken
En na sijn kastijdingh schier
Na sijn straffinghe weldadich
Worot hij wederom ghenadich
Al sijn roeden in het vier.“

Op 17 Mei verzond de rector een circulaire aan de ouders, waarin hij zijn toekomstplannen aangaande het lyceum ontvouwde.

„Allereerst wens ik U en de Uwen geluk met de zo vurig van God afgebeden en thans verkregen bevrijding. Een ontredde- ring van vijf lange jaren is niet in enkele dagen hersteld, maar toch hebben wij ge- gronde hoop, dat Uw gezinsleven, vrij van angsten en van nijpende zorg voor brand- stof en voedsel, weer spoedig het regelmatig aanzien zal vertonen der vooroorlogse jaren. Deze herstelde toestand zal ook geestesar- beid en de studielust van Uw jongens zeer bevorderen en in dit vooruitzicht hervatten wij vol vertrouwen op Donderdag 24 Mei het onderwijs.

Een zaak van wederkerig dienstbetoon heeft er toe geleid, dat onze school tot de grote vacantie gehuisvest is in het Christelijk ly- ceum aan de Emmakade 43 te Haarlem.

Daar verwachten wij op 24 Mei in de na- middag om 2 uur alle leerlingen voor een korte bijeenkomst in verband met de inde-

ling van de lesrooster. Onze lessen zullen vallen op Maandag, Dinsdag, Woensdag en Zaterdag in de ochtenduren; op Donderdag en Vrijdag in de middaguren.

Verschillende leerlingen bevinden zich nog in de andere provincies; ook de communi- catie tussen de gemeenten schijnt nog moei- lijkheden te geven. Ik ben echter overtuigd, dat U naar best vermogen zorg zult dragen, dat de leerlingen 24 Mei aanwezig zijn."

Zo hervatten we op 24 Mei onze lessen weer in het ons zo bekende Christelijk Lyceum.

Het was uit met de verspreide school - de school- gemeenschap was weer hersteld; - dat was een grote verbetering. Na enkele weken van regelmatig werken maakten de eindexamenklassen, die in dit jaar echter géén examen behoeften af te leggen, een retraite onder leiding van pater Modestus van Straaten, leraar aan de Gymnasium-afdeling van ons lyceum. De retraite werd gehouden in het St. Veronica gesticht. Na de sluiting van de geeste- lijke oefeningen en meditatie kwam het lyceum in plechtige zitting bijeen in de aula, waar aan de kandidaten een diploma werd uitgereikt. Dat was op 30 Juni.

Enkele dagen daarvoor had de rector in de Ka- thedraal een plechtige Requiem opgedragen voor de zielerust van leerlingen en oud-leerlingen, die door oorlogshandelingen waren omgekomen.

Op 9 Juli werd er toch nog een rectorsteest ge- houden, hoe moeilijk het in de eerste maanden na de bevrijding ook was, om zulke feesten te organi- sieren. Op 9 Juli draaide voor ons in het Rem- brandttheater de spannende film: „From D-day to Paris." Tijdens deze voorstelling besteedde pater Hutjens als een tweede Peter van Amiens het podium om een kruistocht van naastenliefde te prediken ten behoeve van het zwaar geteisterde Zuiden. Dit was het begin van de Venray-Nijme- gen actie.

Op 13 Juli eindigde het vreemdste schooljaar uit onze geschiedenis: een schooljaar, waarin maar ongeveer 2 maanden was gewerkt; - een schooljaar met een lang uitgerekte, onvergetelijke „grote" va- cantie - een schooljaar zonder overgangsexamens en overgangsdebatten: alle leerlingen werden na- melijk voorwaardelijk tot Kerstmis bevorderd. En na deze kortste zomervergadering uit onze school- historie gingen we genieten van de vurig begeerde zomervacantie-in-vrijheid.

De laatste phase

„De ballingschap heeft uit: ten langen leest hervonden
Wenkt ons weer 't vaderhuis en d'ouden bloesemgaard.”

(Geerten Gossaert)

Het nieuwe schooljaar begon in ons oude schoolgebouw. De paters Augustijnen waren in Augustus naar hun klooster aan de Zijlweg teruggekeerd; en nadat de prior van het convent de kapel opnieuw had gewijd, werd daar op 5 Augustus weer de H. Mis voor 't eerst opgedragen.

Op 3 September werd de eerste leraarsvergadering gehouden in onze eigen school: we zaten om keukentafels, maar we zaten weer in een bekende omgeving. Daags daarna wapperde de vlag, omdat we weer in ons eigen huis gingen werken. Rector Vlaar schrijft hierover in zijn mémoires:

„Na veel omzwervingen zijn wij Gode zij dank, weer in het eigen klooster en in het eigen schoolgebouw. Iemand die daar binnentreedt, zal maar moeilijk de sporen van een langdurige bezetting kunnen ontdekken. Alles zit prachtig in de verf, en gebroken ruiten hebben we hier niet gehad, althans niet door oorlogsgeweld. De jarenlange bezetting heeft ons ten eerste gedupeerd. Ook de verzegelde plaatsen en lokaliteiten werden niet gerespecteerd. De banken in de kapel waren grotendeels vernield, de refter was omgebouwd tot keuken. Ons instrumentarium voor natuurkunde was nagenoeg verdwenen; van de leermiddelen voor scheikunde en biologie was welhaast geen spoor meer te bekennen. De kostbare biologische en geologische verzamelingen zijn ons ontnomen. Alle stoelen en tafels waren verdwenen. Maar met de sympathieke medewerking van het gemeentebestuur, M. G. en Nationaal Volksherstel hebben we hier in korte tijd wonderen van opbouw kunnen verrichten.”

In zijn openingspreek in de kathedraal op 4 September had de rector voor het eerst zijn leerlingen toegesproken met het woord Trinitariërs. Dit woord maakte opgang: meer en meer kwam het in gebruik en de lyceïsten worden ermee aangeduid in de 3de strophe van het Triniteits-lyceum-lied van

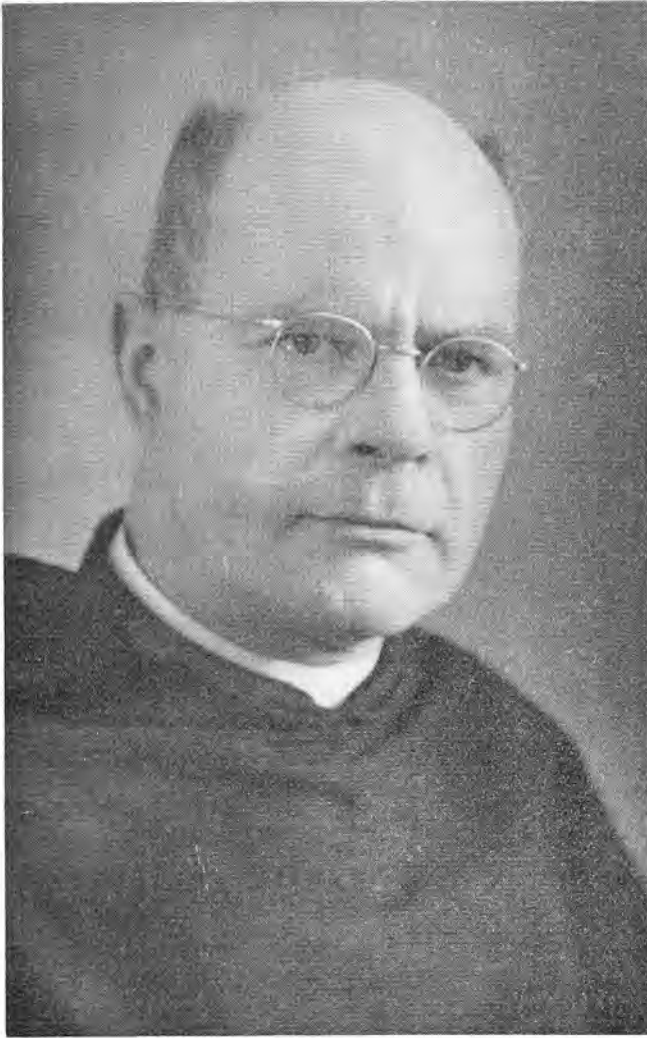
Albert Hupkens - het volkslied van het Triniteitslyceum. Het gebouw was natuurlijk veel te klein om alle leerlingen (750) gelijktijdig op te nemen. We waren er in de 5 jaren 1940-1945 helemaal uitgegroeid. Daarom kon het systeem van halve schooldagen nog niet worden losgelaten. Wél zouden alle lessen volgens rooster gegeven worden, maar de duur der lessen moest op 40 minuten worden gebracht.

Deze regeling bood en biedt zeker voordelen: er is veel vrije tijd voor huiswerk, zodat niet alle vrije tijd hoeft te worden besteed aan studie. Bovendien was er in 1945 nog de schoeiselkwestie: de leerlingen behoefden slechts één keer per dag de weg van en naar school te gaan.

Een nieuwigheid was de invoering van het systeem van klasseleraar, waartoe in de leraarsvergadering vóór Kerstmis besloten werd.

Het weder in bezit nemen van het oude lyceumgebouw aan de Zijlweg ging gepaard met een wederopleving, 'n renaissance, van het schoolleven met zijn talloze clubs en initiatieven.

De ouverture van het cultureel concert zette fors in: de historische club „'s werelds Schouwtoneel" werd opgericht; de eerste nummers van Tolle Lege verschenen weer; Kunst en Ontspanning (K. en O.) ontstond als regulerend orgaan, opdat het cultureel concert niet door gebrek aan maatgevoel aan overtuiging zou gaan verliezen. Er kwam weer een schoolbibliotheek: collega van der Weiden stelde de Trinitariërs, die de excursie naar het Rijksmuseum te Amsterdam meemaakten, aan de meesters voor bij de tentoonstelling: „het weerzien der meesters" - terwijl ook de oprichting van een technische club en een bridge club getuigden van ondernemingsgeest en durf. Nu ik het over ondernemingsgeest en durf heb, moet ik vooral denken aan de schoolactie Venray-Nijmegen, een actie, die te danken is aan het initiatief van Pater V. Hutjens. Dit werd een grootscheepse hulpactie voor het zwaar getroffen Zuiden. Er werd een comité gesticht bestaande uit een leraar en twee leerlingen per school. Dat waren 30 leden. Wethouder Ge-

PATER AEGIDIUS DISTEL
„le rocher de l'ordre...”

luk nam het voorzitterschap op zich. Dit was het z.g. grote comité, waaruit het werkcomité gekozen werd. Pater Hutjens had op zijn overtuigende en welsprekende manier de leerlingen van alle middelbare scholen bewerkt en zijn plannen uiteengezet. Met enthousiasme werden ze begroet en... uitgevoerd. Na 'n goed geslaagde inzameling vertrok het Convooi op 15 Augustus naar het Zuiden.

Met bijzondere plechtigheid werd op 5 Maart 1946 het zilveren priesterfeest gevierd van de prefect pater Aegidius Distel.

Meer dan eens is er de nadruk op gelegd, dat pater Distel niet alleen de man is van de orde, (...je suis le rocher de l'ordre... Metternich) maar óók tegelijk de vriend is van de jongens. Het is al een héél belangrijk ding, als de jongens begrijpen, dat handhaving van orde en discipline in hun eigen belang is. De spontane wijze, waarop men heeft

feestgevierd met pater Distel, bewijst, dat hij er in geslaagd is hen dat besef bij te brengen. De schooljeugd heeft pater Distel een feest bereid, waarvan de bedoeling was, dat het hem tot in de hemel zou bijblijven. Het ontbrak niet aan nuttige en fraaie geschenken. Namens de leraren bood de heer van der Weiden hem twee boekwerken aan: Kerkgeschiedenis van Noord-Nederland, van Rogier en Algemene Kerkgeschiedenis, van Mgr. (thans kardinaal) de Jong. Van de leerlingen kreeg de jubilaris een prachtige fiets en 'n wandelstok.

Een bonte Maandagavond vormde het besluit en de organisatoren hadden de zekerheid, dat hun feest schitterend was geslaagd. Pater Distel zei tenminste met grote nadruk, dat hij dit feest nooit zou vergeten.

In hetzelfde schooljaar had pater Tarc. Brouwer zijn zilveren professiefeest gevierd. Dientengevolge had de school een vrije dag gekregen en bij wijze van feestviering tracteerde de conrector, pater ter Haar, ons allen op een film: Pygmalion.

Op 20 Maart 1946 promoveerde pater Modestus van Straaten te Nijmegen op het proefschrift:

„Panétius, sa viè, ses écrits et sa doctrine - avec une édition des fragments.” De promotie geschiedde cum laude. Vijf en Zes Gymnasium hadden vrijgekregen en waren in Nijmegen flink vertegenwoordigd.

Op Maandag 25 Maart werd ter gelegenheid van dit belangrijke feit een feestavond gegeven.

Rector Vlaar sprak het openingswoord.

Het collegium musicum onder leiding van Dr. J. Rekveld zorgde voor de muzikale omlijsting, terwijl fraaie declamaties door Herman Francken en Joop Santen de aanwezigen boeiden. Karel Dorren hield een toespraak namens de academie en het feest werd besloten met het schoollied.

Op 14 Mei 1946 had 'n herdenking plaats van de gestorven oud-leerlingen en leerlingen, die in de jaren der bezetting of daarna waren omgekomen. Ik telde 19 namen op de circulaire. Daarbij stonden niet vermeld de namen van de enkelen, die ontrouw waren geworden aan het vaderland en die gestreden hadden aan de andere zijde van de barricade. Het heeft geen zin die namen te vermelden. Toch spoorde de rector aan ook hen niet te vergeten in de gebeden voor de zielerust van onze oud-leerlingen.

Het convent vóór het Kapittel van Aug. 1946

Zo brak de Zomervacantie 1946 aan.

Er zat spanning in de atmosfeer: er zou een provinciaal kapittel der Augustijnen komen en mensen met 'n fijne neus zeiden, dat er „nieuws in de lucht zat.“ De nieuwsgierigheid was veel groter dan in andere jaren, omdat er een beslissing moest vallen over het rectoraat. Pater rector Vlaar was op 11 Juli 1946 65 jaar geworden en had dus de leeftijd bereikt, waarop een leraar op pensioen wordt gesteld. Zou het rectoraat van pater Vlaar bij wijze van uitzondering nog met een jaar verlengd worden? Zou men rector Vlaar in de gelegenheid stellen, om in 1947 zijn zilveren jubileum als rector te vieren tegelijk met het zilveren feest van zijn school? En zo niet, wie zou dan rector worden? Allemaal vraagtekens. Eindhoven zou antwoord geven. Eindelijk, op 10 Augustus, arriveerden de nieuwe benoemingen.

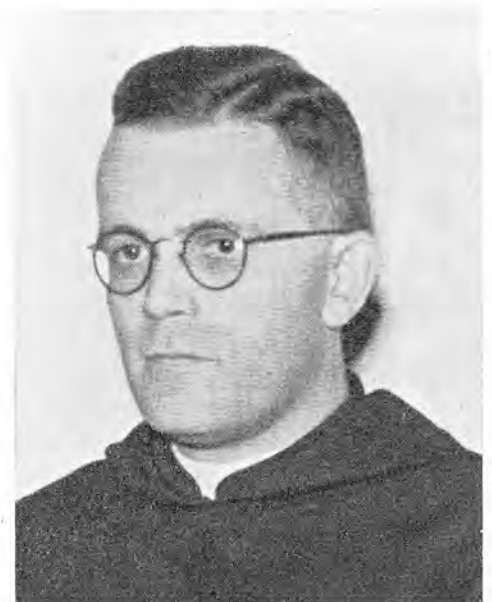
Rector Vlaar werd prior in Venlo.

Pater Dr. Modestus van Straaten werd rector van het Triniteitslyceum.

Pater de Wit, oud-provinciaal en oud-rector van Venlo, werd prior te Haarlem.

Pater V. Hutjens zou als conrector de opvolger worden van pater ter Haar, die directeur werd van het pas opgerichte N.S.S.C. (Nederlands Schrijftelijk Studie Centrum) te Culemborg en econoom der Orde. Dat waren voor ons de belangrijkste benoemingen.

De nieuwe rector, Pater Dr. Modestus van Straaten, was in Haarlem en omgeving geen onbekende. Het Triniteitslyceum kende hem reeds vanaf September 1944, toen hij tegelijk met pater Hutjens en pater Vandalon uit Nijmegen arriveerde. De oud-leerlingen hadden gelegenheid gehad kennis met hem te maken bij de grote, welgeslaagde réunie in Juli 1946, toen pater van Straaten een magistrale rede uitsprak, die door profetische geesten als zijn inaugurale rectorale rede werd beschouwd. Inderdaad, velen hadden hem reeds tot rector gekozen vóór het kapittel gesproken had.

De nieuwe rector, Pater Dr. Modestus van Straaten.

Het nieuwe schooljaar, het laatste van de reeks der 25, begon met de komst van 3 nieuwe paters: pater de Wit; pater Vogels, oud-rector uit Venlo en pater Duvergé.

We begonnen na de begroeting van de nieuwe rector met een afscheid van rector Vlaar. De leraren waren allen gekomen om nog ééns samen te zijn met de scheidende rector en om hem bij monde

van collega Kat te huldigen en een afscheidscadeau aan te bieden n.l. een fraai crucifix.

De gehele schoolgemeenschap en de oud-leerlingen en vele belangstellenden namen afscheid van rector Vlaar op 3 September in het gemeentelijk concertgebouw. De nieuwe rector sprak zijn voorganger toe, een der leraren voerde het woord, daarna nog lyceïsten en oud-lyceïsten en er werden fraaie en waardevolle geschenken aangeboden of toegezegd. Rector Vlaar kreeg al dadelijk een kist sigaren en een fiets, terwijl een schrijfmachine later in Venlo werd afgeleverd.

Rector Vlaar was natuurlijk erg onder de indruk, hoe kan het ook anders, hij zei, dat het hem zwaar viel zijn school te moeten verlaten, maar de overtuiging, dat hij een uitstekende opvolger had, gaf hem grote troost. Na 20 jaar luidde ook voor de „onmisbare” broeder Remigius de bel der gehoorzaamheid. In October 1946 werd hij overgeplaatst naar Culemborg.

Er was nog geen weg gevonden om alle leerlingen de van rijkswege voorgeschreven lessen volledig te geven. De halve schooldagen bleven dus gehandhaafd met lessen van 40 minuten.

Het regelmatige schoolwerk moest wegens de strenge winter op 14 Februari worden onderbroken. Het is in de geschiedenis van de school slechts twee keer gebeurd, dat de school geruime tijd wegens de strenge kou, gepaard gaande met kolennoed, moest worden gesloten. Dat was in de barre oorlogswinter 1941-1942, toen we in het Chr. lyceum huisden, en in de record-winter van 1947.

Zoals gezegd, ging het lyceum op 14 Februari dicht en pas op Donderdag 11 Maart konden de

Reunie van oud-leerlingen in Juli 1946

Hoe de School van Rector Vlaar groeide.

De 1e en 2e klassen

lessen worden hervat. Met het oog op de aanstaande eindexamens kregen de hoogste klassen les in enkele lokaliteiten van het klooster (spreekkamer, bibliotheek, sacristie).

Op 9 Mei promoveerde collega Delfgaauw aan de Gem. Universiteit te Amsterdam. Klas 5 A had die dag vrij, om de leerlingen in de gelegenheid te stellen de promotie van hun leraar bij te wonen. Kort daarna stond het lyceum in het brandpunt der belangstelling door de Jamboree tentoonstelling. Het Triniteitslyceum werd bij die gelegenheid door ruim 2000 personen bezocht. Dit feest was georganiseerd door de voortrekkers van de Benoit Labre stam ter gelegenheid van het 12½-jarig bestaan van deze afdeling. Het feest was tegelijk een herinnering aan de wereld-jamboree van 1937 en 'n inleiding tot de komende jamboree in Frankrijk te Moisson. Bijzonder aantrekkelijk waren de leiders der Franse verkenners, die straks de gastheren zijn van de grote vredes Jamboree in Frankrijk. Er werden interessante films gedraaid, o.a. van de Jamboree te Vogelenzang in 1937. Er was 'n uitgebreide tentoonstelling, waarvoor het lyceum enkele lokalen had afgestaan.

En zo naderen we het einde van het schooljaar 1946-1947, dat in het teken stond van herstel van het normale schoolleven en van voorbereiding tot

het zilveren feest. Belangrijk is nog, dat in het jubeljaar van ons lyceum, midden in de drukte der eindexamens, de structuur van het lyceum zodanig werd gewijzigd, dat de leerlingen na één jaar zouden moeten beslissen, of ze de gymnasiale opleiding wilden of de H.B.S. In een uitvoerig artikel in de N.H.C maakte de rector de argumenten bekend, die hem tot dit besluit hadden gebracht. Deze verandering zal ongetwijfeld een verbetering zijn.

Veranderingen zijn nu eenmaal onvermijdelijk - mits er maar voor gezorgd wordt, dat de veranderingen worden uitgevoerd in overeenstemming met de tradities van het organisme, waarvoor ze bestemd zijn. Liefde voor de traditie heeft een samenleving nooit verzwakt, maar juist sterker gemaakt, vooral in uren van gevaar en crisis. Deze historische waarheid heeft de nieuwe rector goed begrepen en daarom hopen we, dat het 2de tijdperk van het Triniteitslyceum - de 2de kwarteeuw - later genoemd mag worden: het tijdperk van rector van Straaten. Hij moge zijn „the right man in... every place.”

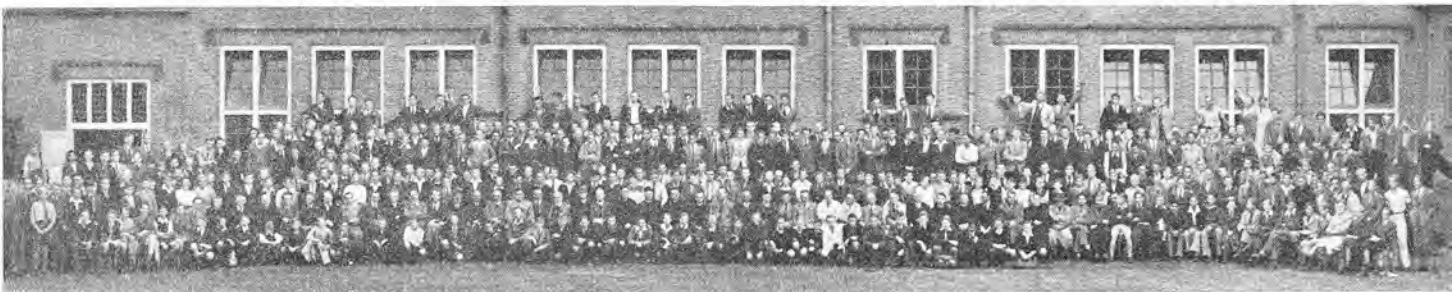
Vivat, floreat, crescat

Lyceum Sanctissimae Trinitatis

Bloemendaal, 15 Juli 1947.

De hogere klassen vormen ook weer een school op zichzelf.

De vertrekkende Rector

Het Triniteitslyceum in de eerste 25 jaar is Rector Vlaar! De samenstellers van dit Gedenkboek meenden hem niet beter te kunnen eren dan door het afdrukken van de hooggestemde rede, die de Heer Joa'n Kat uitsprak bij het afscheid van het lerarencorps op 2 September 1946.

Hooggeachte Pater Rector,

Uw persoon, de bijzondere aard van dit samenzijn en het illustere gezelschap, dat ik al sprekende vertegenwoordig, staan mij, naar ik meen, niet toe bij dit laatste officiële woord tot U als Rector, in een improvisatie iets aan de gunst of ongunst van het ogenblik over te laten. Vandaar dat ik thans voor U sta met een min of meer geprepareerde tekst.

Ik acht het een onderscheiding. U hedenavond te mogen toespreken en ik doe dat gaarne. Maar... het is moeilijk. Zó'n rectoraat en zó'n Rector naar behoren uit te luiden en dat in een kort bestek... ik maak mij geen illusie, dit bevredigend te kunnen doen. Immers, een bijna niet te ordenen stroom van gedachten, herinneringen en gevoelens dringt zich oopen. Wat al verdiensten willen ge-releveerd worden! Wat al gevoelens vragen om verwoording! Ik ben nu al overtuigd, Pater Rector, straks het mooiste toch nog ongezegd te zullen weten!

Er was dan 24 jaar geleden een man, een priester en religieus, in de kracht van zijn leven, die van zijn overheden de opdracht kreeg, in Haarlem een Katholiek Lyceum voor jongens te stichten. Het was een bescheiden man, sterk tot het contemplatieve geneigd, geen lawaai- of daadmens, geen dynamische durver, die alles oppervlakkig onderneemt en dan ook in alles oppervlakkig slaagt. Het was een beschroomd man, die zich nauwelijks van eigen talenten bewust dorst te zijn.

Had de overheid verkeerd gezien?

Daarnaar vraagt een religieus niet.

Hij gehoorzaamde, hij bad en hij begon.

Er kwam een school tot stand, er werden docenten gezocht en benoemd. Er kwam een eigen gebouw.

De jaren gingen. Het leerlingenaantal groeide, het docentencorps breidde zich uit. De zorg (en de angst!) voor een eerste eindexamen kwam. De eerste successen! De eerste debacles! Waarom *niet*? De kinderjaren van een school zijn moeilijke jaren. Er zijn veel groeistuipen te bezweren. Een school heeft ook zijn vlegeljaren! En die zijn nog moeilijker! Er vormen zich tradities! goede en gevaarlijke. Dat moet worden voorzien! er moet worden geschift! Er sluipen misbruiken in. Die moeten worden uitgeroeid! Dagelijks valt er iets te beslissen, te kiezen, voor te schrijven. De jaren gaan. De school groeit! De school groeit uit al de kleeren. Zevenhonderd leerlingen eisen geestelijke, wetenschappelijke en materiële verzorging.

Daarbij komt een oorlog alles in duigen gooien op de gebouwen na. De zorgen groeien tot een lawine. En het grootste deel hiervan, ja bijna alles, komt neer op hem, die de leiding heeft. Ik behoef hier eigenlijk geen schilderij op te hangen van al de bekommernissen, verplichtingen, strubbelingen, die aan het rectoraat van een beginnende 'n groeiende, 'n te grote school verbonden zijn.

Een ontzaglijk complex van menselijkheden (misverstand, onwil, verbeterzucht, criticasterij, enz., enz.) moet dagelijks met inzicht, voorzichtigheid en vooral geduld, bestreden en omslopen worden. De beste stuurlied staan nu eenmaal aan de wal. En als je daar nu eenmaal niet bijhoort en dus niet aan de wal staat, maar een volle boot te besturen hebt, dan krijg je de volle zee te overwinnen en de hitte van de dag te dragen...

U, beste Pater Rector (vergeef mij, dat ik U zo maar familiaar noem), hebt U daar allemaal doorheen moeten worstelen.

Wat hebt U in die kwart-eeuw geploeterd! Wat hebt U afgesjouwd in de gangen en op de trappen.

Wat een onderhouden hebt U gehad daar in Uw kamer met de grote palm! Wat hebt U daar moeten uitdenken! Wat hebt U daar gecorrespondeerd! Hoeveel uren met elkaar hebt U op het trapbordes gestaan, ieder kennend, ieder groetend, ieder doorziend, en voor ieder de vraagbaak!

Hoeveel stappen hebt U op die cour liggen! Hoe was U daar het nimmer ontbrekende, vaak biddende centrum van dravende, stoeiende, luidruchtige jongens!

Och, in een mensenleven doet het heden zoveel van het verleden al te spoedig en al te onrechtvaardig vergeten. Door de toestand van de laatste jaren, toen U veel werk uit de hand genomen werd, o.a. door de benoeming van een praefectus studiorum, zouden we bijna kunnen vergeten, dat er een tijd is geweest, dat U nagenoeg het factotum van de school was: rector, moderator, oprichter van club zus en club zo, docent, tuchtrechter, surveillant, beloner, straffer, pleitbezorger, bemiddelaar, en daarbij helper en raadsman van telkens nieuwe en nog onervaren docenten.

En dan Uw relaties met de oud-leerlingen! Wie van hen heeft U ooit tevergeefs gezocht? Wie is er,

van wie U de voornaam niet meer wist en de levensomstandigheden?

En wie van ons, docenten, heeft het ooit bij U ontbroken aan belangstelling voor alle wel en wee op school en thuis?

U hebt de kunst verstaan, duizend levens mee te leven. En dat heeft het Uwe niet gemakkelijk gemaakt.

Ik heb in een dagbladartikel over Uw goede hart geschreven en heusch, is *de wereld over het algemeen* met goede harten zeer gebaat, feit is, dat *onze schoolgemeenschap* van Uw goede hart meer voordeel heeft gehad dan het zou genoten hebben van doelbewuste, maar stugge bazigheid.

Pater Rector, U bent wel een zeer merkwaardige gezagsdrager geweest! U leidde naar geweten en inzicht, zonder dat dit stootte of pijn deed, ja, eigenlijk zonder dat het *gemerkt* werd. En dat is, geloof ik, een grote kunst. Een aparte persoonlijkheid straalde door al Uw werk heen en die persoonlijkheid heeft ons Lyceum gekleurd. U was geen cliché-paedagoog; Mis, brevier en geestelijke lectuur waren de voornaamste bronnen van Uw pedagogische vorming en mij dunkt, de veiligste! Er is maar één Pater Vlaar en die gaf onze school een apart cachet. U hebt de school gegrondvest en U hebt haar een sfeer gegeven! U bent zonder twijfel de hoeksteen van haar historie!

En nu is dit alles uit! U gaat van ons heen! De laatste vergadering onder Uw leiding hebben wij gehad.

U bent thans al gast onder Uw huisgenoten.

Wij kunnen het ons niet indenken! Het Triniteitscollege zonder Pater Vlaar! Dat is nog niet vertoond! Het zal om zo te zeggen voor het eerst op eigen benen moeten staan!

En dat is het, Pater Rector, dat over het zeer onvolledige résumé van Uw werken hier, een waas van weemoed spreidt.

Ik herhaal wat ik reeds eerder, elders, over U schreef: „de mooiste mensenlevens gaan te snel!”

En nu, Pater Rector, wat moeten wij doen? Waarmee moeten wij de jarenlange samenwerking en vriendschap besluiten? Wat moeten we U nog zeggen vóór de loopplank opgaat en U ons ontzeilt? Er is één ding, dat zich in elk van ons naar boven dringt en dat is: dankbaarheid!

U zult U een ware litanie van dank moeten laten welgevallen en Uw bescheidenheid moet dat dan maar bescheiden dulden.

Want heus, wij *hèbben* U te danken.

Wij danken U voor Uw voorbeeld van plichtsbef en stiptheid.

Voor de uitzonderlijke correctheid van Uw lijsten en agenda's in de docentenkamer, die zoveel mogelijk aller belangen ontzagen.

Voor de grote liefde voor de leerlingen, die wij als een erfenis behouden.

Voor de zeldzame rust en het bewonderenswaardige geduld en de tact, waarmee U de vergaderingen leidde, uren en uren lang, altijd beheerst en nooit onvriendelijk, ook al werd soms een door U diep doordacht voorstel reeds bij oppervlakkige kennisneming weggekegeld.

Wij danken U ook voor de bovennatuurlijke opvatting van Uw ambt en voor de vele korte meditaties, waarmee U zo karakteristiek de leraarsvergaderingen opende of sloot.

Wij danken U, omdat U steeds op de bres stond voor beschaving en traditie.

Wij danken U, voor Uw hoffelijkheid en het ontzien van elks belangen en wensen, in zoverre dit volgens Uw mening de belangen der school niet schaadde.

Wij danken U voor Uw belangstelling in onze gezinnen en Uw delen in alle leed en vreugde.

Wij danken U voor Uw soberheid, Uw eenvoud en Uw voorzichtigheid!

Wij danken U voor de stichtende sacraliteit, waardoor Uw H. Mis en elk optreden-van-U op het altaar gekenmerkt werd. Dan immers trad U terug in Uw eigenlijke sfeer. Dan was U volkomen priester en man Gods.

Wij bedanken U voor Uw bezonnen wijsheid en voor de vele gesprekken vis à vis op Uw kamer.

Wij danken U... *omdat U nooit Uzelf zocht!*

Ben ik aan het Heiligverklaren?

Och, U weet wel beter. Wij ploeteren allen op de goede weg. Doorqaans wordt alleen ons struikelen gezien en besproken en het is daarom, dat een verdienstelijk ploeteraar bij het bereiken van een eind-

paal waarachtig wel eens mag horen, dat het met hem nogal mee is gevallen.

Wij zullen U straks een hand geven en afscheid van U nemen. Voor U en ons begint een nieuwe phase. Wij kunnen en zullen U nooit vergeten en dat zult U ons ook niet doen, nóch in Uw gebed, nóch in Uw hart.

Wederkerig gebed zal de band zijn, die ons verbonden houdt. Dit is geen phrase, maar dit wordt U *in ernst, mannelijk* beloofd.

U zult begrijpen, Pater Rector, dat wij U iets willen geven, een tastbaar bewijs van onze eerbied, onze genegenheid, onze dankbaarheid. Uwe en onze keuze is gevallen op de meest karakteriserende beeltenis van Hem, die de Grote Mentor is geweest van dit geslaagde rectoraat.

Het mooiste kruis (niet het zwaarste, naar ik hoop), is voor U uitgezocht!

Uw beste vrienden en intiemste medewerkers geven U dit kruis MEE, omdat niemand van ons U het heilige kruis NA geeft!

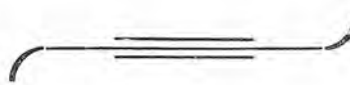
Pater Rector, wij weten niet, wat voor werk U nog te verrichten krijgt. Stilzitten zult U zeker niet. Wij wensen U Gods zegen over al, wat er nog komt. Wij wensen U de rust, die U waarachtig wel verdiend hebt en gelegenheid om U, meer dan bij ons mogelijk was, terug te trekken tot de beschouwing, waar Uw hart naar verlangt.

Moge dit kruis uit Haarlem Uw enige kruis in Venlo zijn. Moge het nog vele jaren Uw kamer sieren en heiligen.

Wij wensen U ook het geluk van mooie herinnering... En daarom wil ik U nog één zinnetje zeggen (als de vox populi de Vox Dei is en er dus kans van waarheid bestaat voor een menselijke uitspraak, dan kan dit voor U gezaghebbend zijn.) Uw beste vrienden en jarenlange medewerkers van het Triniteitscollege, mensen als U, zeggen U bij het afscheid (en dit moet U goed horen en U vaak herinneren):

„Pater Rector, het is goed geweest!”

Ik heb gezegd.

Een kwart eeuw

SPORT EN SPEL

door P. M. J. Hokkeling

Het begin

Wanneer wij in de geschiedenis van de school lezen, dat het eerste schooljaar op Dinsdag 5 September 1922 begon, dan mogen wij aannemen, dat op Zaterdagmorgen 9 September in het eerste uur Lichamelijke Oefeningen van de klas 1a, onder leiding van de heer Hooy, voor het eerst op het Lyceum gymnastiek en sport beoefend werden. Het lesuur duurde van tien minuten voor tien tot tien minuten over half elf. Ik geef toe, dat deze minuutieuze tijdsaanduiding overdreven is. Maar nu weet U het precies. Het was altijd een feest voor ons, als het goed weer was. Dan mochten wij namelijk „naar buiten,” naar het veld, dat eigenlijk een hobbelig en heuvelachtig bouwterrein aan de Ramp-laan was, een soort wildernis welke voor elke sport ongeschikt was. Ik moet U eerlijk zeggen, dat wij er genoten hebben. Het terrein bood allerlei mogelijkheden om voetbal met effect te spelen, welke mogelijkheden dan ook voor honderd procent werden uitgebuit. Want voetbal was in die dagen de populairste en meest beoefende sport. Hockey was op school nog onbekend. Verkennerij werd alleen beoefend in neutraal verband en werd door vele katholieken als iets heel raars beschouwd, om niet te zeggen, als iets slechts en onfatsoenlijks.

Voetbal

Aangezien de voetbalsport onze enige ontspanning vormde, was het dan ook geen wonder, dat op het Sint Catharinafeest, op 25 November 1922, de voetbalclub „Alliance” als eerste sportclub werd opgericht. Het feest werd gevierd in een zaaltje van het voormalig gebouw der Josephgezellen in de Jansstraat. In de pauze betrad de Rector het toneel en deelde mede, dat hij op veler verzoek besloten had een voetbalclub op te richten, en dat hij, om de zaak te bespoedigen, voor ons 22 groen-zwarte shirts en evenveel zwarte broekjes had aan-

geschafft. Allen, die zich reeds voor de vereniging hadden opgegeven, konden terstond hun voetbalcostuum in ontvangst nemen. Zo maar cadeau, voor niets. Daarvan werd zo gretig gebruik gemaakt, dat binnen een paar minuten van het grote pak alleen nog het inpakpapier over was.

Die middag werden ook de bestuursleden gekozen. Antoon v. d. Broek, Wim Lamp en Wim Smit werden respectievelijk als voorzitter, secretaris en penningmeester met de leiding van de club belast. De Conrector, nu Pastoor Esser, was onze geestelijke adviseur. Op de vrije middagen trokken meer dan twintig Lyceïsten naar het R.K. Sportpark aan de Molenwerfslaan in Heemstede om daar onder leiding van de leraren Hooy, v.d. Weiden en Theunis te oefenen. Vooral onze Franse leraar was een geducht voetballer.

Buitengewone snelheid, uitstekende balcontrôle en een dodelijk schot, bovendien een geestdrift zonder weerga en een phantastisch uithoudingsvermogen tot de laatste minuut toe sierden zijn spel. Als men overweegt, dat er maar vijfenveertig jongens op het Lyceum waren, waarvan de helft iedere Woensdag- en Zaterdagmiddag de verre reis naar Heemstede ondernam, om daar een paar uur te spelen, en als men dan bedenkt, dat in de Paasvacantie 1947 van de meer dan 750 leerlingen onzer school er 25 à 30 bij de finale van schoolvoetbalwedstrijden aanwezig waren, dan zult U moeten toegeven - al moet men nu niet met de afgezaagde opmerking komen, dat vroeger alles veel beter was dan tegenwoordig - dat er in deze vijftwintig jaren wel iets veranderd is.

Voorjaar 1923. Alliance I speelt zijn eerste wedstrijd tegen Roodnat I, een Muloschool aan de Cruquiusstraat en verliest met 1-0. „Tien minuten voor het einde mist de Lyceummiddenvoor een strafschoep en dus de kans om gelijk te maken”. Te-

Alliance I, 1925

leurstelling overal. Enige weken later de revanche. Wat is er toen gespeeld! Nu echter weet het Lyceum een 2-1 overwinning te bevechten. Ook dat jaar werden nog wedstrijden tegen de Mulo-school van de Gedempte Oudegracht gespeeld. Deze Mulisten zijn echter sterker en wij verliezen keer op keer. Op 12 April 1923 vindt de eerste wedstrijd op het veld achter de school plaats ter gelegenheid van de plechtige opening van de school. Een onbelangrijk onderling partijtje tussen een elftal A en een elftal B, bijgewoond door veel publiek, waaronder de plaatselijke pers, die schreef, dat die „miniatuurvoetballertjes" al aardig speelden. In de zomervacantie 1923 maakte het Lyceum een schoolreisje naar Eindhoven om tegen twee elftallen van het Gymnasium Augustinianum te spelen. De Eindhoveneren bleken veel sterker dan de Haarlemmers. Alliance I verloor liefst met 6-1.

In de herfst van hetzelfde jaar, organiseerde de afdeling Haarlem van de Diocesane Haarlemse Voetbalbond een juniorencompetitie. Alliance nam met twee elftallen deel. Op 30 Maart 1924 werd voor het eerst de kampioensvlag gehesen en wel voor Alliance I, een week later nog eens, nu voor de reserves. Ook het volgende jaar was voor de voetbalclub zeer gunstig. Het eerste elftal was in de vierde klas van de seniorencompetitie ingedeeld en kon zich al op 4 Januari 1925 kampioen noemen. Einde April volgde een tweede kampioenschap en wel van een extra-competitie, na een 4-1 overwinning op het Zantvoortse T.Z.B.

Het volgende seizoen werd een stap gedaan, die de vereniging bijna noodlottig werd. De successen waren de Lyceïsten lichtelijk naar het hoofd geste-

gen. Aangezien men zich veel sterker dan zijn tegenstanders meende, besloot men eenvoudig een klas over te slaan. Een verzoek in die geest werd aan de bond gericht en helaas toegestaan. In het begin liep het wel aardig. Al spoedig bleek echter, dat men de zaak veel te licht had opgevat. Overwinningen bleven uit. Toen ook nog enige wedstrijden in gooi en smijtpartijen ontaardden, waarbij ook Alliance zich niet onbetuigd liet, zakte de animo geducht. Zo kwam in de zomer van 1926 de eerste grote crisis. De grootste meerderheid van het bestuur stelde voor de vereniging te ontbinden. Dit liquidatievoorstel werd door de ledenvergadering geaccepteerd. Slechts zeven spelers bleven Alliance nog trouw. Met vier niet-Lyceïsten werd een nieuw elftal gevormd, dat met frisse moed begon. Daar men voor de tweede klas veel te zwak

Zeventien jaren geleden hadden wij het voorrecht te worden toegelaten op het Triniteits-Lyceum. Vijf jaren hebben wij er mogen doorbrengen, waarin wij nog weinig wisten, wat aan ons werd gedaan. Twaalf jaren nu al plukken wij de vruchten van onze schoolopleiding in moreel, intellectueel en cultureel opzicht.

Bewust terugdenkend en het verleden overwegend kunnen wij beseffen, wat wij onze leiding, stichters, leraren en bovenal onze Rector Vlaar verschuldigd zijn.

Zonder meer mogen deze oordelen worden neergeschreven voor geheel een klas. Immers de waarheid ervan wordt bevestigd door allen met wie over deze onderwerpen wordt gesproken. Moge verder nog een persoonlijke ervaring worden vermeld.

In de jaren na het eindexamen mocht ik gevoelen, dat het genoten onderwijs in alle onderdelen logisch aansloot op de verdere studien in de Economie. Dit bewijst, dat niet alleen het onderwijsprogramma goed was, maar ook dat door allen — die hieraan hun medewerking verleenden en die ik op deze wijze met eerbied wil danken — op perfecte wijze de leerstof aan de leerlingen werd bijgebracht. Het bewijst bovendien, dat het onderwijs evenwichtig was en wat dit betekent, kan het best geïllustreerd worden door de grote maatschappelijke onrust tijdens de oorlog, maar vooral daarna.

Dat het Lyceum ook in de toekomst zijn hoge roeping vervulle en — evenals het dit in het verleden heeft gedaan — moge bijdragen tot de perfectie van het individu zowel als van de sociale orde.

H. P. KROUWELS, *Drs. econ.*
eindexamen H.B.S. a 1935

Achterste rij, vijfde van links: Wim Roozen, de ex-middenvoor van het Nederlands elftal.

was, vroeg men degradatie naar de vierde klas aan. Deze noodcombinatie deed het nog zo slecht niet. Weer twee kampioenschappen. Van klas 4 F na een 7-2 overwinnig op D S S I en ongeslagen kampioen van een extra-competitie, door R.K.V. Z. II met 3-2 te verslaan. Intussen is de vereniging al weer groter geworden, want op Catharinafeest 1926 wordt een tweede elftal gevormd, dank zij een vurige propagandaspeech van de Rector.

Vermeldenswaardig is het begin van het contact met het Ignatiuscollege.

Op Woensdag 13 April 1927 gaf Jong-V.I.C. ons met 10-1 een lesje. Ook werd dat jaar een begin gemaakt met de wedstrijden tussen Gymnasium en H. B. S., waarbij het Gym. meestal de sterkste was.

De volgende seizoenen brengen weinig schokkende gebeurtenissen. Onvergetelijk voor de oudere generatie blijven de autotocht naar Amersfoort in de snikhete Junimaand van 1928 en de weg terug, gedeeltelijk per „pedus apostolorum” en de eerste overwinning op Jong-V.I.C. een jaar later. Het ging met Alliance crescendo. In het seizoen 1929-30 waren er liefs zes elftallen. Al waren de resultaten niet bepaald geweldig, de geest in de vereniging was uitstekend. Intussen speelt het eerste elftal weer in de tweede klas, maar is daarmee niet tevreden. Het bestuur vroeg namelijk promotie aan, wat gelukkig niet werd toegestaan. Want Alliance bezette slechts een bescheiden zesde plaats op de ranglijst. Ook het volgende seizoen bracht de begeerde promotie niet. Het bestuur wilde nu dit doel bereiken door het organiseren van een zomertraining en het houden van clubavonden. Toen kwamen er moeilijkheden, wat voor het bestuur aanleiding was om en-bloc af te treden. Te-

gelijk vertrok het merendeel der oudere leden. Ook nu was het Pater Esser, die evenals in 1926 de moed niet verloor en de vereniging bij het begin van het seizoen 1932-33 'n nieuw bestuur gaf. Alliance had nu tot taak met een verzwakt elftal, waaronder zeven junioren, zich in de tweede klas te handhaven. Het gelukte, hoewel de eerste wedstrijden met 15-0 en 11-1 verloren werden. Het volgende seizoen was het al niet veel beter. Alliance had nog twee thuiswedstrijden tegen V.V.S.B. en N.V.C. te spelen en moest beide winnen om de laatste plaats te ontlopen. Toen verrichtte de heer Kroese iets wonderbaarlijks. Hij nam de technische leiding op zich, trainde het elftal in een spoedcursus zo goed, dat beide wedstrijden onder geweldige belangstelling gewonnen werden. Dat was meteen het einde van de moeilijkheden en met trots kan Joop Stallinga op Catharinadag 1934 wijzen op de grote bloei der vereniging. Er brak nu onder het driemanschap Gustenhoven - Seveke - Stallinga een nieuw glorieus tijdperk aan, dat tot 1940 zou duren, waarna weer een crisis volgde, welke Alliance wel te boven kwam, maar die zoveel van haar krachten vergde, dat ondergetekende met nog enige andere medeplichtigen in 1945 niets anders kon doen dan haar een nette begrafenis te bezorgen.

Na een succesvol seizoen promoveerde Alliance naar de eerste klas, door op 26 Mei 1935 de grootste rivaal D.E.C. uit Bloemendaal een 4-0 nederlaag toe te brengen. Sinds 1934 speelden in het eerste elftal de gebroeders Jan en Wim Roozen welke laatste beter bekend is als voormalig middenvoor van het Nederlands elftal.

Ook in de eerste klas sloegen de Lyceïsten een uitstekend figuur en het was alleen aan een ongelukkige wedstrijd tegen Vogelenzang te danken, dat Alliance als nummer twee met een punt achterstand op de kampioen Sint Martinus eindigde.

Inmiddels schijnt voetbal er niet zachtzinniger op te worden. Zo protesteert „De Goalgetter”, het clubblad, dat er een apart soort stijl op nahield, tegen „onbeschaamde ruwe voetbaldemonstraties, tegen laagheden, welke onder de naam voetbal bedreven worden, tegen lage, gemene bedreigingen, welke spelers tegenover tegenstanders durven uiten, tegen spelers, die ogenblikken ten prooi vallen aan hun eigen bandeloze hartstocht.”

Voorals die „bandeloze, hartstochtelijke tegenstander” is interessant. Het was een hard jaar voor de Lyceïsten. Elke match leverde de nodige

blauwe schenen plus een ernstige kneuzing op, „Het was een treurig gezicht,” schrijft het clubblad, „om deze bonkige oermensen over het veld te zien dazen en alles wat hun in de weg kwam, onder de voet te zien lopen.” D.O.S. werd in 1937 kampioen. Alliance bracht het niet verder dan de vijfde plaats. Een grootse prestatie was de 2-1 overwinnig op de kampioen in Roelofsarendveen. 700 toeschouwers zagen Alliance in een wedstrijd vol spanning en sensatie de zege behalen.

De volgende seizoenen brengen weinig opwindends, Vooral het eerste elftal speelde niet bijster enthousiast en nam een bescheiden plaats op de ranglijst in. September 1939 bracht mobilisatie en de instelling van een noodcompetitie. Alliance kreeg een nieuw veld op het Heemsteedse Sportpark. Dit seizoen bracht weer een droeve reeks van unfaire wedstrijden. Het zal wel overdreven zijn, maar er moet toch iets gebeurd zijn, als het clubblad jammert: „Nauwelijks was de bal aan het rollen gebracht, of elf „stieren”, aangemoedigd door hun schare, probeerden de tegenstander met hun koppen, benen, armen en lichamen te vernietigen. Het was een doordazende, onsportieve en onchristelijke horde.”

Na een matig seizoen had het bestuur na al die onaangename ervaringen met minder sportieve tegenstanders er genoeg van en stelde in de ledenvergadering van 7 Juni 1940 voor de vereniging op te heffen. Aangezien dit voorstel door de leden niet werd geaccepteerd, bleef het bestuur niets anders over dan af te treden. Pater Brouwer formeerde een nieuw bestuur. Inmiddels was op bevel van de Duitse autoriteiten de R. K. Voetbalbond opgeheven. Alliance I speelde in de eerste klas van de Haarlemse Voetbalbond en wist zich daar nog drie jaren met veel moeite te handhaven. Werd einde van het seizoen 1941-42 door een 4-1 overwinning op Onze Gezellen 2 nog op het nippertje de laatste plaats ontlopen, het volgende en tevens het laatste jaar, dat Alliance nog ooit aan een competitie zou deelnemen, was minder gelukkig. De laatste plaats in de eerste klas der H.V.B. was het sombere slotaccoord van deze trieste finale. Het tweede elftal muntte in die jaren uit door onenigheid, wat de geest in de vereniging niet ten goede kwam. Het derde elftal daarentegen was een voorbeeld van eensgezindheid en trouwe clubliefde en wist na een spannende competitie in de laatste wedstrijd van het seizoen 1941-42 het kampioenschap van klas 3e te behalen. Dit was de

laatste topprestatie van de voetbalclub. Aangezien er in September 1943 nog 34 leden waren, waarvan er tien ondergedoken of in het buitenland waren, werd er besloten niet aan de competitie deel te nemen, maar nog wel te blijven bestaan, om na de bevrijding weer actief op te treden. Daarvan is echter niets gekomen.

Begin September 1945 werd de vereniging officieel ontbonden, de bescheiden en gelden werden aan het Lyceum overgedragen en de nog trouw

En vind je niet, collega, dat van de felicitaties, die wij allen onze Oud-Rector als vertegenwoordiger der schoolgemeenschap aanbieden, ook wij een heel klein beetje mogen opeisen? Ik dacht van wel, lid van 5 H.B.S. b in 1936 met een diploma aan de baas z'n hart ontrukkt. Waren wij niet zó halsstarrig dom geweest, dan waren nooit een „sleutel”, een Quickborn, ja zelfs een „kick” geworden.

Actie is reactie! Dat werd ons geleerd, bovendien ondervonden wij dit, wanneer we b.v. te laat waren voor de verplichte schoolmis van kwart na 8 met „Tantum Ergo” en „Geloofd zij God” in zakformaat.

Het Lyceum is tenslotte een verzameling van docenten en hun pupillen, die verstandig en algemeen ontwikkeld gemaakt moesten worden. (De laatsten natuurlijk). Gelukkig geschiedde dit, proficiat, maar niet zonder strijd. Tenminste bij ons ploegje van 17 niet. Laten we niet alles in herinnering brengen, er luisteren nog andere oortjes, maar denk alleen maar aan de gewichtig opgezette, doch meestal mislukte campagnes ons groepje in 17 mootjes te delen en te isoleren bij proefwerk in Schei- en natuurkunde. Zelfs bij het examen keek één leraar eigen werk na! Weet je nog Joop? Dan Practicum Scheikunde dat eens uitgroeide tot een groots vuurwerk naast het kleedhok van Hooy. Jan vond 's morgens niets meer van z'n keurig stapeltje snoeihout, de broodzagen bij het ontbijt, handbal met verse eieren bij Matje, die kapot vielen tussen de potjes, witte muizen, die mee luisterden bij kerkgeschiedenis enz.: Waar ik maar mee zeggen wil, dat de Heren hun handen vol hadden en hun gehele „utmost” moesten geven (tijdens de lessen) en daardoor hun karakteristieke eigenschappen door ons toedoen verkregen. q. e. d. En dat gehele heterogene gezelschap van leraren en studenten werd nu saamgehouden door onze baas en vormde met hem *Het Lyceum*.

Pater Rector, hiervoor 99.99⁰/₁₀ van al onze felicitaties.

Het was Uw levenswerk.

Ir. G. W. PIETERSE.
indexamen H.B.S. b, 1936.

gebleven leden werden bedankt voor hun aanwezigheid bij de liquidatieplechtigheid.

Dit betekende gelukkig niet het einde van de voetbalsport op het Lyceum. Want na de bevrijding wordt het tweede schoolelftal op 6 Maart 1946 door een overwinning op de 2e H.B.S. B. kampioen in de afdeling B. van de interscholaire competitie, terwijl het eerste een eervolle tweede plaats in de afdeling A. bezet. In de Paasvacantie 1947 brengt het eerste elftal het tot de finale van het toernooi voor de middelbare scholen en verliest van de H.B.S. uit Velsen met 2-0. Het jaarlijkse V.I.C.-toernooi werd weer in ere hersteld en het Triniteitslyceum won de beker. Ook op de sportdagen ter gelegenheid van het Rectorsfeest werd er weer naar hartelust gespeeld en vormde de traditionele wedstrijd H.B.S.-Gymnasium het hoogtepunt van de middag. Er worden nu, terwijl ik dit schrijf, weer plannen beraamd om Alliance te doen herrijzen. Dat het zo zijn moge en dat allen, die in de toekomst de voetbaleer van het Lyceum zullen verdedigen, de oude faam van Alliance mogen hooghouden. De faam van een geduchte, maar graag geziene en sportieve tegenstander.

Hockey

In het begin van 1927 wordt er voor het eerst in „Tolle Lege” over de hockeysport geschreven. Er werd namelijk in Februari een wedstrijd Gymnasium-H.B.S. gespeeld, welke de Gymnasiasten met 2-0 wonnen. Hockey werd toen nog volgens

Alliance I in 1931

de zg. „Hollandse regels” gespeeld, dat men gespeeld moet hebben om te weten, hoe heerlijk dat was. Voor vrijbuitersnaturen, voor de spelers met „bandeloze hartstochten” biedt het moderne hockeyspel weinig mogelijkheden. Dat zou men in 1927 een suf, tam, saai spelletje gevonden hebben. Zo schreef Veteraan van B. in 1927 in het schoolblad: „Er zijn helaas clubs, die het edele hockeyspel trachten te verknoeien, door er een zachtzinnig en futloos gezelschapsspelletje van te maken. Neen, bij ons is gelukkig nog de juiste, onvervalste opvatting gehandhaafd, namelijk niet het balletje, maar je tegenstander. Is er schoner ideaal denkbaar?”

Het hockeyen met de „sinaasappel” en met de platte stick had echter zijn tijd gehad. Overal werden de internationale regels ingevoerd. Op het Lyceum in 1928.

In Maart 1927 werd de eerste schoolhockey-wedstrijd gespeeld tegen het Ignatiuscollege in Amsterdam. Het eerste Lyceumelftal won van H.I.C. I met 3-2. Het tweede en derde Lyceumelftal speelden op 13 April tegen H.I.C. 2 en 3 en wonnen met 25-0 en 6-3. Nu moet U van deze wedstrijden geen al te overdreven voorstellingen maken. Een aantal jongens, dat hard kon lopen en tegen een stootje kon, werd voor een elftal uitgekozen, kreeg een stick van de school, - want eigen sticks hadden wij nog niet, - en werd dan op de tegenstander losgelaten. Wat daar vertoond werd, was eigenlijk een caricatuur van de edele hockeysport. De meer serieuze beoefenaren waren met deze gang van zaken niet tevreden. Zij wilden het spel spelen, zoals het gespeeld moest worden, wat alleen door ernstige training en wedstrijden tegen flinke tegenstanders bereikt kon worden.

En zo werd op Zaterdagmiddag 10 Sept. 1927 de Hockeyclub Triniteitscollege (H.T.C.) opgericht. De initiatiefnemer Charles van Rooy, nu Mr. Dr van Rooy en burgemeester van een welvarende plaats in Brabant, werd tot voorzitter gekozen. Edward Hoogeveen was secretaris en Erich Schürmann beheerde de financiën.

Het merkwaardigste was, dat oprichter en bestuursleden nog maar derde klassers waren, want de leerlingen uit de hogere klassen intesseerden zich meer voor voetbal. Deze konden dikwijls niet nalaten om te smalen op die „opscheppertjes” en „knulletjes” uit de derde klas, die nu eens iets apart voor zichzelf wilden hebben, Van Rooy en

SPORTDAG 1933

zijn mannen hebben in dat eerste jaar heel wat te verduren gehad. Maar zij lieten zich niet ontmoedigen en zetten door, ondanks de vaak gemaakte opmerking, „dat het met de hockeyclub toch niets werd.” Maar het werd wel wat, het werd zelfs een hele grote vereniging met een record aantal leden, een uitstekende clubgeest en een hard werkend bestuur, waarmee de club zich feliciteren kan. 18 September 1927 speelde het eerste elftal zijn eerste wedstrijd tegen een schoolcombinatie en verloor met 2-1. De reserves wonnen op 2 October met 1-0 van een combinatie uit de onderbouw der school. Dan volgt de eerste competitiewedstrijd tegen H.I.C., die met 2-0 verloren werd, en de return-match, welke in een gelijk spel eindigde. Be Fair in Bussum werd ook nog bezocht, wat een 2-1 nederlaag opleverde.

Bij het begin van het seizoen 1928-29 werd de naam van de vereniging veranderd in H.T.C. „Alliance”. Veel opwindends brengt dit nieuwe jaar niet. Belangrijk is de eerste overwinning op H.I.C., al was het verschil nog niet groot (4-3). De Lyceïsten speelden bijna uitsluitend tegen de Ignatianen, wat op de duur wat al te eentonig werd. Men besloot lid van de Noordhollandse Hockey- en Bandybond te worden. Daarvoor was de Koninklijke Goedkeuring der verenigingsstatuten nodig. Mr. Vorstman gaf de statuten de vereiste vorm, waarvoor het dankbare bestuur hem met het erelidmaatschap beloofde. In November 1929 werd Alliance tot de N.H.B.B. toegelaten en sloeg in die nieuwe omgeving een uitstekend figuur. Het eerste

elftal werd kampioen van afdeling B., maar verloor in de kampioenscompetitie de beslissende wedstrijd tegen A.M.V.J. I. Het volgende seizoen bood een trouwe copie van het vorige. Ook nu werd het eerste kampioen van afdeling A der N.H. B.B. maar verloor in de promotiecompetitie twee maal van A.M.V.J.

1932-33. Het eerste jaar in een nieuwe bond en wel de Nederlandse Hockeybond. De Lyceïsten doen het buitengewoon en met wat meer geluk waren zij al terstond kampioen geworden. Maar de Strawberries waren sterker en eindigden als kampioen met twee punten voorsprong op Alliance. Intussen is van Rooy eerst door Wim Wiesman en later door Jac. Bosse als voorzitter opgevolgd, en onder leiding van deze pionier ging men een nieuw seizoen tegemoet. Het eerste speelde nu in de derde klas en eindigde op de derde plaats achter T.C. H. '25, waarvan het ook beide malen verloren had. In het najaar van 1934 brak er een crisis uit, een verschijnsel, dat iedere club eens meegemaakt moet hebben. Men wilde namelijk een katholieke hockeybond oprichten. Van deze bond zouden de Lyceïsten lid moeten worden. De andere leden — oud-Lyceïsten — wilden zich afscheiden en als katholieke vereniging in neutraal verband blijven spelen.

Over deze kwestie werden verschillende spannende bestuurs- en ledenvergaderingen gehouden, waar het er soms fel aan toeging. Dank zij Pater Vlaar bleef Alliance als katholieke vereniging in

de neutrale bond spelen. De nieuwe bond kwam niet tot stand.

Ondanks deze interne moeilijkheden promoveerde het eerste elftal na een 9-1 overwinning op Bloemendaal 3 naar de tweede klas. Over de jaren 1935 tot 1938 zijn de annalen van de hockeyvereniging zeer geheimzinnig. De geschiedenis daarvan is in duister gehuld. In September 1936 werd voor het eerst op de terreinen van het Heemstedse Sportpark gespeeld.

Over 1938 en de volgende jaren vermeldt het gedenkboek der vereniging nog het volgende:

1938-1939. Het aantal leden bedroeg ongeveer 40. Het eerste elftal maakte een mooie kans om kampioen te worden, maar verloor in den Haag de beslissende wedstrijd.

In het mobilisatiejaar 1939 verlieten verschillende spelers wegens militaire dienst de club, waardoor het spelpeil achteruitging. Het was een geluk, dat er dat jaar geen promotie of degradatie plaats vond, want de resultaten in dit jaar waren teleurstellend. Vooral het eerste elftal was er geheel uit. Het verloor bijna iedere Zondag, ook al, omdat de spelers slecht opkwamen.

De andere elftallen deden het beter, vooral het tweede, dat kampioen werd.

Verder werd Dé Henfling in April 1940 tot voorzitter gekozen.

Het volgende seizoen veranderde de bond de noodcompetitie in een normale, waardoor het eerste elftal, dat reeds het vorig seizoen kandidaat voor de onderste plaats geweest was en nu al niet veel beter speelde, degraderen moest. Ook de resultaten der lagere elftallen waren bescheiden. Het aantal leden liep iets terug, voor de junioren werd geen competitie ingesteld, de uitgave van het clubblad werd stopgezet en het Kersttoernooi om de „P en C.”-beker kon niet gehouden worden.

In het jaar '41-42 nam de voorzitter een beslissing welke voor de club heilzame gevolgen gehad heeft. Een damesafdeling werd gesticht. Na enige inleidende besprekingen ontvingen een honderdtal meisjes een uitnodiging om lid te worden. 42 meisjes gaven hieraan gehoor, wat een zo gunstige invloed op het aantal herenleden had, dat het spoedig tot 77 steeg, zodat het bestuur bij de Bond 5 elftallen kon inschrijven en op het Sportpark een tweede veld moest gehuurd worden.

Het was dan ook niet te verwonderen, dat het volgende jaar de secretaris aan het begin van zijn

jaarverslag kon schrijven: „In het 15-jarig bestaan van onze vereniging heeft onze club geen grotere vooruitgang gekend dan in het afgelopen seizoen”. Er waren 188 leden. Het was jammer, dat het derde lustrumfeest door allerlei bezettersmaatregelen niet kon doorgaan.

Ook het seizoen '43-44 muntte uit door de gezellige „Alliance”-sfeer. Het eerste Herenelftal wist op het sterk bezette Aeolustournooi door uitstekend spel een fraaie wisselbeker te winnen. De beste verrichtingen leverden de dames, waarvan het eerste kampioen van de vierde klas van de K.N.H.B. en het tweede kampioen van de eerste klas van de N.H.B.B. werd. Toen kwam de hongerwinter. Men had wel aan andere dingen dan aan sport te denken. Toch vergaten de leden hun club niet en betaalden trouw hun contributie. Het Bestuur beloonde dit door het schenken van fraaie herinneringsplaten.

Het eerste seizoen na de bevrijding was tevens het beste jaar in de geschiedenis der hockeyvereniging. Het eerste gedrukte clubblad verscheen. Het eerste elftal der dames en der heren werden kampioen en promoveerden naar een hogere klasse. De afgelopen winter met zijn strenge vorst maakte aan de hockeysport spoedig een einde. Alliance stond op de eerste plaats in de tweede klasse en kreeg de titel van „Herfstkampioen 1946”. Er waren verder nog drie heren-senioren- en drie juniorenelftallen. Ook het eerste elftal der dames stond bovenaan in de derde klas.

Daarnaast waren er nog drie dames-senioren- en twee juniorenelftallen. Na de periode van ijs en sneeuw werd voor de hockeyverenigingen uit Haarlem en omgeving het Kennemertournooi gehouden.

Alliance won de beker, hoewel er verschillende elftallen meespeelden, die een klas hoger ingedeeld waren. Het eerste internationale contact werd gelegd in de Paasvacantie 1947, toen hockeyers uit Derby met een heren- en een damesteam tegen Alliance speelden en beide wedstrijden met 4-2 wonnen. Tenslotte zij nog vermeld, dat in Maart 1947 de vereniging de Bisschoppelijke Goedkeuring verkreeg. Vraagt men het bestuur naar de toekomst, dan zijn er vele wensen. Een eigen veldencomplex met een groot kleedhuis, dat aan alle eisen van sportcomfort voldoet. Een eigen „home”. Een nauw contact met de beide Licea, waar tenslotte de nieuwe spelers vandaan moeten

komen. Door 'n jeugdturnooi en door regelmatige training zal het spelpeil der junioren opgevoerd worden. Een groot jaarlijks Alliantetournooi met zo mogelijk internationale deelname. Mogen ze allen verwezenlijkt worden en moge Alliance, dat zoveel tot de sportvreugde van de Lyceïsten heeft bijgedragen, een glorieus toekomst tegemoet gaan.

Zwemmen

In het eerste trimester van het schooljaar 1942-43 vroegen de leerlingen van de eerste klas, of zij gedurende de twee opeenvolgende Gymnastieklessen zwemmen mochten.

Met de Directie van Stoop's Bad kon een tijd worden afgesproken en kort daarop werd ook een uur voor de bovenbouw vastgelegd. Het bad werd niet afgehuurd, daar het aantal liefhebbers nog te klein was en omdat de Duitsers elk ogenblik op het bad beslag legden. De moeilijkheden werden steeds groter, omdat de Duitsers steeds meer van het bad gebruik gingen maken, zodat tenslotte verboden werd, nog langer in schoolverband te zwemmen. De Zwemclub Triniteitslyceum bleef nog in naam bestaan om in September 1945 te herrijzen. De toeloop was zeer groot. In het begin waren er meer dan 200 leden, een aantal, dat later tot ruim 120 terugliep. In Januari 1946 kreeg de Zwemclub een bestuur.

Joop van Rijn werd voorzitter. In het nieuwe schooljaar bedroeg het aantal leden ongeveer 100.

Op 31 October 1946 vond in Stoop's Bad een tweekamp plaats tussen Z.W.I.C. van het Ignatiuscollege en Alliance. Veel spanning was er niet, want Alliance was op alle nummers de sterkste. Op 18 Mei 1947 vond in Den Haag een wedstrijd tussen Nederlandse en Franse middelbare scholen plaats, waaraan ook verschillende Lyceïsten deelnamen en wel met zoveel succes, dat ze

Snapshot uit de Nederlands-Franse zwemwedstrijden te Den Haag.

enkele eerste en tweede prijzen wisten te behalen.

In Juli werd in samenwerking met enige zwemmers uit Bloemendaal en Overveen een nieuwe vereniging opgericht, welke zich richt tot diegenen, die meer intellectueel gevormd zijn. Van deze vereniging N.V.A. kunnen o.a. ook oud-Lyceïsten lid zijn.

Tennis

In de vooroorlogse jaren bezat het Lyceum een eigen tennisbaan en wel op het veld bij de spoorbaan Haarlem-Overveen.

Het was wel geen up-to-date moderne gravelbaan, maar zo een hele gewone tegelbaan. Daar is menige felle strijd gestreden, hetzij tussen de leraren, hetzij tussen de leerlingen. Daar vond ook op het Rectorsfeest 1927 de finale van het eerste tennis-tournooi plaats. Er werd uitsluitend dubbelspel gespeeld.

Het dubbel W. van Liemt-L. Henning won van L. Claassen—S. Hooy met 6-3 6-3. Er zouden vele jaren voorbijgaan, voordat men op het Lyceum in clubverband de tennissport ging beoefenen. In Februari 1946 werden besprekingen geopend met het Tennispark Wimbledon in Overveen. Op Witte Donderdag werd voor het eerst gespeeld. Er waren ongeveer 80 leden.

Tot sluiting van het seizoen werden onderlinge wedstrijden georganiseerd. Voor het nieuwe ten-

Pater Vogels temidden van zijn tennis-spelers

nisseizoen kon door de sluiting van de school in de winter weinig propaganda worden gemaakt, wat op het ledenaantal een nadelige invloed had. Op de Derde Pinksterdag 1947 vond een ontmoeting tegen het Ignatiuscollege plaats, welke door de Lyceïsten verloren werd.

Athletiek

In Mei 1927 richtten enige leden van de voetbalclub de atletiekvereniging „Alliance” op. Wim v. Liemt was voorzitter en Frans Claassen secretaris. Er waren ongeveer dertig leden. De leden kwamen in verschillende wedstrijden uit. Op 2 September 1928 organiseerde Alliance op het Lyceumveld een Athletiekdag, waaraan leden van de vereniging Holland, Excelsior, D.E.M., Leonidas en Bennebroek deelnamen. Er waren 21 medailles beschikbaar gesteld. Holland won het toernooi. Van de Allianceleden won J. Smolenaars de eerste prijs discuswerpen en kogelstoten en F. Claassen de eerste prijs speerwerpen. De activiteit van de atletiekclub had hiermee wel haar hoogtepunt bereikt, want nadien liet de vereniging niets meer van zich horen.

Einde Juni 1947 werd besloten weer een club op te richten als onderafdeling van de bekende vereniging „Holland”. Daarnaast bestond reeds de wandelclub, die niet veel, maar wel zeer enthousiaste beoefenaars heeft. Op de jaarlijkse sportdag stonden de nummers 100 meter en 600 meter hardlopen steeds op het programma.

Cricket

„The King of the Games”. Bij de grote massa in Nederland niet populair wegens de lange speeltijd

en het gebrek aan sensatie en spanning, voor de liefhebber de zomersport bij uitnemendheid. Geen wonder, dat er onder de Lyceïsten bewonderaars van deze sport te vinden waren. Zo speelde op 15 Juni 1927 een schoolteam tegen een Haarlem-combinatie en won met 84 tegen 56 runs. In 1928 werd de Lyceumcricketclub (L.C.C.) opgericht. Zij won drie maal van N.V.A. en eenmaal van Excelsior, dat toen in de derde klas van de Nederlandse Cricketbond uitkwam. In 1933 leefde de cricketsport weer op. Het waren voornamelijk leden van de voetbalclub, die dit spel beoefenden. L.C.C. speelde 13 wedstrijden, won er 6, verloor er 6 en speelde 1 match gelijk.

Tafeltennis

Ook deze sport maakte ieder jaar deel uit van het programma van het Rectorsfeest. Dé Henfling en Harry Haase waren een vijftien jaar geleden de matadores, die in de spannende finale van het Paastournooi 1933 elkaar bestreden, waarbij Henfling winnaar werd. Zeven jaar later werd de T.T. L. - de Tafeltennis Triniteitslyceum opgericht. Op 2 Januari 1940 vonden tussen de middelbare scholen van Haarlem wedstrijden plaats om het kampioenschap van Haarlem. Het Lyceum had drie teams en tien individuen afgevaardigd. In de strijd om het persoonlijk kampioenschap had de school weinig in te brengen. Maar het eerste team, bestaande uit Bak, Hoekstra en Vic. Schrijnemakers won na een spannende finale tegen de 1e H.B.S. B de titel van Schoolkampioen Haarlem. Enige maanden later werd op het Lyceum een tafeltennistournooi gehouden, waarbij Vic. Schrijnemakers de sterkste bleek te zijn. Na de oorlog leefde deze sport nog even op, maar gebrek aan materiaal maakte het spelen spoedig onmogelijk.

Dammen

Al mogen wij dammen en schaken geen sport noemen, als edel spel van de geest mogen zij niet onvermeld blijven. In het najaar van 1928 bestond er reeds een bloeiende damclub. In de onderlinge competitie wist G. Zeeuwe de eerste plaats te bezetten. Een wedstrijd tegen de H.B.S. A van de Raaks leverde 'n overwinning op. Ook in 1929 en 1930 werd er op de wekelijkse clubavonden regelmatig gespeeld. In Maart 1932 werd de Damclub

„Alliance" kampioen van de tweede klasse van de R. K. Dambond door acht wedstrijden te spelen en zeven te winnen. Bosse werd dat jaar clubkampioen. Toen hij zich terugtrok, ging de vereniging snel achteruit en hield spoedig op te bestaan.

Schaken

Het schaakspel heeft op het Lyceum, zowel onder leraren als leerlingen, altijd zijn toegewijde beoefenaars gehad. In 1927 werd er een schaakvereniging opgericht, die met korte tussenpozen van weinig of geen activiteit, tot op de dag van heden is blijven bestaan. Een ideale toestand was het toen in die schaakvereniging bepaald niet. Zo klaagt in Tolle Lege een der leden over de chaos op de clubavonden, waar iedere leiding scheen te ontbreken. „Het Bestuur is ver te zoeken," schrijft hij. „en contributie wordt niet betaald." Ook twee jaar later in 1930 laat D. Smit weinig optimistische geluiden horen over de toestanden in de vereniging. Geleidelijk aan werden deze kinderziekten overwonnen. Het schoolblad is erg karig in zijn mededelingen over de prestaties van de schaakclub, totdat Eddy Santen, die met Kerstmis 1945 Schaakkampioen van de middelbare scholen in Haarlem werd, het onderwerp van een hoofdartikel van „Tolle Lege" wordt. Ook kreeg hij een extra-prijs voor de mooiste partij. Nog 7 andere Lyceïsten wonnen op dit Kersttoernooi verschillende prijzen. Later verloor het Triniteitslyceum van het Kennemer met zeven en een half tegen twee en een half en van het Ignatiuscollege met 8-2. In het seizoen 1946-47 had Karel van Pampus de leiding van de vereniging. Hij was een zeer actief schaker, die ook onder de schoollessen rustig de moeilijkste problemen bestudeerde en probeerde op te lossen, waardoor de leraren geen kind aan hem hadden.

Slot

Zo ben ik aan het eind van mijn relaas gekomen. Als men zijn gegevens nog eens doorbladert, dan ziet men, dat vrijwel alle sporten op onze school

beoefend werden. Wat in de geschiedenis van het sportleven steeds opvalt, is, dat het initiatief steeds van enkele jongens uitgaat, terwijl de rest de gemakzuchtige aanhang vormt, die zich dikwijls niet al te druk maakt en het werk aan anderen overlaat. Zo was van Liemt de voorzitter van voetbal- en atletiekclub, Jac. Bosse 'n steunpilaar van de hockeyclub. Met Krouwels, Gustenhoven, Seveke, Bosse en Henfling was 't wel en wee van voetbal- en hockeyclub nauw verbonden. Zij losten de problemen op, de moeilijkheden, de onenigheden en de meningsverschillen. Zij spoorden de tragen aan en remden de al te ijverigen. Zij kalmeerden de ruziemakers en hen, die zich verongelijkt meenden. Zij trotseerden de stormen. Zij waren de olie op de golven. Zij wisten terdege, dat een bestuursfunctie een allesbehalve benijdenswaardig baantje was.

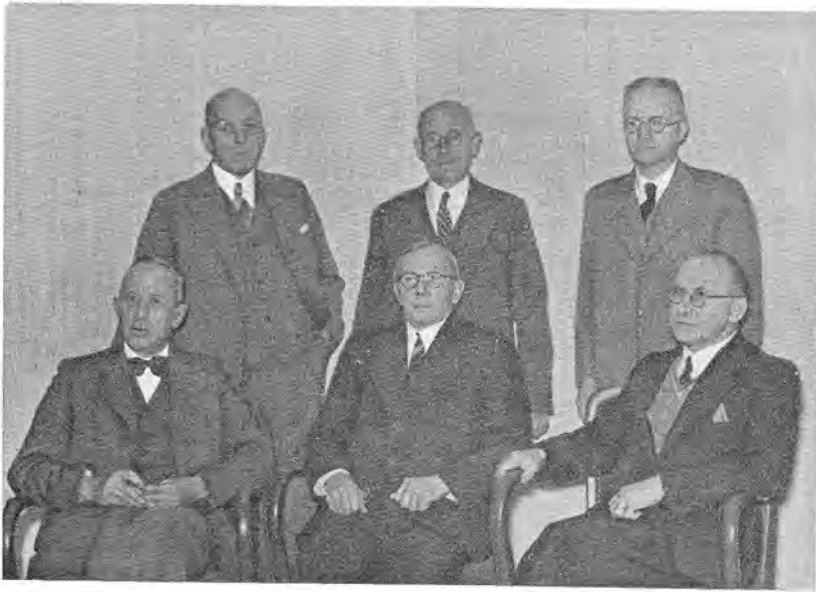
Maar die functie bleven zij vervullen.

Niet, omdat het altijd zo prettig was, maar omdat zij hielden van hun club en omdat zij het als plichtverzuim beschouwd zouden hebben, als zij in die taak te kort waren geschoten, of als zij zich aan die taak onttrokken zouden hebben.

Laat ik ook niet vergeten het vele werk van de eerste Conrector van ons Lyceum voor het sportleven op onze school te vermelden. Pater Esser was jaren lang de voorzitter van de voetbalclub en de grote propagandist voor de R. K. Voetbalbond in het Bisdom Haarlem, waarvan hij ook lange tijd het voorzitterschap bekleedde. En tot slot wil ik u nog even het middelpunt van ons schoolleven, Rector Vlaar, in 't bijzonder noemen. Hij was de directe of indirecte stichter van tal van verenigingen, onze woordvoerder bij toernooien en sportdagen, de bemiddelaar bij conflicten, onze vraagbaak en laatste toevlucht. Zelden ontbrak hij op feestavonden, jaarvergaderingen en belangrijke wedstrijden.

Moge Rector Vlaar en alle anderen, aan wie de sportliefhebbers zoveel verschuldigd zijn, van ons aller dank verzekerd zijn.

Leraren in het Zilver

door PATER N. TH. VLAAR O.E.S.A.

In het Jubileumnummer van Tolle Lege ter gelegenheid van het koperen feest van ons Triniteits-Lyceum wijdde de heer Joan Kat, leraar Nederlands, een artikel aan de werkers van het Eerste Uur, om aldus een gelukwens te richten tot de Docenten, die van het begin af verbonden waren aan het Triniteits-Lyceum.

Nu wij staan voor het zilveren feest, moet ik constateren, dat dit getal aanmerkelijk gedund is.

Pater Esser, de eerste conrector verliet ons Lyceum in het jaar 1935 en werd benoemd tot pastoor in Amsterdam-West.

Dr. Kouwenhoven aanvaardde het directoraat over de R.K. H.B.S. te Rotterdam. Mijnheer Baars onderbrak zijn werkring in verband met verdere studie en Bernard van Zeelst zg. vertrok naar Indië, waar hij bezweken is in de rampvolle oorlogsjaren. Een roemrijk zestal heeft zich gehandhaafd en deelt in het Zilver, dat thans uitstraalt van het jubilerend Lyceum.

Mijnheer Andriessen, de op en top Engelsman met zijn sprankelende geest, wars van alle conventie, zal zich vandaag toch moeten schikken in de huldiging, die hem te beurt valt, en hij moge overtuigd zijn, dat deze huldiging een spontane uiting

is van oprechte dankbaarheid voor al het goede, dat van hem uitging gedurende deze 25 jaar van werkzaamheid op het Lyceum.

De mystieke verering, waarmede de goedmoedige classicus, mijnheer Blaas, altijd min of meer omgeven is, wordt vandaag doorbroken, om plaats te maken voor een daverende sympathiebetuiging.

Mijnheer Hooy, Uw oprechte verknochtheid aan het Lyceum, Uw treffende bereidwilligheid, om offers te brengen voor een goede gang van zaken, moet op deze zilveren jubeldag eens luid verkondigd worden. Het vak lichamelijke opvoeding dreigt een mens te slopen vóór zijn tijd, maar de opgewektheid, waarmede U Uw taak verricht, geeft vertrouwen, dat bij U die aftakeling nog niet acuut is.

Ook mijnheer Julianus straalt vandaag in het zilver, de man, die al 25 jaar op het Duitse aambeeld slaat en de vonken van grammatica en litteratuur om zich heen doet spatten, dan weer tot schrik dan weer tot bemoediging van zijn leerlingen. De hulde, die U vandaag gebracht wordt, is geen opgeschroefd sentiment, maar pure Hollandse werkelijkheid.

Ook mijnheer Theunis mag vandaag niet toegeven

aan de neiging, om zich aan de huldiging te onttrekken, want deze is zo tenvolle verdiend. 25 Jaren heeft hij gezwoegd, om zijn jongens iets voor het leven mee te geven van de fijne Franse geest, die naar voren kwam in de succesvolle eindexamens. Met zijn magische kracht weet hij welhaast iedere leerling tot een voldoende op te werken. Mijnheer Theunis, er kloppen vandaag voor U vele dankbare harten.

Voor mijnheer van der Weiden moeten wij vandaag eigenlijk een edeler metaal dan zilver vinden, want hij werkte reeds voor de school, toen het Lyceum nog in het stadium van de prae-historie verkeerde. In zijn kwaliteit van tekenleraar verzorgde hij met pieteit en kunstzinnigheid de eerste boekenlijst van het schooljaar 1922-1923; het Triniteitssymbool, dat het adrespapier van het Lyceum siert, is een maaksel van zijn hand. Sinds 25 jaar werkt hij met grote toewijding aan de aesthetische vorming van de Lyceïsten door liefde voor de kunst en voor het schone bij hen aan te kweken, waarbij de zelfwerkzaamheid een grote rol speelt. Mijnheer van der Weiden, gaarne sluit ik mij aan bij de welverdiende hulde, die U gebracht wordt op Uw zilveren leraarsfeest.

Waardig zestal, toegewijde werkers van het Eerste Uur, ik breng U mijn oprechte gelukwensen op Uw zilveren feest. Voor God alleen ligt al het goede open, dat Gij in die 25 jaren hebt bewerkt in de harten van honderdtallen jongens uit het Kennemerland. Uw ambt, Uw roeping is thans met zilver overtogen.

Na een lang en verdienstelijk leven moge dit eenmaal omgezet worden in het goud van hemelse beslissing.

Zo gaarne zou ik nog andere namen willen noe-

men van eminente leraren van het Triniteits-Lyceum, die daar als echte steunpilaren hun verheven werk verrichten. Maar ik moet het tijdvak van 25 jaar onvoorwaardelijk eerbiedigen.

Het gaat er mee als met de hoekstenen van Christus' Kerk. Alleen die namen worden in de Canon van de H. Mis genoemd.

Er zijn ervaringen die je eigenlijk pas goed ervaart lange tijd nadat je ze hebt ondergaan. Ze komen naar voren wanneer je denkt aan de tijd dat je ze hebt ervaren en dan pas spreken ze tot je, omdat je op een voldoende afstand bent gekomen om ze te kunnen overzien en om verband te ontdekken. Zo trof bij mij het denken aan de jaren die ik op het Lyceum heb doorgebracht, dat er toch wel degelijk sprake is van een grote gemeenschap, welke ik me lang niet zo heb gerealiseerd toen ik nog leerling was. We waren leerlingen van het Lyceum en door de band met het Lyceum waren we verbonden met alle andere leerlingen en speciaal onze klasgenoten. Maar wanneer ik daaraan denk dan komt als haast vanzelf de vraag of het de band was met het Lyceum of de band met Pater Vlaar waardoor we met elkaar verbonden waren. Ik geloof dat dit niet te scheiden is en het bewijs daarvoor vinden we wel in het feit dat na ons eindexamen de band met het Lyceum bleef bestaan door de band met Pater Vlaar.

Nast al het andere dat het Lyceum en de tijd waarin we leerlingen waren ons heeft gegeven is dit toch wel iets waarvoor we speciaal in deze tijden, dankbaar moeten zijn. Dankbaar voor het ervaren van een vorm van gemeenschap waardoor we onze opvoeding hebben ontvangen, maar vooral dankbaar jegens Pater Vlaar die ons dit vóór alles heeft doen ervaren.

D. C. P. v. d. PAVOORDT Econ. drs.
Eindexamen *J.B.S. a.* 1937.

Religieus en Cultureel Verenigingsleven op het Lyceum

Uit archieven en kronieken
nagegaan en beschreven
door P. W. FRANSE

De zesde September van het jaar onzes Heren 1922 werd het Triniteitslyceum, toenmaals gehuisvest in de R. K. Bijzondere School te Overveen, geopend. Twaalf April van het jaar daarop volgende betrok men officieel de „schepping” van architect Prinsenbergh aan de Zijlweg. De kroniekschrijver, op zoek naar alles wat van het schoolleven van zijn gading is, kan niet alleen volstaan met het noteren dezer data. Hij zou, nam hij met een rustig geweten aan, dat er van schoolvereniging en schoolverenigingen in dit aanvangsstadium geen sprake is, bedrogen uitkomen. Want hoe pril ook het bestaan van het lyceum, het enthousiasme, waarmee het werd opgericht, riep een ander enthousiasme op, waarmee het in stand werd gehouden: de oprichting der schoolverenigingen. Schoolverenigingen getuigen van een geest. Men hoeft er niet bij te zweren, maar ze in hun wederwaardigheden volgen verschaft ons een stuk geschiedenis, dat een beeld geeft van de beroeringen, waaraan die geest onderhevig was. Wat er op het lyceum gebeurde registreerden deze verenigingen. Wat er op het lyceum gebeurde waren deze verenigingen zelf. Wij zullen ze dan ook alle aandacht bewijzen, waarop ze, krachtens hun positie, in deze annalen recht hebben.

Zeker: over de jaren '22 tot '27 leverden de archieven ons maar weinig bijzonderheden. Men is geneigd aan te nemen, dat er van een grote activiteit op het lyceum nog geen sprake was. De schoolgemeenschap was klein: er kon ook niet zo heel veel gebeuren. Maar reeds de dag van de 22e November 1922, de eerste viering van het St. Catharinafeest, is een gedenkwaardige. Met deze viering werd een traditie geschapen, waaraan het lyceum goede herinneringen bewaart. Traditie is nodig voor elk instituut, dat zichzelf respecteert.

Zij spreekt tot de verbeelding. Zij wekt vertrouwen en appelleert aan onze gevoelens van eerbied. Wij, de jeugdige, vitale en opstandige ledenmaten der kleine schoolmaatschappij, hadden behoefte aan een traditie, waarin we ons luisterrijk voelden opgenomen. Voorzag men die behoefte en heeft men erin willen voorzien door de beschermheilige van onze school jaarlijks bijzonder te eren en aan dat eerbetoon een vrije dag te verbinden, een feestavond, alle plechtigheden die men zoal verzinnen kan? Opgewekt was deze viering en ook altijd een tikje mysterieus. Weinig lyceïsten immers bevroeden de juiste betrekkingen tussen de heilige en het lyceum. Weinig lyceïsten ook getroostten zich de moeite er meer achter te zoeken dan een van die geheimzinnige relaties, die paters nu eenmaal met het hiernamaals bezitten. Van het leven en sterven der heilige, die geheten wordt: De Zuivere, kon welhaast niemand u vertellen. Maar zwaar heeft zij ons dat toch niet aangerekend. Zij scheen ten volle bevredigd met de plechtige H. Mis, die telkenjare — hoe ook gezongen — ter harer eer werd opgedragen. En zij inspireerde de initiatiefnemers op het lyceum tot grote daden. Want juist op haar naamdag werd in 1922 de voetbalclub „Alliance” opgericht en installeerde de rector vier jaren later het hoofdbestuur van A.L.A., overkoepelingsorgaan van de schoolverenigingen op het lyceum. Bij het lezen van het verslag dezer installatie ontdekt de kroniekschrijver dan ook tot zijn — met vreugde vermengde — schrik dat toen al, in 1926, de debatclub „Cassiacum” bestond. Hij ontdekte dat met schrik, want van „Cassiacum” vindt hij daarvoor geen spoor. Juli 1926 moet „Cassiacum” zijn opgericht. Een en ander zal zeker niet onopvallend zijn gebeurd, maar helaas werpt het archief niet veel licht op deze aangelegenheid, die alsdan een duistere moet

Het lyceum-orkest o.l.v. Olivier Koop in 1933

blijven. In die jaren bestond ook een Eucharistische bond en beschikte men over een eigen zangkoor. Onder Marius Monnikendam voerde men bij alle kerkelijke plechtigheden de gezangen uit. Het naar de religie gerichte verenigingsleven ontwikkelde zich, wanneer wij dat uit 't bestaan dezer feiten mogen afleiden, gunstig. Het maakte, juist als zijn profane broer, vette, maar ook magere jaren mee.

Er is dus enige ongewisheid over de verenigingen in de eerste jaren. Het ontbreken van 'n schoolblad draagt daar niet weinig toe bij. Er bestond geen „Streven en Beleven”, waaruit de kroniekschrijver van heden kan putten. Weinig affiches zijn verzameld, die de generatie van die dagen voor een nieuwsgierig nageslacht heeft bewaard. Af en toe komt ons een knipsel uit de courant voor ogen en het is vooral uit deze knipsels, dat wij de wetenschap vergaren, die hier in stille aandoenlijkheid voor u ligt uitgespreid. Maar misschien doet het ook niet zo ter zake of wij nu al weten wanneer

„Cassiacum” en het zangkoor aan de openbaarheid werden prijsgegeven. Het blijft slechts te betreuren, dat ons geen verslag gewerd van stormachtige vergaderingen en innemende culturele prestaties. De sport schijnt op 't lyceum, wankelend in de kinderschoenen, de toon te hebben aangegeven. Was het deze toon, die de muziek van het schoolorkest „Phillip Loots” ten gevolge had? Reeds op de agenda van St. Catharinadag 1923 vinden wij het orkest vermeld. Het moet tot 1927 onder leiding gestaan hebben van Alph. Jansen. Wij treffen het ook aan op het programma van de feestavond, die ter gelegenheid van het rectorsteest op Woensdag 9 Juli 1924 gegeven werd. Over de werkzaamheden van het orkest kon men in die dagen de mond, zo niet de buik vol hebben. Het heeft, voor zover valt waar te nemen, bij alles wat er aan de Zijlweg aan gebeurlijkheden voorviel, de geest der muziek tot leven gewekt. Het speelde, ook later, dikwijls in de gevangenis en wellicht oefende het bij voorkeur op Zaterdag-

avond, gehuld in een geur van zeep en zacht kabbelend badwater. Ik herinner mij tenminste, dat het in mijn tijd altijd in de grote ontbijtzaal te vinden was, wanneer de eerste bezoekers van „Cassiacum” de koele gang van 't lyceum huiverend of ernstig mummelend binnenvielen. Tot 1927 kon het orkest coquetteren met een solide positie. Het stond in het culturele leven, zeker in de aanvang, alleen. Zodra echter meer schoolverenigingen komen gaat de weg van „Philip Loots” niet meer over rozen. Men kan aannemen, dat de belangstelling zich meer heeft verspreid. Wij lezen, dat in 1928 het orkest o.l.v. Olivier Koop weer werd opgericht. Het heeft dus een tijd ter ziele gelegen. Was het door het ontbreken van een vaste dirigent, gebrek aan werkende leden, het valselijk produceren van de muziek zelve, dat het orkest zich een tijdlang van het repertoire der schoolvereniging liet afvoeren? Het valt niet te constateren. Maar met „Alliance” is „Philip Loots” de eerste schoolvereniging, zij het dan ook niet in de eigenlijke zin, geweest die met het bijltje, dat wij thans oppoetsen, ging hakken. Van de lyceumcultuur mag het een nogal klankrijke exponent genoemd worden.

Ons Lyceum bestaat 25 jaar. Gezien tegen de achtergrond van de twee grootste oorlogen aller tijden, die dit bestaan ten naaste bij flankeren, lijkt het een onbetekenend feit. Voor ons, die een brok van ons leven op het Lyceum hebben liggen, is het evenwel een hoogst belangrijk gebeuren, want de jaren, die we er doorbrachten, waren goede en gelukkige jaren en de oogst, die we er vergaarden, was niet gering.

Zoals onze Voorvaderen om nieuwe werelden te ontdekken uitgezonden naar Oost en West, zo togen wij, als jonge Lyceïsten, op weg om de parel der Wijsheid te vinden en onbekende oorden van Schoonheid te ontdekken. Moeizaam doorworstelden wij de verdorde landen van axioma's, jaartallen en grammatica-regels, totdat plotseling wonderlijke vergezichten voor ons open schoten. Met wat een wellust dolyen wij — toen we ze eenmaal bereikt hadden — in de schatkamers van de Europese literatuur; met wat een vreugde betraden wij het serene Vergiliaanse landschap!

Negen jaar geleden verlieten wij het Lyceum. Dat is voldoende, om veel van de kennis, die wij verwierven, verloren te doen gaan. Wat bleef, is de belangstelling, die opgewekt of wel dieper gefundeerd werd; wat bleef, is een ontvankelijkheid voor vele dingen, die het leven mooier en dus gelukkiger maken. Het Lyceum heeft ons waarlijk rijker gemaakt!

JAN AUKES,
eindexamen Gymnasium a 1938.

Toneel werd er op het lyceum niet veel gespeeld. Men riep meestal een min of meer befaamde declamator op het podium, die de gemeenschap een aangename verpozing of stichtelijke demonstratie van zijn kunnen moest geven. Ook de film werd, toelaatbaar voor alle leeftijden, voor doeleinden van vermakelijke aard aangewend. Toch is onder regie van drs. Theunis, altijd ijverig, op 9 Juli 1925 een toneelvoorstelling gegeven, waarbij het de lyceïsten waren, die men zowel aan deze als aan gene zijde van het voetlicht kon aantreffen. „Le bourgeois gentilhomme”, vermeldt het programma en naast C. Spierenburg in de titelrol, vervulden ook bekende lyceum-pioniers als van Tetering, Boot, Nieuwenhuis e.a. een taak. Commentaren op deze voorstelling ontbreken. Wel vinden wij van het rectorsteest in 1926 een verslag, toen in de schouwburg Jansweg des avonds het blijspel „De landbouw” werd opgevoerd. „Een bijzondere vermelding, zegt de anonieme schrijver, verdient wel het spel van J. Boot, die zich hier ter stede een zekere bekendheid heeft verworven vanwege zijn zuiver aangevoeld en ongedwongen acteren”. Regisseur was dit keer de heer J. van der Velden. Ook het orkest, strijkend, dat het een lieve lust was, werd door den recensent op de fêterende horens genomen.

„Vermeld zij nog, besluit het verslag, dat de schouwburg zeer goed bezet was”.

Wie nu gedacht had, dat het zilveren professie-feest van rector Vlaar, op 22 September 1926 gevierd, toneel- en schoolverenigingen in volle glorie op het tapijt zou brengen, komt bedrogen uit. Het zou pas de meer genoemde St. Catharina-dag van dat jaar zijn, die ons de werkelijke status der schoolverenigingen schetst. Dan maken wij kennis met de vereniging der lyceumverenigingen A.L.A. spitafbijster en actievelinge op alle gebied.

Wij volgen haar bestaan na het verschijnen van „Tolle Lege” van zeer nabij. Ook nu blijft het archief zijn diensten bewijzen, maar de kroniekschrijver voelt zich toch zoveel met het schoolblad geholpen, dat het bestaan van dat blad alleen al om die reden gerechtvaardigd is.

Wat hij dan ook via „Tolle Lege” van A.L.A. en haar verrichtingen heeft opgespoord meent hij niet beter dan in een apart hoofdstuk te kunnen melden. Wij verlaten de oude tijd. Wij gaan over naar de tijd van A.L.A.

De tijd van A.L.A.

A.L.A. wil zeggen: arti, litteris, amicitiae; voor kunst, letteren en vriendschap. In het hoofdbestuur van dit overkoepelingsorgaan waren alle verenigingen vertegenwoordigd, die het lyceum rijk was. Lambert Henning, thans pater Redemptorist, was haar eerste algemeen-voorzitter. Het bestuur werd op St. Catharinadag 1926 door Rector Vlaar plechtig aan het werk gezet en ook de leden ondergingen hun installatie, waarvoor de heer Henning zich spande. Vervolgens ontvouwde pater Esser de plannen voor het schoolblad. Jaarverslagen werden voorgelezen en aan het slot van de zitting rees een ieder overeind, teneinde het Vaandellied te zingen, dat, ons inziens, welhaast iedere voorzitter noopt Redemptorist te worden. Het luidt in trefende pathetiek aldus:

O heilig Een, in drievoud Wezen,
Wij, pas-ontloken, nieuw verzezen
katholiek jong geslacht
zweren trouw aan uwe macht.
„Arti“-kunst-ons eerste streven
wil het Uwe zegen geven
dat 't onder Uwe hoede wass'
en bloeie, Sancta Trinitas.
Wat w'aan „Letteren“ presteren,
zij het steeds om U te eeren
drage het rechtuit, frank en fier,
het stempel van onz' Roomsche banier.
't Drievoud doel, Gij drie Personen
Wil met Uw zege 't bekronen,
Uw heerschappij maak' A.L.A. groot
U! Haar! Onz' vertrouwen tot in den dood!

In de loop van het schooljaar '45-'46 heeft Albert Hupkens den onbekenden dichter opgevolgd met een Triniteits-Lyceum-lied, dat op zijn beurt probeert twee zulke ongelijksoortige grootheden samen te brengen. Deze poging slaagde beter. Welke bezwaren men echter kan aanvoeren tegen een tekst, zoals wij ze hierboven noteerden, men moet ze ook beoordelen naar de vorm, waarin men gewoon was in de twintiger jaren getuigenis af te leggen van zijn idealen. Ut desint vires, tamen est laudanda voluntas. Het overwegend voordeel van deze liederen is, dat men ze met honderd lyceïsten tegelijk zingen kan. Niets gaat zo gemakkelijk als zijn enthousiasme uiten in een zwaar en van betekenis geladen lied. Of zulk een lied nog enige literaire betekenis heeft: daarnaar moet men maar

niet vragen. Eigenaardig is wel dat in de vijf en twintig jaar dat het lyceum bestaat, de behoefte aan een schoollied slechts sporadisch is gevoeld. Misschien kwam het ook, omdat het lyceum zich te zelden richtte naar buiten.

Ondertussen staken wij deze bespiegelingen en stappen het jaar 1927 binnen, dat ons reeds in Januari vergast op het openings-nummer van „Tolle Lege“. Er wordt in dit Gedenkboek een apart hoofdstuk aan het orgaan gewijd, zodat Uw kroniekschijver kan volstaan met zo af en toe van het blad te gewagen en er verder alles uit te putten wat hij voor zijn overzicht van het verenigingsleven nuttig en nodig acht. Hij vindt ten minste al meteen voor Februari de Vastenavondviering vermeld, die het lyceum jaren lang gewoon was de leerlingen te geven. Een geestdriftig publiek heeft zich daarbij bezig gehouden met de klassieke thriller „De talisman“ of „Waarom huilt de bloedbijl zo?“ Het bestuur van „Cassiacum“, in April afgetreden, nam afscheid en werd opgevolgd door de nieuwe loten aan de stam: W. van Liemt, voorzitter, M. ten Berge, secr. en J. Boot, lid. Zij zetten zich terstond aan het werk. Wij vinden tenminste in April een Indische avond, aangeboden aan de scheidende leeraar H. Thier, wiens vertrek naar de gordel van smaragd was aangekondigd. En dan komt, terwijl men overal bezig is aan de orde van den dag, op 4 Juni de bedevaart naar Heiloo.

Reeds in 1923 is men met het houden dezer bedevaart begonnen. In „Streven en Beleven“ van 7 Juni 1930 gewaagt men immers van de achtste tocht en ook hier denken wij met dankbare gevoelens aan den man, die het initiatief tot deze jaarlijkse gebeurtenis genomen heeft. Opnieuw het scheppen van een gelukkige traditie. In het religieuze leven op het lyceum betekende deze bedevaart een brok gezonde realiteit. Zij bracht de natuur en de bovennatuur met elkaar in een gelukkig contact.

Er school iets heroisch in de knapen, die van Haarlem bijna twintig kilometer naar Heiloo kwamen lopen. En wie hen daarna zag, geknield in de kapel of volgend de Kruisweg, wist, dat de sensus catholicus hier op schone wijze werd uitgedragen. Zelfs al zouden diezelfde heroische figuren het

woord *sensus catholicus* nimmer in de mond nemen. Talloze lyceïsten zijn jaar op jaar zo uitgetrokken. In 1928 waren het er tachtig. In 1929 honderdvijftien. Hetzelfde aantal met vijf vermeerderd in 1930. En gestadig breidde het zich uit. Wanneer Haarlem luilak vierde en de straten vol waren van ruoer trok de stoet, daags voor Pinksteren, langs de stille heirbanen van Kennemerland. Er was wel eens luidruchtigheid, maar meestal werd ze voor de terugtocht bewaard. De streek raakte met deze jaarlijkse ochtendgangsters vertrouwd. Toen in de oorlog de bedevaart niet meer kon worden gehouden, zijn de lyceïsten op eigen gelegenheid gegaan. Zij misten het praesidium der school, maar zij konden het niet over hun hart verkrijgen de bedevaart eens een keertje over te slaan.

In onze herinnering staat deze bedevaartreeks geboekstaafd als een der schoonste ondernemingen. Men vierde haar uitbundig en vol aardse zwier. Maar was er toch bezig met de eeuwigheid.

Keren wij echter terug naar profanere zaken. Wat was er in dat jaar aan toneel op het lyceum? Officieel vernemen wij van een toneelclub niets. En toch komen „De schurkenstreken van Scapin” voor het voetlicht. Het was in Juli en het Lyceum telt nu ook oud-leerlingen. Zij richten een reunie-vereniging op en inderdaad zijn zij tot enige reünies ge-

Een zonnige najaarsmorgen. Er is een leraar ziek, zodat we met ons vijven wat zitten te werken in het ontbijtlokaal. De zon beschijnt de witbezeilde tafel en speelt wat met de rook, die van onze verboden sigaretten omhoog dwaalt. Adri, altijd netjes, heeft een keurig gevouwen papieren aschbakje voor zich, waarin hij zorgvuldig wijlen zijn tabak deponeert. Er vaagt wat gemompel door het lokaal, er ritselt een blad, er kraakt een stoel . . .

Plots krijg ik het nare gevoel dat er iemand ons begluurt. Ik ruik gevaar en met een door ervaring ingescherpt gewoontegebaar druk ik mijn sigaret uit, terwijl ik omkijk en achter het glas van de deur den Prefect ontwaar. donker en geenszins vriendelijk! „Adri, pas op!” Met een snel gebaar, ook gewoonte, drukt hij zijn peuk in de nette aschbak. Maar de prefect staat al achter hem: „Ik geloof, Domburg, dat je rookte!” Het altijd parate: nee, Pater, sterft weg, want de beschuldigend wijzende hand strekt zich verder uit naar het fraaie bakje en neemt het op.

Daaronder, in het witte zeil verschijnt een akelig zwarte vlek . . .

Enfin, er zwaaide wat . . .

A. R. M. HUEBER, Med. Drs.

Eindex. Gymn. 1939.

komen. Spoedig echter trekken zij uit naar de vier windstreken. Het contact raakte zoetjesaan verloren. Bij al die reünies heeft het restaurant Brinkmann 'n grote rol gespeeld. Een niet minder grote rol was rector Vlaar toebedeeld, die, telkens als in later jaren oud-leerlingen op de gedachte ener reunie kwamen, met zijn geheugen in een soort retraite moest gaan en de schapen, indertijd door hem over grazige weiden gevoerd, naar de bron terugvoeren. Dat geheugen van den rector! Het heeft ook Uw kroniekschrijver nog goede diensten bewezen, zoals het er altijd op uit was sluiers van het verleden op te lichten. De kroniek *Streven en Beleven* was niet om niet de oogappel van Pater Vlaar! Met lede ogen zag hij zijn lyceïsten telkenjare vertrekken. Het speet hem. Als het aan hem had gelegen zou hij hen altijd onder zijn vleugelen hebben gehouden.

De Trinitariers middelerwijl ploegden voort. De A.L.A. vergadering van November '27 koos zich een nieuw bestuur. Aan het hoofd stond S. Hooy, niet te verwarren met de ontwarrer van onze beenbreuken en dijspieren: gymnastiekleraar Hooy, terwijl C. M. Schade secretaris was. Het aantal jaarverslagen groeide. Thans bestonden op het lyceum een dam en schaakclub, een hockey en atletiekclub, „Tolle Lege”, „Cassiciacum”, „Philip Loots” en de voetbalvereniging „Alliance”. In dat zelfde jaar werd opnieuw een traditie geschapen. „De Kerstavond” onder auspiciën van „Cassiciacum” zag het levenslicht.

Het heeft zin hier even bij het instellen van de Kerstavond stil te staan. Men kan van de gymnastiekzaal zeggen wat men wil; op deze avond was haar aanschijn veranderd. Er stond een kribbe en er brandden kaarsen. Rond de tafel met het groene laken rezen palmen omhoog. Rechts terzijde stond de vleugel; soms ook schiep de firma Randoe met haar tapijten het decorum. En er werd iets levend van die wonderlijke rust en intimiteit, die de Kerstviering in onze harten brengt wanneer wij ontroerd kunnen zijn van kleine dingen. Het koor van het lyceum zong. Het orkest speelde. Uit ons midden stonden jongens op en declameerden.

Ik herinner mij nog altijd de bijdragen, die Harry Prenen gewoon was in de Nieuwe Haarlemmer te leveren, een gedicht, waarin hij de oud-Lyceïsten ter vergadering opriep. Daar zat al iets feestelijks in en een hartverwarmende toon. Het was dan onze trots Lyceïsten te zijn. Met welgevallen be-

schouwden wij de kolommen, die de oproep innam. En door weer en wind, sneeuw dikwijls, bergen sneeuw, togen wij naar het lyceum. Wij hielden van onze Kerstavond. Critiek op de verrichtingen leverden wij er schroomvallig.

Het verenigingsleven op het lyceum werd door deze feesten van godsdienstige aard wel in gunstige zin beïnvloed. Intussen kunnen ook de religieuze verenigingen bogen op ondernemingslust en ontwikkeling. In Januari 1928 staat een triduum vermeld; in Mei de opdracht van de eerste leden der Maria congregatie, honderd vijf en dertig in getal. Triduum en congregatie bleven tot de oorlog in stand. Maar terwijl aan het triduum niemand ontkomen kon, leverde het vrijwilligerschap van de congregatie nogal een nadelig saldo op voor wat de belangstelling betreft. In de jaren '35 tot '40 was die maar zeer matig. Werkte het verplichte kapelbezoek in ongunstige zin? Of zou men de oorzaak moeten zoeken in het feit, dat de congregatie, in tegenstelling tot het triduum, nimmer een vrije dag opleverde? Wij weten 't niet, maar tegenover deze matige belangstelling staan toch vele priesterroeping, die er ons dankbaar van doen getuigen, dat het lyceum katholiek was. Sanctissimae Trinitatis. Gewijd aan de H. Drieëenheid. En wanneer wij dat ons vroeger niet altijd bewust mochten zijn, het zaad viel in goede aarde. Deze aarde werd op het lyceum bewerkt.

Zetten wij onze speurtocht voort. We ontdekken thans een wezenlijke toneelclub. Zeker, toen ze in Juli „Mijn particulier secretaris” opvoerde en op de A.L.A. avond optrad onder de naam „Van zessen klaar” was ze nog niet officieel geconstitueerd. Dat gebeurde pas 9 Dec. '28. Maar haar bezigheden vroeger stellen durven we met een gerust hart aan. Er is toen druk toneel gespeeld op het lyceum. Gemakkelijk vond men niet altijd de bezetting. Nog moeilijker was het een regisseur op het toneel te voeren. Spaarzaam echter waren de lieden, die voor toneel op het lyceum niets voelden, omdat zij de hele instelling al een komedie vonden. „Tolle Lege” en „Cassiciacum” moesten het van veel medewerkers hebben. De toneelclub was met een klein aantal tevreden.

„Cassiciacum” werkte intussen met een nieuw bestuur. Voor het eerst vinden wij een leraar vermeld met een lezing. Het is de verteller der geschiedenis G. J. Paulides. Hij sprak in een drukbezochte vergadering over „De zwarte dood”. En

dan treffen wij ook meermalen tekenleraar M. van der Weiden aan. Wie denkt aan een fluwelen jasje zal hem zeker herkennen. De academie deed nooit tevergeefs een beroep op hem. Er waren nog meer leraren: mr. Vorstman, dr. Wijdeveld, de heer Hoek. Over de belangstelling van de leraren voor het verenigingsleven waren de leerlingen niet altijd te spreken. Het lust ons niet er de oorzaken van te onderzoeken, noch willen wij nagaan in hoeverre zij altijd gelijk hadden. Wij houden ons maar aan het naakte Linggadjadi van de schoolvereniging, die de vereniging is van de leerlingen. Over het echte en onechte reppen wij verder niet.

Muziekavonden op de academie hebben het ook altijd uitstekend gedaan. „Cassiciacum” hield bijvoorbeeld in '28 een Schubert-avond, waarbij de heer Bakker de figuur van den Weensen componist toelichtte en Frans Pielage zijn muziek speelde. Vanlater herinneren wij ons Herman Francken, sprekend over Chopin, Gerard Kromhout, uitweidend over Tschjaikowsky, pater Spoorenberg, handelend over de Mattheus Passion. Er verenigden zich op zulke avonden met de getrouwen van de debating-club ook de muzikliefhebbers. Zij kwamen om te luisteren en veel gediscussieerd werd er dan ook niet.

Thans enige snelle schreden. Wij staan in '29: Reunie van oud-lyceïsten in Brinkmann, filmavond voor A.L.A.-leden in November: Viering van St. Catharinadag. Het bestuur der academie fungeert tevens als bestuur van A.L.A. En ook „Philip Loots” presenteert zich. Wij lezen van concerten die voor de blinden en gevangenen gegeven worden. In Januari 1930 komt een nieuwe actie zich aankondigen. Het is de missie-actie, de via de kolommen van „Tolle Lege”, het lyceum in het geweer roept. Pater Meyknecht stelt het plan op. H. Roozen, G. Bomans, J. Castelein en H. Hulsebosch maken het openbaar. En dan steken de heren van wal. Zij organiseren een propaganda-avond, waar met apostolische ijver father Boonen van Mill Hill het nut van postzegels en zilverpapier, kleine geldelijke bijdragen en intensief gebed verkondigt. Het lyceum blaakt van ijver. Hoe lang? Langer toch dan men van acties gewend is. Want zo grootscheeps als in den aanvang gaat men wel niet door, maar toch blijft de missie-club steeds even de aandacht vragen. Zo tegen '36 wordt zij zoetjesaan in de hoek der ver-

getelheid gedrukt. Brandend nam men de fakkel over. De fakkel is niet altijd zo fel blijven branden. De maand Januari 1930 werd nog door een andere actie gekenmerkt. Het was het orkest, dat nu eens op een andere manier de belangstelling trok. Er was geld nodig. Instrumenten bleken aftands of konden niet worden aangeschaft. Men moest met een sprankje durf de lyceisten het geld uit de zak kloppen. En men durfde. In de gymnastiekzaal bouwde het orkest een heuse fancy-fair, waar zelfs mgr. Aengenent, bisschop van Haarlem, op bezoek kwam. Een bedrag van f 1000.— bleef aan de rekstok hangen. Is het wonder, dat „Philip Loots” in Februari alweer een concert kon geven, twee concerten notabene, waarbij de ouders ook tegenwoordig waren. Het kon weer 'n snaartje lijden. In de A.L.A.-vergadering van dat jaar kwamen geen opzienbarende dingen voor. Alleen de feestavond, verzorgd door de leerlingen zelf, schijnt in één opzicht de moeite van 't vermelden waard. Zij verliep namelijk ongestoord. Wanneer wij vernemen, dat de Rector in zijn slotwoord zijn opluchting uitsprak over het feit, dat alles, vergeleken bij het vorige jaar, zo rustig en beschaafd verlopen was, dan moeten wij wel aannemen, dat er zich enige onregelmatigheden hebben voorgedaan. De verontwaardiging die de rector toen aangegrepen heeft, zal even heilig zijn geweest als in haar uitwerking zonder succes. Wij kennen sommige lyceisten.....

Zo komen we aan het jaar 1931. Het was de tijd waarin wij beginnen te spreken van Godfried Bomans en Harry Prenen. Het was ook de tijd van andere grote kerels. Dadelijk zullen wij hen op hun pad volgen, wanneer wij de periode der A.L.A.-ische verrichtingen hebben afgesloten. A.L.A. was groot. Laat ons thans zien hoe haar profeten zijn.

De tijd der profeten

De invloed van prominente figuren op het verenigingsleven is altijd aanzienlijk. Omgekeerd echter heeft ook het verenigingsleven invloed op prominente figuren. Men zou moeten spreken van een wisselwerking, wil men beide partijen alle recht laten wedervaren. Wij hebben in de periode van de stichting tot nu al enige namen genoemd. Men zou echter voor '23 tot '27 ook J. de Nein van Hoogewerf moeten memoreren. Zijn naam troffen wij aan zowel bij lezingen op „Cassiciacum” als in jaarverslagen van „Philip Loots”. Op volledig-

heid kan onze opsomming echter niet bogen en dit is het, wat de kroniekschrijver betreurt, dat hij door de een te noemen, de ander tekort zal doen. Een zeker risico dient echter genomen. Niemand zal 't ons kwalijk nemen, wanneer wij voor de tijd, die nu komt, de naam Bomans veelvuldig gebruiken. Hij en Harry Prenen begonnen zich al aardig te roeren, al stonden zij zeker niet alleen. De status der voorzitters van Cassiciacum geeft, wat dat betreft, een aardige voorlichting. Bomans was president in '31. Na hem volgden Jacques van Loenen, Gerard Kenter en Harry Prenen. In '32 werd Bomans ook redacteur van Tolle Lege; zijn broer Jan zetelde daar eveneens en Prenen heeft er mede onstuimig als opperman gefungeerd. Deze kerels bliezen het lyceum een nieuwe geest in. Wij zijn niet van plan hen te overschatten, maar gezegd moet worden, dat er aardig leven in de brouwerij kwam. Hun zuurdesem gistte in het verenigingsdeeg. Er zijn voor verenigingen altijd humoristen nodig en altijd demagogen. Bomans was zo'n humorist en Prenen een levenslustige damagoog. Zij riepen actie na actie op. Zij konden eenvoudig niet stilzitten. In leden als zij bezat 't lyceum zijn gangmakers en het herkende zichzelf in hun verrichtingen op zijn best. *Er kleefde natuurlijk aan hun grootheid gebreken, maar voor de huidige Trinitariërs heeft hun tijd iets legendarisch gekregen. De roep van het uitzonderlijke. Men gaf figuren als deze niet altijd kans tot hun recht te komen. Waar zij ze echter niet kregen namen zij ze. Toen zij weggingen miste men hen. Het valt niet te ontkennen, dat niet lang na hen het schoolleven ingedommeld is. Dit toeschrijven aan hun afwezigheid alleen is dwaasheid. Maar het verleden bezat zo'n glans, dat het bijna intimideerde. In hun dagen was er wellicht ook meer vrijheid om zich te ontwikkelen. Figuren, die zichzelf zochten, grepen nog niet hinderlijk in.*

De gemoederen van die dagen werden het eerst in het schoolblad beroerd. „Cassiciacum” voer in vrij rustig vaarwater. Wel vierde de academie op 21 Februari haar lustrumfeest. Juist in die tijd beleefden onze letteren een katholiek réveil en het hoeft dan ook niemand te verwonderen dat tijdens de lustrumvergadering Anton van Duinkerken sprak over de katholieke jongeren. Aan deze plechtigheden was de vastenavondviering van A.L.A. voorafgegaan met een film als kardinaal punt op het programma. Het rectorsteest, nog altijd op 9

Juli, gaf een afwisseling te zien van toneel en muziek. En hartverheffend was ook de vrolijke avond, die volgde op de A.L.A.-vergadering van dat jaar. Twee eenacters onder de titel „De huishoudster” en „De twee doven” maken ons gevoelig voor de waarden ener treffende ontspanning. Daarmee houdt de belangstelling der lyceïsten voor het toneel niet op. De vastenavondviering van het volgende jaar, 1932, bracht ons de voorstelling van „Een probaat middel”. Toevalligerwijze ging het middel met zoveel lawaai gepaard, dat de heer M. van der Weiden zich genoodzaakt voelde in „Tolle Lege” ernstig te protesteren. Hij stelde voor de schouwburg maar weer te verruilen voor het gymnastieklokaal. Zulks riep de wederverontwaardiging op van Godfried Bomans. Bomans had in zijn recensie het spel van Ted Vermeulen, van Loenen, Jules Boll e.a. zeer geprezen en mede vermeld, dat lyceïsten in de zaal uitvoerig van hun „nichtigjes” waren vergezeld. Veroorzaakten deze „nichtigjes” het verstoren der stilte, stimuleerden zij tot de discussie, die de heer van der Weiden met Bomans ging voeren? Veel stof wierp deze discussie niet op, wel stof tot geestigheid.

Deze en andere soortgelijke schermutselingen spreken in ieder geval wel van de democratische opvattingen, die ter schole heersten. De lyceïsten hadden recht van spreken, onverschillig of zij blagen waren of niet.

Gemeld wordt dan ook de tweede prestatie op de planken van dit jaar. Het is bij gelegenheid van des rector's 25 jarig priesterfeest dat twee voorstellingen gegeven werden van „Journey's end”, een spel in drie bedrijven van R. G. Sheriff. Van de uitnodiging konden alle huisgenoten of familieleden (dus ook nichtjes) gebruik maken die de leeftijd van 17 jaar hadden bereikt mitsgaders de oud-leerlingen. Er is druk gebruik van gemaakt! In „Tolle Lege” van dat jaar kunnen wij de werkzaamheden van de schoolverenigingen volgen op de voet. Saillante bijzonderheden omtrent bestaande toestanden ontbreken niet. Daar was bijvoorbeeld de prijs van de thee. Zij schoot in eens van vijf op drie cent omlaag. De thee van het lyceum moet men niet onderschatten. Haar smaak liet wel het een en ander te wensen over, maar zij bezat de eigenschap, dat men haar miste. Menige pauze is met haar aanwezigheid opgeluisterd. *Met weemoed denken wij dan ook aan broeder Remigius, dorstig kelen lavend als gold het ook*

het hoogste werk der christelijke naastenliefde. Hoeveel hebben de verenigingen op het lyceum aan het onopvallende werk der broeders te danken? Zij traden nooit op de voorgrond en toch kan men zich het gebouw aan de Zijlweg zonder hun bescheiden verschijning niet voorstellen. Het is maar een wrede breve geweest, die in 1946 broeder Remigius bande naar Culemborg. Hij en Pius, de nijvere medewerker van Gerard Pieterse, dienen uit het Lethe der vergetelheid te worden gehaald. Hun dienstbaarheid bezat zo'n betekenis van vanzelfsprekendheid voor ons, dat wij rustig al hun goede gaven aanvaardden om er ons eigen profijt mee te doen. Strekt ons dat niet direct tot schande, het strekt hen in ieder geval tot onverganke-lijke roem!

Gevraagd naar een korte impressie van mijn Lyceumjaren (1935-1940), wil ik wijzen op het grote verschil dat er bestaat tussen het Lyceum van toen en nu.

Temeer neem ik de vrijheid hiertoe, omdat ik mij reken tot „De laatsten der Mohikanen”, n.l. tot hen die in 1940 eindexamen deden.

Om het maar populair te zeggen: onze school is uit haar jasje gegroeid, de gemoedelijkheid is weg. Dit houdt geen enkel verwijt in, want het is enkel een gevolg van de geweldige vermeerdering van het aantal leerlingen. Het wil ook vooral niet zeggen dat er voorheen minder tucht heerste. Pater Prefect hoefde heus niet naar werk te zoeken. Op de deur der strafklas kon bijtijden het bordje „vol” geplaatst worden.

Doch bij dit alles waren de verhoudingen in het schoolleven hechter, misschien zelfs hartelijker. Zowel die van leraren t.o.v. de leerlingen, als die van de leerlingen onderling. Men had meer belangstelling — en kon dit ook meer hebben — voor alle gebeurtenissen betrekking hebbende op de school en haar bewoners. De klassen vormden wel een aparte eenheid, maar het schoolverband bond allen.

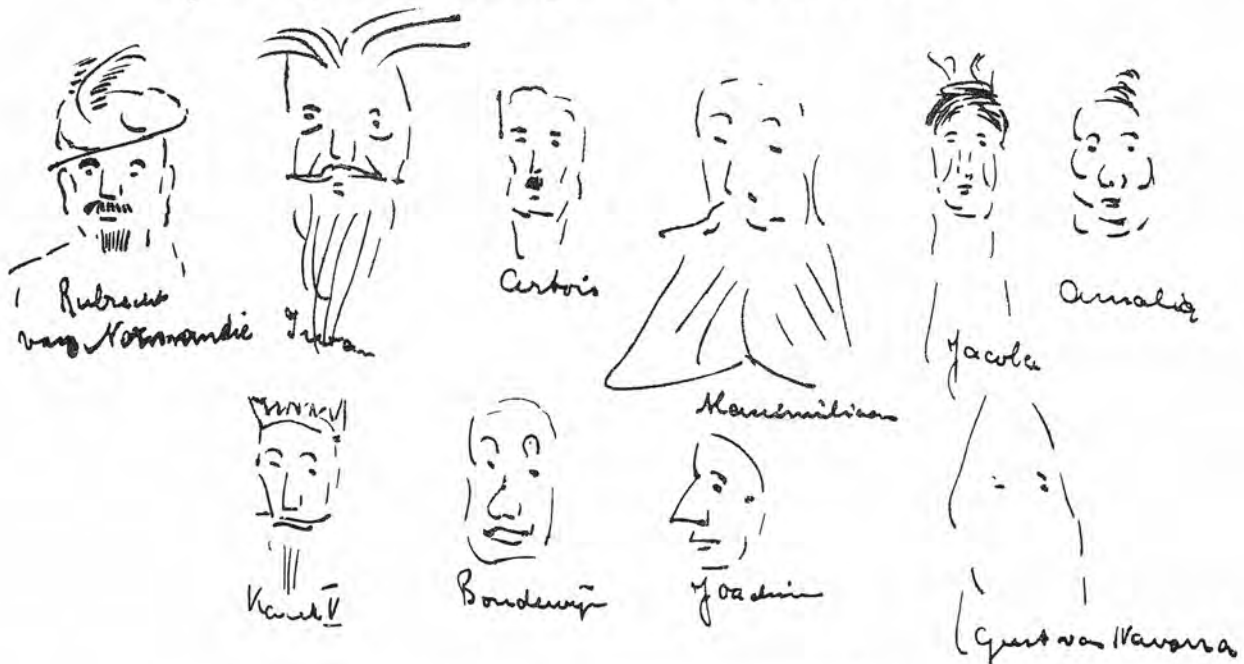
Elke oud-lyceïst bewaart onuitwisbare herinneringen aan sportdagen, bijeenkomsten in de Gymzaal, die toen nog aan alle leerlingen plaats kon bieden, aan de klaslokalen met de specifieke sfeer van de betreffende heer Docent, want ieder vak had zijn apart lokaal.

Moge ook de huidige lyceïsten t. z. t. in deze herinneringen delen en moge dan nu reeds blijken dat het schoolleven zin voor hen heeft. Want het voor mij opmerkelijke feit, dat wanneer ik eens tegenwoordige leerlingen van onze school ontmoet, ik hen dan zo weinig over de wederwaardigheden van hun schoolleven hoor praten, was de aanleiding, dat ik juist het bovenstaande voor een gedenkboek schreef.

S. W. BALM Jr.,
eindexamen Gym. 1940.

Motto: „Dit wordt een drama!“

„Zullen er veel lijken vallen“
De personagiën in beeld: ?

Een groot evenement in het leven der lyceïsten is de opvoering geweest van Boman's schubbe draak „Bloed en liefde“. In haar nummer van December '32 kondigt „Tolle Lege“ het hartveroverende spel aan. Voorzeker, de vermelding, dat de auteur het op een nacht in zijn bed had bedacht, droeg er niet weinig toe bij om de lezers nieuwsgierig te maken. De heer Bomans lag dus 's nachts

in bed. Wat deed hij daar? Toneelstukken maken! Maar sloep hij dan niet? Neen, hij sloep niet. Hij peinsde over de liefde en hij maakte er een bloedig drama van. Het drama werd op initiatief van Jac. van Loenen de 26e Februari '33 in de Jansschouburg opgevoerd.

De rollen waren bij de première aldus verdeeld:

Ridder Rubrecht van Saksen Coburg, hertog van Normandië	J. van Loenen.
Jacoba van Beieren	C. van Rijn.
Graaf van Artois	B. Meulenbroek.
Iwan de Verschrikkelijke	G. Kenter.
Karel V, Koning van Spanje	L. Heirman.
Amalia van Solms, kamenier van Jacoba	J. Castelein.
Maximiliaan, keizer van Duitschland	T. Krouwels.
Hendrik van Navarre, koning van Frankrijk	E. Hetteina.
Boudewijn, dienaar van Rubrecht	C. v. d. Bergh.
Troubadour	B. Bal.
Novemberwind	Rudolph H. v. Dam.
Gasten, bedienden, lansknachten, volksgemompel etc. ...	Lyceïsten.

In het nummer van „Tolle Lege” dat de eerste uitvoering in de Gymnastiekzaal aankondigde, stond nog het volgende Nabericht te lezen:

Wij vernemen nog, dat Herman Seveke zich bereid heeft verklaard voor:

- a. Het verzorgen van bliksem en onweer.
- b. Het natuurgetrouw nabootsen van andere weerverschijnselen, de Novemberwind uitgezonderd.
- c. Het opkomen van een hond, deze ook weer doen verdwijnen.
- d. Het krassen van een uil, het juiste klappen der luiken, het pistoolschot in den nacht.
- e. Het opkomen van een dakpan.
- f. Het tijdig instorten van plafond en muren.

Op de grote reunie, die in 1937 werd gehouden, is het stuk, aanzienlijk uitgebreid en zo bewerkt, dat het later weer ingekort moest worden, opnieuw opgevoerd. Wij herinneren ons die opvoering nog heel goed. In het souffleurshok gezeten brachten wij den eezamen toneelknecht, die kwam vragen hoe lang het mirakel nog kon duren, tot wanhoop, door hem de stellige verzekering te geven, dat het niet voor één uur afgelopen zou zijn. Stukken van dergelijk formaat was men in de Haarlemse schouwburg niet gewend.

Op de gebruikelijke wijze eindigde het jaar '32 met de kerstavond. Het bestuur van A.L.A. was in November opnieuw gekozen. Voorzitter werd Godfried Bomans. In de kapel werd de Nachtmis opengesteld voor bezoek van de hogere klassen. Velen waren aanwezig. „De eerste proeve”, zegt Streven en Beleven „vraagt herhaling een volgend jaar”, Ook van het bestaan van een „Duinclub” wordt gesproken. In het archief treffen wij tenminste een geïllustreerde opdracht aan, die rector Vlaar tot ere-voorzitter verklaart.

In het schoolblad klinkt dan plotseling ook een mare, die het bestaan van een Duinclub bevestigt. Sinds 1929 ontplooit zij reeds haar activiteit.

Het bestuur van A.L.A.

Waarin bestond die? De leden der club worden door de redactie aangesproken als heren fuifnummers, maar de aanwezigheid van de rector als ere-voorzitter geeft ons wel enige geruststelling omtrent het heil der ziel, dat niet uit het oog werd verloren. Of is het slechts een vroom bedrog? Van ere-voorzitters immers veronderstelt men, dat zij zelden aanwezig zijn. Onder de leden treffen wij echter ook een kok aan en daardoor veranderen alle boze vermoedens van aanschijn. Zij maken van de „duinclub” een vrij bewogen, maar toch huishoudelijke organisatie, die een overwegend culinair karakter heeft. Slechts weinigen was het gegeven van haar deel uit te maken. In deze renbaan behaalde de rector de ere-prijs.

Het jaar 1933 slingert ons een nieuwe vereniging in het aangezicht. Het is de natuur-historische vereniging „Natura docet”. Ook thans weet de kroniekschrijver van haar oprichting net niet wat hij juist wel wil weten. Wat heeft de lyceïsten toch bewogen het ontstaan hunner verenigingen zo angstvallig in het verborgene te houden? Telkens zetten zij hun licht onder de korenmaat.

Wanneer wij in het Januari-nummer van T. L. lezen, dat L. Tollenaar spreekt over „Roofvogels en hun vijanden” — lezing, die ook door den heer Melsen en pater Meyknecht werd bijgewoond — wanneer wij vervolgens vernemen, dat de vereniging talrijke excursies onderneemt en gedeelten van het Noordzeestrand in kaart brengt, wanneer wij tenslotte telkens weer door tentoonstellingen,

Wijn-Club

Allen, die dezen zullen zien of hooren lezen, Saluut!

Bereikende op het aan ons ingediend verzoek van Dr A. J. Vlaar, Rector van het Roomsche-Natholische Lyceum te Haarlem, strekkende om hem tot Eere-Voorzitter te benoemen; benoemen wij bij dezen genoemden Doctor A. J. Vlaar tot Eere-Voorzitter der Wijn-Club.

Wij bekrachtigen dezen met onze naamteekeningen en ons Groot-Regel.

De Beschermheer

S. J. Romant

De Voorzitter

J. Romant

De Vice-Voorzitter

H. Hendriks

De Secretaris

E. van Winning

De Penningmeester

A. Vlaar

De Hof

A. J. Romant

De Secretaris der Wijn-Club

E. van Winning

Gegeven te Haarlem,

den 19. Januari 1932.

affiches en artikelen de naam „Natura docet“ zien verschijnen, dan hebben wij recht te weten, wanneer nu precies deze levenslustige vereniging met haar werkzaamheden aanving. Zij bleef zichzelf altijd gelijk en leidde het meest rustige leven, dat denkbaar was. Een evenwichtige vereniging, die van de natuur leerde wat in haar natuur besloten lag.

Ook een andere vereniging, zij het niet in de directe zin een van de school, valt ons op. Er waarde op het lyceum een verkennersgroep rond. Zij werd nog met een voortrekkerstam uitgebreid en heeft jaren lang haar domicilie gehad op de zolder van ons gebouw om het 15 Mei '38 te verruilen voor een verblijf boven de garage Kimman. Er zou heel wat van de bedrijvigheid dezer troep te vertellen zijn geweest, maar men moet het ons niet zwaar aanrekenen, wanneer wij het laten, omdat de verkennersgroep op het lyceum toch binnen het verband der verkenners kon floreren. Haar plaats in het schoolleven was beperkt, al sluit deze beperking een invloed ten goede niet uit. Op St. Joris verschenen de heren in uniform om na de lessen op zoek te gaan naar hun hoeden, die een of andere grappenmaker verwisseld had. Als men de tentoonstelling van de jubilerende stam in 1946 uitzondert, bleef hun leven verder voor het oog der buitenwereld verborgen.

De vergaderingen van „Cassiacum“ begonnen dat jaar in September vrij bewogen. Eerst was het Maarten Luther, die opschudding veroorzaakte. Maar het felst zou 't er na de pauze van de eerste zitting toegaan. Gerard van de Pavoordt voor-spelde in een speech de academie een naargeestige toekomst. Oud-voorzitter van Loenen kwam daartegen op. „De vergadering“ vertelde Jan Bomans in T. L. „veranderde binnen weinige minuten in een Pruisische landdag. Spreker stelde tien minuten lang hopeloze pogingen in het werk om, boven de ovaties en het gedonder van stoelen en asbakken uit, zijn stemgeluid te verheffen. Pas toen de voorzitter met zijn hamer aanzienlijke ravijnen in de tafel geslagen had kreeg de heer van Loenen gelegenheid van de Pavoordt wat op te monteren.“ Ook de zitting die enige maanden later plaats vond, 18 November '33, zorgde voor verhitte gemoederen. Ben Korsten hield 'n lezing over de Staatspartij en de N.S.B. Het kwam niet tot een bloedbad, maar er werden harde noten gekraakt. In vele vergaderingen, die nog volgen,

komt dan ook Harry Prenen naar voren. Hij trok altijd snel van start en hevig van leer. Nog zien wij hem de lange nagels strekken en de vergadering het lotgeval verhalen van „Mirabao“.

De heren namen, als wij dat met onze lyceumjaren vergelijken, geen blad voor de mond. Het werd hun een behoefte zich dodelijke vijandschappen op de hals te halen en reputaties met één slag te vernietigen. Zij waren overweldigend. Vergade-

Het was warm in het tekenlokaal aan de Zijlweg. De mannen van 1A vermaakten zich met penseel of potlood en vereeuwigden meer of minder succesvol, al naar gelang hun artistieke aanleg en ijver, het wapen van Amsterdam. Het was behalve warm ook nog voorjaar, dartele zonnestralen vielen door het venster op mens en materiaal en dit alles veroorzaakte een onrustige sfeer in de afdeling „Beeldende Kunsten“ van het Triniteits-Lyceum.

De 1A-ers wensten eensgezind het wapen van de hoofdstad op de maan en zich zelf op het sportveld, waar de Heer Hooy zich beijverde, een dertigtal andere leden van het grote lyceumgezin de beginselen van de „King of Sports“ bij te brengen. Wij allen weten, dat cricket een ideaal spel is wanneer het kwik in de barometer stijgt. Wij, oud-leerlingen, hebben deze sport vroeger steeds met veel genoegen gespeeld; af en toe een balletje slaan (meer dan 10 runs was verboden), een balletje gooien en verder luiëren in het gras, op een van schapenmest gezuiverd plekje. Zo gezegd, het was onrustig en er gebeurden dingen die niet door de beugel konden, doch het speurend oog van de leraar ontdekte al spoedig het broeinest van deze gezagsonderminning en hij stortte dreigende taal uit over het hoofd van de schuldige. Het antwoord dat hij kreeg stond beslist niet in het boek „Hoe hoort het eigenlijk“ en hij reageerde hierop met de klassiek geworden volzin: „Al draag je nu een witte boord dan ben je nog geen heer. Eruit!“ Vijf minuten later kon men vanuit het venster op het sportveld een gestalte zien liggen, half verborgen achter het kleedlokaal, die zich bezig hield met luiëren en het kauwen op sappige gras-spruitjes en verdacht veel leek op degene achter wie zojuist de deur van het tekenlokaal was dichtgeslagen.

Vele 1A-ers zagen dit met lede ogen aan, wensten in stilte ook een witte boord te dragen en ook geen heer te zijn en peinsden diepzinnig over de boosheid en derzelve soms zo onrechtvaardige gevolgen.

Ch. A. ATHMER
eindexamen H.B.S. a 1941

ringen als onder hun bestuur kwamen later zo niet meer voor. Men ging met meer ontzag voor elkanders wankele positie te werk. Onder voorzitter Kromhout en van der Mey werd de sfeer rustiger, ook al ontbraken incidenten niet. Een fraai verenigingsjaar heeft de academie echter ook nog onder voorzitter Paul Castelein beleefd.

Het was in het schooljaar '38-'39, dat Castelein de hamer hanteerde, die Wim Lemaire hem bij zijn vertrek van school in arren moede af had moeten staan. De figuur Lemaire staat ons nog levendig voor de geest. Hij waarde rond op de cour met de baarlijkste nonsens, die een christenmens zich kan indenken. Maar hij was een populaire figuur, die er altijd op uit was reclame te maken voor 'n grootse onderneming. Hij wilde van de debating-club een vereniging maken, een echte, met statuten, linten, spelden en natuurlijk contributie. Paul Castelein verwezenlijkte zijn plannen. Toen Lemaire in September '38 als oud-leerling verscheen vond hij den rivaal, die hij bij de verkiezingen tot voorzitter achter zich had gelaten, getooid met zijn lint, zijn voorzittershamer, zijn statuten en zijn contributie. De debating-club als vereniging deed het goed. Er was een keur van lezingen en een sfeer die in later jaren niet meer overtroffen is.

Tekenend echter is dat, bij gebrek aan betalers, de contributie onder voorzitter Franse, wel te verzeelvigen met uw kroniekschrijver, is afgeschaft. Men moet wat door de vingers zien, nietwaar? De vereniging hield stand tot '42. Toen werd zij, na een te uitgebreide belangstelling van het bestuur voor „Sancta Maria” door moderator Spoorenberg de nek omgedraaid. Een roemloos einde, dat als afschrikwekkend voorbeeld aan komende generaties dient voorgehouden. Maar het had anders gekund.....

Twee belangrijke voorwaarden golden voor het slagen van „Cassiciacum's” vergaderingen. Met een lezing van een eigen lid en een bevredigende opkomst — plm. veertig man — waren de eerste precedenten voor het welslagen geschapen. Het debat en de improvisatie moesten het zware werk doen. Wanneer zo tegen elven de moderator om de minuut op zijn horloge keek, voelde de vergadering, dat het spel uit was. Moreel gedwongen ging de voorzitter over tot de rondvraag en na afloop verzamelde de schare zich weer om op het grasveld of wandelend langs de Zijlweg verder te debatteren. De Zaterdagavonden reserveerden

wij graag voor „Cassiciacum”. Zij waren in volle omvang aan de academie besteed.

Men moet voor een goed begrip de plaats verstaan, die de debating-club in 't schoolleven innam. Haar zittingen gingen gepaard met formaliteiten, die wij prettig vonden. Zij hadden gewicht. Zij schiepen decorum. En toen de A.L.A. rond '36 om onwaarschijnlijke reden ophield te bestaan, vond men in hoofdzaak bij Cassiciacum de sfeer terug, die beantwoordde aan onze behoefte: vrij te zijn en ons woordje te zeggen. Dan deed het soms niet ter zake, of de improvisaties al 'n geestelijk knekelhuis verrieden, als men er maar van leer trok. Alles moest binnen het bevattingsvermogen liggen. Als men een gespecialiseerd onderwerp behandelde lag de zaai binnen tien minuten te ronken. De inhoud telde er, maar ook de vorm. De academie gold als een oefenschool in de welsprekendheid. Nu, wat dat betreft, wierp zij voor een aantal leerlingen haar vruchten af. Henri van Hooff werd wereldkampioen, Theunis en Franse behaalden een eerste prijs, Eddie Hüffer een tweede, Gall van de Pavoordt en Franse een eervolle vermelding op de nationale welsprekendheidswedstrijd in den Haag, gehouden in '37, '39 en '40. Voortreffelijke uiting van wat het lyceum kon, was ook de Passieavond, die in de jaren '39 en '40 is gehouden. Ook de Vondelherdenking van '37 ging met een zitting van de academie gepaard. Onder de verenigingen aan de Zijlweg heeft „Cassiciacum” altijd de goede toon aangegeven.

Wij hebben in den brede de aandacht besteed aan „Cassiciacum”. Zetten wij nu weer de klok terug. Wij komen dan terecht bij de toneelclub, die op 16 Juli 1933 „De onverstoorbare” over het voetlicht werpt. Op 8 November verschijnt zij „In Uniform” Dan schrijden wij het jaar '34 binnen. Het is al direct van belang. Pater Esser viert zijn twaalf en een half jarig priesterfeest en het wordt gevierd met veel plechtigheden, een reunie en een feestvoorstelling in de Stadsschouwburg met 't romantische toneelspel „De trompetter van Säckingen”. Tot nu toe kwam de naam van pater Esser slechts één keer in onze annalen voor. Wat hij voor de schoolverenigingen betekende kon niet beter blijken dan uit de wijze, waarop men zijn verdiensten die 12e Februari 1934 gehuldigd heeft. Prefect der Maria-congregatie, voorzitter van de voetbalclub, stimulator op elk gebied van het schoolleven! Om te ervaren hoe het lyceum aan hem gehecht was,

- 1 Aldus werd „de Hemelnar” aangekondigd.
- 2 .... en dit is de programma-omslag van „Journey's End”
- 3 „Waarom huilt de Bloedbijl zo?”
- 4 Ted Vermeulen in „De Twee Doven”.
- 5 Spelmoment uit „De geheimzinnige Boeddha”.
- 6 Jacq van Loenen als huishoudster in hetzelfde stuk.

moet men ook de woorden lezen, die bij zijn vertrek in '35 geschreven zijn.

Een moderator kan voor heel wat ondernemingen beslissend wezen. Zolang hij wijs en beleidvol in de loop der dingen ingrijpt en precies weet waar „full speed” het hoogste gebod is of waar hij dient te remmen, verstaat hij zijn taak goed. Als hij het een met het ander verwacht, bederft hij alles. Elke vereniging kan hem gebruiken als hij die vereniging maar niet voor zichzelf wil gebruiken. Er zijn getuigenissen van gelukkig moderatorschap! Als eenmaal de bokken van de schapen worden gescheiden zullen wij de geheimste bedoeling kennen. Zeker is, dat menig misverstand tussen bestuur en

De oorlogsdagen van Mei zijn over ons heengegaan zonder al te diep in ons schoolleven in te grijpen. Onze school is niet bezet, de roosters zijn uitgedeeld en alles loopt gewoon, zoals het jaren lang heeft gelopen.

Op een van de herfstdagen echter wordt alles anders . . . . .

Onze school zal bezet worden door onze beschermers.

Twee dagen daarna waren we ondergebracht op het Christelijk Lyceum, tot ontgoocheling van de „zo-graag-vacantie-hebbende” mensen en waarschijnlijk tot grote opluchting van de Paters, Broeders en diverse ouders.

Ik zie ze nog aankomen bij de Leidse Vaart, het legioen der paters en broeders, in hun wijde klederen, op damesfietsen.

Ik zie ze nog statig door de gele gangen dwalen geheel zoals vroeger, alleen de entourage is anders. Maar wat doet die entourage er toe? Het gaat om de personen. Was de Pater Vlaar van de Zijweg een andere dan die van de Leidse Vaart? Greep hij in het vuur van zijn gesprek niet volmaakt hetzelfde naar zijn lorgnet?

Ik herinner me nog een proclamatie in de aula. Onwennig voelden we ons, alsof het ons eigen Lyceum niet betrof, maar leerlingen van een wildvreemde school.

Een eerste uiting van spontaan nationalisme: Een jongen uit de eerste klas kreeg een taak voor Duits. Men klapte. Eerst nog aarzelend, later enthousiast.

In dezelfde aula het afscheid van Mr. Vorstman. Snikheet was het. De aanwezigen plakten aan de zitting van hun zitplaats vast. De sprekers wisten zich het voorhoofd af met hun zakdoek, en het verwonderde me, dat ze bij zulk een heidense temperatuur nog zulke schone woorden konden spreken.

J. A. PAULIDES
eindexamen H.B.S. b 1942

moderator daarmee tot oneindig nietige proporties wordt teruggebracht.

Wat nu het toneel nog verder betreft: vele stukken zijn na de „Trompetter van Säckingen” nog op het repertoire geweest. Wij denken dan aan „De hoed van Italiaans stroo” volgend op het griezelig mysterie „De geheimzinnige Boeddha”. Wij denken ook aan de „Hemelnaar”, waarmee pater Spoorenberg na pater Distel en vele anderen aan zijn loopbaan als regisseur op 't lyceum begonnen is. Zo'n regisseur had 't niet gemakkelijk. Hij stond bijna ieder jaar voor de opgave „nieuwe krachten”, tot „goede krachten” op te werken. Succes is dikwijls niet uitgebleven. In 1939 voeren de lyceïsten „Als het doek opgaat” ten tonele en zij trekken met dit stuk zelfs naar Noordwijkerhout. Een jaar later volgt dan de bewerking van Dickens „Olivier Twist”, geheten: „Een kreet in de mist”. Dan gaat ook het toneel ter ziele. De abiturienten van '46 zullen het tot leven wekken.

Maar dat alles is lang na „De trompetter van Säckingen” en wij staan feitelijk nog in 1934. Februari van dat jaar bezorgde het lyceum een rel. Er werd een lezing aangekondigd „Gifgas” door J. Bomans. Rex Bomans tekende 't affiche. De tekening bevatte zoveel politieke toespeling, dat zij ten slotte zelfs verwijderd moest worden. Maar in elk geval liep de vergadering van „Cassiciacum” storm. Zij werd in de gymnastiekzaal gehouden, waar nogal vurig is gedebatteerd. Schade werd niet aangericht. De ALA-vergadering vond ook dit jaar plaats, maar van de installatie van nieuwe leden wordt niets vernomen. St. Catharinadag zal voortaan gevierd worden met 'n zitting van de academie. Zelfs in het Christelijk Lyceum heeft deze viering nog plaats gehad. Met de opheffing der academie verdwijnt dan ook het laatste restje traditie. Het verdwijnen van A.L.A. kon die traditie niet ingrijpend veranderen.

Toch is dat in '39 nog geprobeerd. Op 17 October van dat jaar werd de Lyceum-commissie voor propaganda opgericht. Ook hier was een edel streven voorhanden, dat al spoedig de das werd omgedaan. De propaganda zou de schoolvereniging gelden. Zij gold echter meer de ontspanning der leerlingen en na eerst danig cultureel uit haar slof geschoten te zijn wikte de commissie al snel naar de lichte Muze, die zij allergenadelijkst om de hals gevallen is.

Begeven wij ons eerst nog naar '35. Het koperen

jubiläum van het lyceum staat vermeld. Het heeft met het vertrek van pater Esser dat jaar onvergetelijk gemaakt. De schoolverenigingen werkten verder. Natura Docet organiseert haar herfst-tenoonstelling en nog eenmaal vernemen we van de A.L.A.-zitting. Het blijkt dan ook, dat er een school-bibliotheek bestaat. Wat de Duitsers daar niet vandaan hebben gesleept of vernielden, hebben de lyceïsten - zij zagen het blijkbaar aankomen - onder hun hoede genomen. Er wordt tenminste nogal eens gewezen op het feit, dat er aan een uitleentermijn grenzen zijn. Zo gaan wij over op 1936 om tot de ontdekking te komen, dat we, door steeds op de dingen vooruit te lopen ons zelf het gras aardig voor de voeten hebben wegge-maaid. Veel valt er althans niet te vertellen. Ondertussen is Uw kroniekschrijver in eigen persoon getuige van het verenigingsleven geworden. Hij constateert met anderen, dat in 1937 van de 350 leerlingen er slechts 50 de Maria-congregatie bezoeken. De geest op het lyceum vraagt om vernieuwing. Deze vernieuwing komt, maar zij zet langzaam door. In 1938 komt er schot in. Wij vertelden al van „Cassiacum.“ De overige verenigingen weren zich ook. En zo is het beeld, dat wij krijgen van 1939 niet ongunstig. Vooral de Lyceum Propaganda-commissie steekt goed van wal.

Onder voorzitter Edelhauser organiseert zij op 21 October haar eerste feestavond. Een paar weken later komt Henk Schaer en declameert. Op 20 Januari 1940 geeft zij een bonte avond. Een eigen band „The knitting needles“ met Hans Zantman als leider verschijnt. Het Turkenkoor onder Wüstianoff zingt. Het succes is enorm. Maar een even goed gevolg valt de Passie-avond ten deel. Daar-aan is een wedstrijd voorafgegaan, die van bijzonder attractief gehalte was. De lyceïsten konden affiches inzenden voor de Passie-avond, die door deskundigen beoordeeld en bekroond zouden worden. Van deze affiches zou dan tevens een kleine expositie worden ingericht. Jozef Larsen ging met de prijs strijken. De jury stond „voor een gemakkelijke taak“ en „de inzendingen“ stonden over het algemeen op een behoorlijk peil.“ Op 19 Maart wordt de Passie-avond gehouden. In April komt dan, zoals wij reeds eerder hebben vermeld, „De kreet in de mist.“ Maar wanneer de Pinksterdagen voorbij zijn klinkt de kreet van een over-weldigd Nederland ons nog in de oren. De lyceïsten komen op school terug: zij zijn een en al

oorlog en politiek. Wel gaat alles nog ordelijk en gewoon, maar spoedig zal met het lyceum ook het verenigingsleven de terugslag van deze factoren ondervinden. Bezetting, verhuizing, terreur: zij hebben dat verenigingsleven geen goed gedaan.

De oude en de nieuwe tijd

De lezer, die tot nu toe het verloop van het lyceum-proces heeft gevolgd, zal het zijn opgevallen, dat de kroniekschrijver angstvallig vermeed de gebeurtenissen, voornamelijk liggend tussen '45 en '47 bij zijn verslag te betrekken. Er moet een reden voor zijn,

Die reden is er inderdaad. Want nu, terugschouwend op vijf en twintig jaar schoolleven, ervaart Uw kroniekschrijver wat hij gedurende de oorlog en kort daarna heeft gevoeld: de draad wordt niet meer opgenomen, de oorlog heeft een scheidsmuur geworpen tussen de oude en de nieuwe tijd. Er is natuurlijk enig voorbehoud. Wij zijn geneigd de oorlog als een uitzonderingstoestand te beschouwen, terwijl zij evenzogoed een ontwikkelingsphase betekent. Wij zijn ook geneigd de tijd na de oorlog van een stralende nieuwe geest te bezielen, terwijl nu al weer blijkt, dat vele zaken op de oude voet worden voortgezet. Maar er is wel iets veranderd en dat is onze houding ten opzichte van de toekomst. Wij zijn voorzichtiger geworden. Wij geloven niet meer zo aan morgen, als wij zien hoe het vandaag gaat. Wij denken inderdaad maar liever niet verder dan tot vandaag. Dat sluit geen pessimisme noch wanhoop in. Het is alleen verstandig. Liever zouden we het laten, maar dan was, voor ons gevoel, het hek pas echt van de dam. Deze en andere motieven spelen een rol bij onze instelling op de dingen. Zij hebben ook Uw kroniekschrijver parten gespeeld. De generatie van na de oorlog komt hem zo gans anders voor, dat hij de verenigingen, die onder de oude naam worden voortgezet, toch niet op slag in verband wil brengen met de jaren, gelegen voor de oorlog. Hij staat er wat vreemd tegenover. Hij ziet de grote lijn niet, om maar eens een gevleugeld woord te gebruiken. Misschien ziet hij die over 25 jaar weer wel. Maar zover is hij in de greep van vandaag gevangen, dat hij zich van die dagen absoluut geen voorstelling kan maken. Wanneer zijn visie U ergert op dit punt: ruk U het oog uit en lees niet verder. Intussen zal dit verslag zich ten einde spoeden.

De oorlog sloeg alle verenigingen in gruijzels. Wij zien ze verdwijnen, de een na de ander. Het gaat niet zo vlug: in een enkele dag om zeep geholpen zijn ze niet. Maar wanneer de lyceïsten hun intrede doen in het Christelijk lyceum is „Tolle Lege” van de baan en de toneelclub volgt met „Cassiciacum”. Van „Natura docet” vinden we ook al geen spoor en het orkest, dat door dr. Rekveld nog lange tijd op de been is gehouden, blaast eveneens de kraaienmars. Nu ook de kapel niet meer wordt gebruikt, is de Maria-congregatie gedoemd te verdwijnen. De Missie-club begeeft het eveneens. Een triester beeld dan van de nu komende jaren konden wij U niet ophangen. Alle schapen verstrooid, alle ver-

Na een toelatingsexamen, waarbij je je zeer gewichtig en zenuwachtig voelt, volgt een periode van angstig wachten, die na een goede uitslag met een lange vakantie wordt beloond.

Dan de eerste Dinsdag in September, de grootse opening van het schooljaar in de Kathedraal en daarna in het gymnastieklokaal, waarbij Pater Rector ons in een gloedvolle rede aanspoort ons uiterste best te doen met de studie in het komende schooljaar en ons te gedragen als waardige vertegenwoordigers van het Triniteitslyceum. Het eerste jaar is een schuchter begin op de lange weg die naar het eindexamen leidt, maar langzamerhand gaat het beter en al spoedig moet je kiezen welke richting je volgen zal.

In de vierde klas ben je je volkomen bewust welk doel je bereiken moet en dit is dan ook de hoofdreden dat de klas meer een eenheid wordt.

Uit de laatste twee of drie jaren blijven de meeste herinneringen, want nu nog zie ik b.v. Mijnheer Verberne, die onze „ongerechtigheden” opmerkt en ons tot snelschrijvende secretarissen bevordert;

of Mijnheer Hokkeling, die zo goed kon wacht lopen en altijd de nieuwste moppen wist;

of Mijnheer Gieling, met de kwalijk riekende doch altijd geslaagde proeven;

of de kalmte waarmee Mijnheer Rekveld de les vervolgde nadat een of andere meter (de naam ben ik al vergeten) gevuld met heet water in zijn handen uiteenspatte;

of de strenge, doorborende, maar toch lachende ogen van Pater Prefect;

of, ... ja dit kan nog uitgebreid worden met honderden of's, doch het wordt te lang.

Ik hoop echter, dat de school nog vele jaren mag bestaan onder leiding van de Paters en Leraren om nog vele jongens te helpen in hun vorming en ik hoop daarbij dat de jongens aan „onze” school minstens zoveel prettige herinneringen zullen behouden als ik zelf.

J. P. M. PEEPERKORN,
Eindexamen H.B.S. a 1943.

enigingen, als evenzovele schaapskooien, vernietigd en te gronde gegaan. De zegeningen van het Duits bewind breken los. Wanneer in 1945 de vrijheid wordt herkregeen is er een aantal jaren voorbijgegaan, voldoende, om een hele generatie H.B.S.-ers af te leveren. Maar deze jongens kennen de sfeer van een kerstavond niet meer, noch staat de viering van St. Catharinadag hen in het geheugen gegrift. Zij zijn losgeslagen van de lyceum-traditie en zij redderen op eigen houtje verder. Zij hebben wel de mooiste kansen gemist, die men in zijn schooltijd krijgen kan. Het enige wat zij, onbaatzuchtig en altruïstisch hopen kunnen is: dat hun opvolgers ze wel zullen krijgen.

Nu, daarover zijn wij nog niet uitgepraat. Uit het Jaarboek, dat B. M. Brans Jr. samenstelde voor het schooljaar '45-46 kunnen we naar hartelust gegevens putten en voor '46-'47 zien wij ons aangegeven op „Tolle Lege”, dat glorieus uit de asse herrezen is. Het blijkt, dat het verenigingsleven aanstonds onder den volijverigen pater Hutjens weer begint op te leven.

Er werden clubs opgericht voor zang, toneel, declamatie en muziek: samengebundeld in de vereniging Kunst en Ontspanning. In de lesrooster wist zij een vrije les te doen opnemen: het z.g. Uur Kunst; artïsten en kunstkenner's zijn de docenten. De bibliotheek richt zich langzaam overeind. Wij lezen weer van de academie „Cassiciacum.” Wij lezen van een piano-concours en de opstanding van „Natura Docet.” In de kapel wordt iedere maand een verplichte conferentie gegeven, maar de vrije schoolmis wordt slecht bezocht. De congregatie zoekt weer haar plaats. Nieuwe clubs zien ons dan aan. De „Holland-Engeland” club van oud-leerling, thans leraar Michon, en een philosophische club onder dr. Delfgaauw.

En dan komen we 26 November aan St. Catharinadag. Op de zitting van „Cassiciacum” spreekt pastoor van Nuenen O.E.S.A. Rector Vlaar krijgt een door lyceïsten samengestelde dichtbundel in handen, die meer nog dan van talent, van ondernemingsgeest getuigt. Haar titel is veelzeggend: „Ad initium vitae.” Des avonds speelt het Collegium Musicum onder dr. Rekveld, het koor van Jan Mul zingt en er worden sketches op de wankelen planken gebracht. Het Kennemer lyceum stelde er haar poorten twee keer voor open.

Verkenner's en voortrekkers staan nu ook vermeld. Maar de kerstavond ontbreekt. Of we het kerst-

bridge

donderdag a.s.
24 jan 's avonds
om 8 uur.
Wij kunnen nog
slechts 500
leden inschrijven
haastu dus!

LEES BALDITRAAK!

GEEFT
VEEL
!

ZWEMCLUB ALLIANCE

ORGANISEERT EEN GROOT
ZWEMFEEST

OP 18 FEBR. OM 1 UUR PREKIES IN STOOP'S BAR. ZOWEL VOOR ONDER- ALS VOOR BOVENBOUW.
PROGRAMMA'S EN TOEGANGSBEWIJZEN VRIJ
VERRIJGBAAR à 10 ets. LERAREN en LEERLINGEN
De zwemnummers zijn o.a. school
... en ...

**KUNST en
ONTSPANNING**

**Na de
Bevrijding...**

....Wij starten weer!

Jeder, die iets voelt voor:

ORKEST
KOOR } gregoriaans
          } profaan.
TONEEL
DECLAMATIE

geve zich op vóór 15 September a.s. in het
voorlopig bestuur. Ook Jazz-liefhebbers!

Dirigent orkest: Dr. J. Rekveld.
Dirigent koren: Jan Mul.

p. V. J. Hutjens O.E.S.A.
Dr. J. Rekveld.
J. v. Greevenbroek.

Arnold Beerkens V Gijm.
Tom Verberne S.H.B.S.^A
Jan Swarte S.H.B.S.^B

Opgaven alleen schriftelijk (naam, adres en verlangens) !!!

een voor kunst

De bekende architect
dr. G. HOLT die
spreekt 'vrijdag 18 Jan.
18 22.30'
over
BOLWIKUNST
(klassiek en modern)

Alle Lyceisten zijn welkom

NOTEER EVEN.

CASSIACUM.
BUEENHORST
op
Woensdag 10 Oct '45
's avonds 9.30
Alles optimaal verzocht

*Widenspiegel
leeft nog...*

JONGENS
WORDT LID VAN

NATURA DOCET!

VOLGT ONZE INTERESSANTE
VERGADERINGEN EN EXCURSIES!

GEEN CONTRIBUTIE

concert en de toneelmiddag voor de onderbouw van het jaar daarop als „de kerstavond” moeten zien? Het is mogelijk: nieuwe tijden, nieuwe zeden. „Kerstviering op ons lyceum” luidt de aankondiging. Middelerwijl zijn we beland in 1946, opmerkelijk, om te beginnen, door het zilveren priesterfeest van pater Distel, dat de Trinitariërs luidruchtig en vrolijk hebben gevierd. Zij verzorgden een feestavond, die boven- en onderbouw in het geweer bracht. Weer lezen we van een muziekconcoure. Na de Paasvacantie echter loopt de activiteit terug. Maar 16 Mei wordt opnieuw een coördinerende schoolvereniging opgericht, een soort A.L.A. in

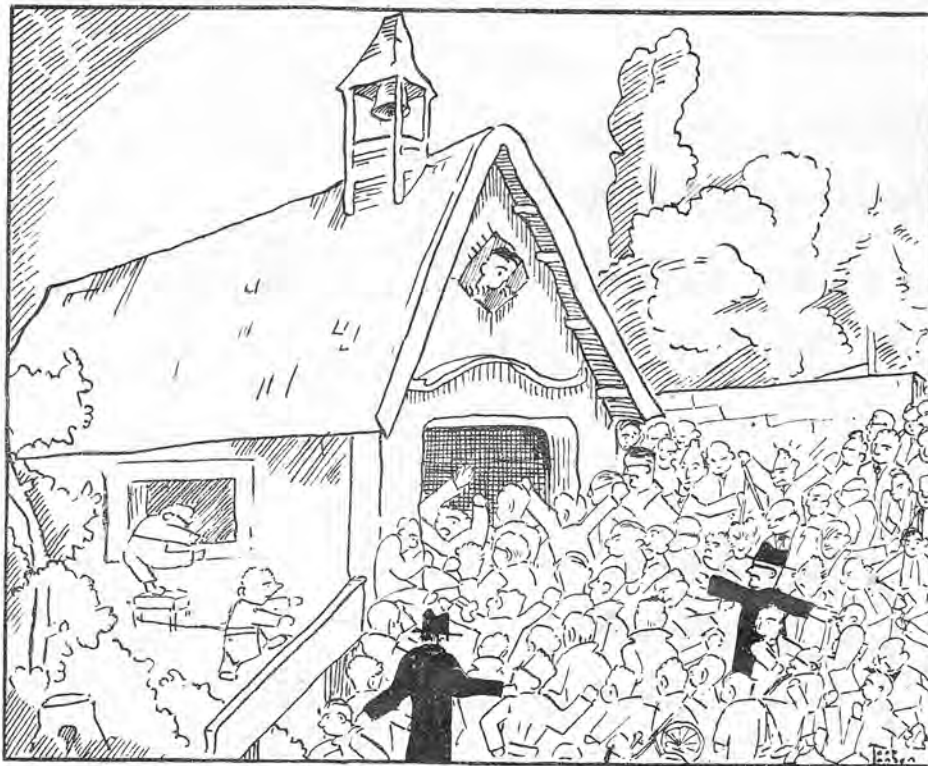
nieuwe vorm. Zij haalde echter nauwelijks het volgende studiejaar: maar bracht toch de „traditie” van de plechtige H. Mis en het gezamenlijk feestontbijt op Triniteits-Zondag en de uitgave van de Jaarboeken. De Benoit-Labre stam viert haar 12½ jarig bestaan. En met circa 100 deelnemers wordt de bedevaart naar Heiloo gehouden, terwijl van 15 tot 18 Juli de oud-lyceïsten zich verenigen in een reunie, die klinkt als een klok.

September 1946 brengt het afscheid van rector Vlaar. Wat toe te voegen aan de woorden, die over hem gesproken zijn? Men kent ze, men kent onze gevoelens. De nieuwe rector kwam en het verenigingsleven op het lyceum voer verder. Niet met dezelfde voortvarendheid als waarmee het in 1945 van start was gegaan. Maar dan toch met de moed, die het kon putten uit een verleden, waarin werd bewezen, hoe goed het kon. Inzin-

kingen zijn nooit te vermijden. Ook de jaren van '22 tot '40 hebben inzinkingen gekend. De jaargang '46—'47 was er echter om te bewijzen, dat het verenigingsleven op het lyceum zich kon handhaven. Het had te kampen met sneeuw en ijs, maar moeheid en verslapping konden inspiratie en initiatief niet tegenhouden. Zij komen toch. Ja, zij worden juist daarom opgeroepen. De drukbezochte „soosavonden” zijn er het bewijs van en het zaad voor de Missie-actie viel in de voor.

„Wij moeten onze afwachtende houding laten varen, wij moeten *doen*, lezen we in „Tolle Lege.” Het jaar '46-'47 is geen lichtend voorbeeld geweest

Zo parodieerde de tekenaar in Tolle Lege het bezoek aan de schoolmis

'sMaandagsmorgens voor de kapel: „Niet zo dringen.....

Illustratie
uit Tolle Lege

van verenigingsleven, maar het sluit een periode af, waarvan dat jaar het voorrecht heeft, deel uit te maken. Daarom al heeft het ons hart. Hethoort bij ons als de benjamin in het gezin.

En nu laat Uw kroniekschrijver de pen rusten. Hij is aan het eind van zijn geschiedenis.

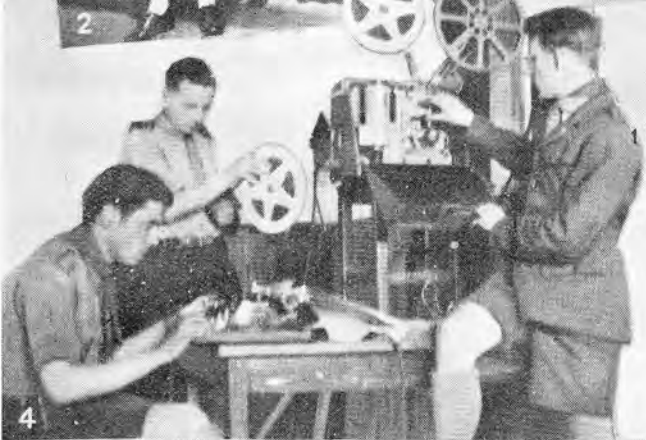
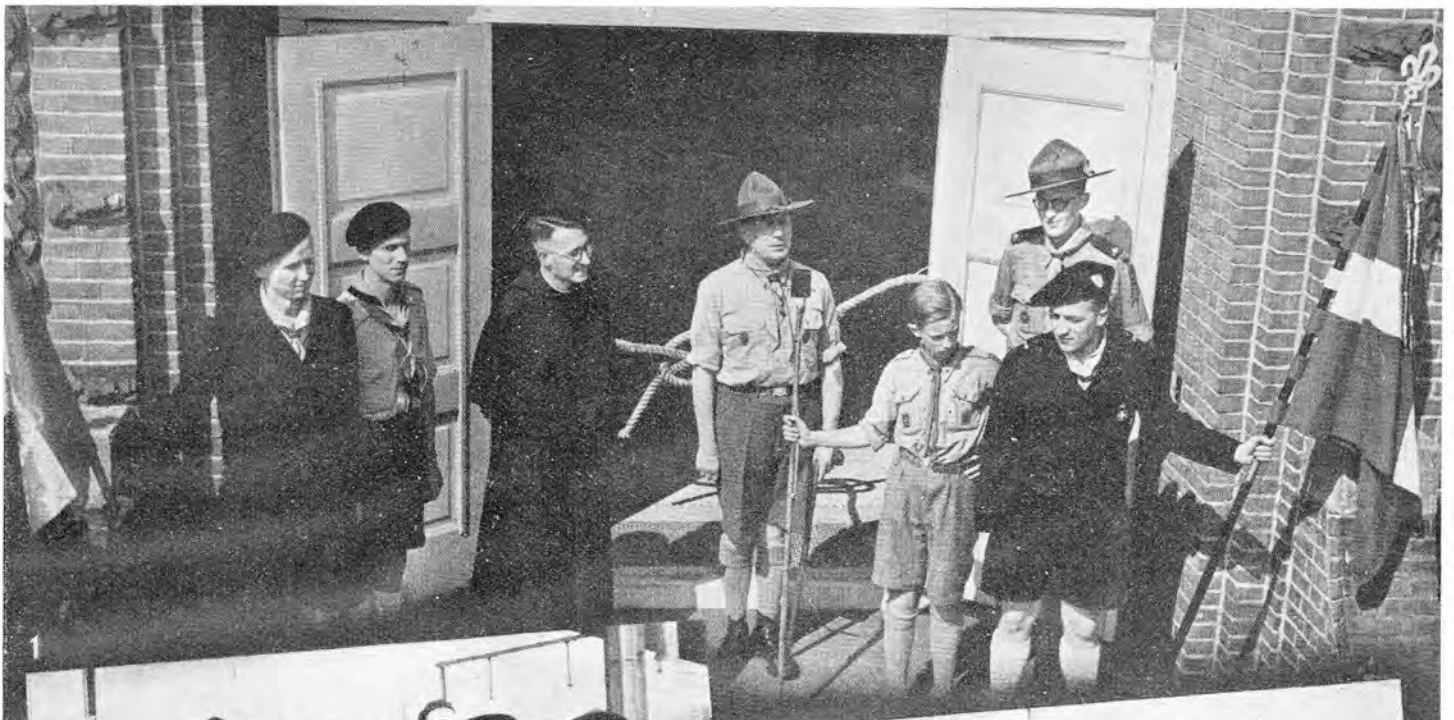
Zovele taken werden beëindigd: ook de zijne. „Vaarwel, zegt hij,

en tot weerziens. Uit het verleden riep ik U allen op. Ik schetste Uw verrichtingen, ik zag Uw schimmen waren! Straks zult gij mij de hand drukken, voorzitter van „Cassiacum,” profeten van A.L.A., leden van „Natura docet.” En het zal zijn, of wij nooit zijn weggeweest. Het zal ons voorkomen, of er geen geschiedbeschrijving van het culturele en religieuze leven op het lyceum nodig was”.

Maar Uw kroniekschrijver heeft zijn arbeid dan al verricht. Rustig sluit hij archief en jaarboek.

De 6e Sept. anno Domini 1947 is aangebroken.

1 De Openingsrede van H.F.M. Baron van Voorst tot Voorst.

2 De aankomst der Fransen in Rotterdam.

3 Onze gasten met Père H. Vandalon.

4 Topspanning in de Filmcabine.

5 Nieuwe Herinneringen aan Vogelenzang.

6 Een voorproefje van de Jamboree te Moisson.

Oudleerling

Souvenir, souvenir, que me veux-tu?...

Verlaine

*Herinnering aan toen, waarom het te verhelen?
Wanneer de morgen kwam ging ik, voor dag en dauw,
Met frisse tegenzin, (mijn leven was geen spelen)
Een trekhond voor z'n kar, weer naar het schoolgebouw.*

*Maar niemand kon het floers uit mijn gedachten vagen.
Volhardend in een droom die nooit ten einde was
Werd ik een stenen beeld en zweeg op alle vragen,
God weet waaraan ik dacht. Niet aan Pythagoras!*

*Zo bracht ik jaren door in eindeloze uren
Tussen nooddruftig groen en witgekalkte muren
gevangen in het kot, maar zwerver naar den geest.*

*En tòch, mijn laatste cent zou ik de armen geven
Kon ik één uur, als toen, in hoop en vreugde leven,
O Sancta Trinitas: dààr is mijn jeugd geweest.*

H. L. Prenen.

Twintig jaar Tolle Lege

VRIJDAG 21 JANUARI 1927

EERSTE JAARGANG

NUMMER 1

Abonnementsprijs franco
per post f 1.75 per jaar
Uitgave van drukkerij St.
Jacobs-Godshuis Haarlem

Redactie:
W. v. Liemt - L. Henning
J. de Neijn van Hoogwerf

De gedachte om in dit gedenkboek ook een kort overzicht van de geschiedenis van Tolle Lege op te nemen was ongetwijfeld zeer juist. Dit blad immers was en is nog steeds een belangrijk onderdeel van het ingewikkelde raderwerk, dat men gewoonlijk met de naam „schoolleven” aanduidt, en mag dus bij een verslag over alles, wat leerlingen en oud-leerlingen van ons jubilerende Lyceum gedurende de afgelopen 25 jaar bezighield, alleen reeds uit een oogpunt van volledigheid, zeker niet over het hoofd worden gezien. De taak om een dergelijk artikel zó te schrijven, dat het de lezers geheel bevredigt, is echter een zeer moeilijke, gezien ook de beperkte plaatsruimte, die de auteur ter beschikking staat. Daarom biedt hij bij voorbaat zijn verontschuldigen aan voor alle onvolmaaktheden, die zijn werk zonder twijfel aankleven. De voornaamste bron, waaruit hij zijn kennis putte, wordt gevormd door de oude jaargangen van Tolle Lege, aanwezig in het schoolarchief, maar daarnaast is hij grote dank verschuldigd aan de Zeer Eerwaarde Pater Ph. Esser O.E.S.A., oud-conrector van het Triniteits-Lyceum, thans Pastoor van de St. Augustinuskerk te Amsterdam, die hem met de grootste bereidwilligheid alle gevraagde inlichtingen verstrekke.

Degene, die het initiatief heeft genomen tot de uitgave van een eigen schoolorgaan, was Pater Vlaar. Als rector, die er steeds op uit was de Lyceumgemeenschap tot een levenskrachtige en harmonische samenleving uit te bouwen, was hij van oordeel, dat een eigen tijdschrift, door de jongens

zelf geredigeerd onder toezicht van een bevoegde censor, tot het bereiken van dit doel zeer veel zou kunnen bijdragen. En zo verscheen dan op Vrijdag 27 Januari 1927 (op dit tijdstip was de schrijver van deze regels ruim één maand oud) het eerste nummer van Tolle Lege, met de bescheiden omvang van vier pagina's, doch in een betrekkelijk groot formaat, onder redactie van W. v. Liemt, L. Henning en J. de Nijn van Hoogwerf. Onze tekenleraar, de heer M. v.d. Weiden, had de fraaie kop ontworpen, een voorstelling van de aansporing aan St. Augustinus om in de H. Schrift te lezen. Deze eerste aflevering bevatte o.m. een artikel van Pater Rector, een verklaring van de naam van het blad, een inleiding op een in het volgende nummer te openen vaste muziekrubriek, enkele nieuwtjes over oud-studenten en een kroniek onder de titel „Van streven en beleven.” In een mededeling van de redactie lezen we, dat alleen stukken in de spelling van Kolléwijn of De Vries en De Winkel geaccepteerd werden. Tolle Lege had haar intrede in de Lyceumwereld gedaan en zou er niet meer uit verdwenen zijn, als niet in 1940 een zekere Hitler het in zijn hoofd had gehaald het arme Nederland onder zijn belangeloze bescherming te nemen. De Duitse bezetting betekende de tijdelijke ondergang van ons schoolblad, maar na de bevrijding herrees het als een moderne Phoenix uit zijn figuurlijke as.

Het Triniteits-Lyceum had dus een eigen tijdschrift. Maar leidde dit nu ook steeds een bloeiend bestaan? Deze vraag moet, wat de periode vóór

de tweede wereldoorlog betreft, die we thans eerst zullen bespreken, ontkennend beantwoord worden. Zeker, er zijn vele nummers geweest, waarvan de inhoud op een hoog peil stond. De redactie was steeds vol ijver en enthousiasme. Doch de medewerking van de kant van de leerlingen liet vaak veel te wensen over. Niet allen abonneerden zich en daardoor kwamen er financiële moeilijkheden; zeer weinigen waren genegen het blad, door een bijdrage in te sturen, in stand te houden en het nieuwe levenssappen toe te voeren en dit waren dan nog meestal dezelfde jongens; zeer velen deden niets dan critiek uitoefenen en vitten, gedachtig aan het spreekwoord: „De beste stuur-lui staan aan wal.” Men moet dan ook grote bewondering hebben voor de vooroorlogse redactieleden, die dikwijls al hun vrije tijd, soms zelfs een gedeelte van hun nachtrust opofferden om Tolle

Velen van mijn eindexamengenoten zullen schichtig opkijken, wanneer zij een vermetelete het woord „Insulinde“ horen uitspreken. Inderdaad, er is moed voor nodig deze daad te stellen. „Insulinde,” die klank, voert ons terug tot de tijd, waarin wij een harde en verbeterde strijd voerden om dat papertje, dat lijstje met die cijfers en ettelijke handtekeningen, te bemachtigen. Wie herinnert zich niet meer de arena, waar deze slag geleverd werd? Toen de bruine poorten zich voor de eerste maal voor ons openden en wij met kloppende harten en knikkende knieën naar binnen traden, reeds toen voelden wij het: dit was de plaats, waar jongens gekraakt, maar mannen geschapen werden! De uren, daar doorgebracht in een martelende onzekerheid, hebben ons er een heel klein idee van gegeven wat het begrip „eeuwigheid“ eigenlijk zeggen wil. De leraren en de gecommitteerden leken ons wezens uit een andere wereld, boos en kwaadaardig, zoekend wien zij zouden verslinden. Al met al is het meegevallen. Eenmaal in het bezit van het zo vurig begeerde document, veranderde de wereld rondom ons, alles nam allengs zijn gewone vormen weer aan. Doch één ding hadden wij en behielden wij: ons eindexamen! Eén van de allereerste mijlpalen in ons leven! Sindsdien zijn er enige jaren verstreken. Wij zijn op weg naar de volgende mijlpaal, daarna weer een en nog een. Steeds echter blijft in ons hart een plekje open voor die werkelijk prettige en fijne tijd, die wij op ons Triniteitslyceum hebben door-gemaakt; het is een kostbare herinnering, die niemand ons kan afnemen.

F. VERBIEST,
eindexamen H.B.S. a 1944.

Lege op tijd uit te doen komen en die, als ze niet voldoende kopy om het blad te vullen bij elkaar hadden kunnen bedelen, het zelf maar volschreven. Het is hen waarlijk niet kwalijk te nemen, dat zij van tijd tot tijd hun kalmte en goede humeur verloren en in vinnige artikelen de fiolen van hun toorn over de trage en onverschillige massa uitstortten. De eerste klacht over gebrek aan activiteit bij de literatoren onder de Lyceïsten vinden we in de zevende aflevering van de eerste jaargang en regelmatig komt zij terug in velerlei variaties. Natuurlijk was er nu en dan een opleving te bespeuren. Zo kondigde de redactie bij het begin van de zesde jaargang heel laconiek aan: „Lyceïsten! Er is een tijd geweest, dat Tolle Lege als W.C.-papier gebruikt werd. Deze tijd is nu voorbij. Hoogachtend, Redactie” In hetzelfde nummer lezen we een artikel, dat de ironische titel draagt: „Een oud-redacteur bemoedigt de huidige redactie,” en waarin de schrijver tot de sombere conclusie komt, dat Tolle Lege „absoluut inhoudloos” is. De redactie is evenwel vol goede moed, belooft, dat zij de pessimist de nek zal omdraaien, en roept geestdriftig uit: „Er waait een frisheid door onze gelederen. Het is juist die frisheid, die we nodig hebben en waarop al jaren gewacht is. En in die lichte bries barst Tolle Lege open als een rozeknop in de lente.” Als Godfried Bomans, een van de redactieleden, in de loop van het jaar echter zijn functie neerlegt, is er van zijn optimisme niet veel meer overgebleven en in een hartig afscheidwoordje spuwt hij zijn gal uit over de lamlendigheid van zijn medescholieren. In het slotnummer van de zevende jaargang probeert de redactie het weer op een andere manier. „Tolle Lege,” zegt zij in een geestige vergelijking, „is tot nu toe een zeer lastig en ziekelijk kind geweest. Toch is het haar schuld niet, dat ze lastig is, want verwend is ze absoluut niet, integendeel. Immers, al die tijd heeft haar eigen moeder - de Lyceïst - zich bijna niets van haar aangetrokken.” De ontaarde moeder krijgt dan de ernstige vermaning in de toekomst wat meer zorg aan haar kind te besteden. Het was de zoveelste poging de schare der Trinitariërs wakker te schudden uit haar vredige slaap, maar veel verbetering bracht zij niet. Toen Harry Prenen als redacteur aftrad, verzuchtte hij althans:

„Het is een droevig baantje. Een Redacteur dient geslepener te wezen dan een diplomaat, buigzaam als een riethalm, sterk als Simson, welsprekender

tolle lege

No. 6 - DECEMBER 1945
15e JAARGANG 1945-46

SCHOOL-ORGaan VAN HET TRINITEITS-LYCEUM TE HAARLEM

REDACTIE: BEN BRANS - KAREL DORREN - TOM VERBERNE - RUDI VERHAGEN
MEDEWERKERS: GOVAERT VAN DEN BERGH - LEO EVERARD - GUNTHER DE GROOT
GERARD KRANENDONK - LOUK MARLET - HANS SMIT EN NICO WITTEMAN

HERDERLIJK SCHRIJVEN

De Aartsbisschop van Myra,
aan de Hem toevertrouwde Scholieren van
het Triniteitslyceum, gezelligheid in zijn feest

Bemilde Trinitariërs.

Reeds zijn wij weer, dank zij de welwillende medewerking der geëillere autoriteiten, in Nederland teruggekomen, waar Wij zo gaarne onder Onze schaaipes Ons feest plagen te vieren. Welk een verschil met vorig jaar geeft de hedendaagse toestand in uw land te zien. Waarlijk het is een feitelijke waard, dat gij er zo zeer op vooruit gaat. Het Onze grote spijt konden wij het vorig jaar niet komen, noch in de gezinnen apart, noch op de neten heen, op het Triniteitslyceum. Maar, e van Onze geheime medewerkers, die op verkenning uitgestuurd hadden, be- en Ons, dat de toestand in bezet Holland er in al was, die Duitsers, die niet we- dar ze op de Katerstraat zeer boos ren hoe oud gij zijt, zullen u zeker nemen. Bovendien, er is in heel Hol- te koop? Ze spraken de landschap- namen Wij het brevier weder te en baden voor uw bevrijding. Deze is en ook onverwacht voor u gekomen. En ge- weet zijn, om Ons feest op 3 December nog in Nederland te komen vieren.

Maar, bemilde Trinitariërs, nauwelijks was de verbinding met Myra hersteld of reeds werd Ons gebodschapt, dat een afgezant van de vereniging „Kunst en Onispanning“ van het Triniteitslyceum te Haarlem „Foot Overveni om een onderhoud verzocht. Ons hart sprong van vreugde op in Onze borst. Wij betogden Onze deelneming met het doorgestane leed in de afgelopen winter, maar gaven tevens Onze droefheid te kennen over het feit, dat in bezet Holland verschillende malen een „Sint Nicolaas“ was verschenen in begin December, alhoewel Wij daar helemaal niet geweest wa-

Wij hebben terstond na uw bevrijding een schrijven gezonden naar uw militaire gezag en daarin verzocht een „aafverzorgingscommissie inzake Sint Nicolaas“ herstel" op te richten en tevens erop gewezen, dat wij ten eerste ge- gried waren door de feiten, geschied als voor- zocht, die sterk de indruk weegden bij het Nederlandse volk, dat Wij niet zonden bestaan. Maar om op uw gezantschap terug te keren. Ons werd dringend verzocht het Triniteits- lyceum op den vijftien December met een be- zoek te komen vieren. De uitnodiging ver- zochten Wij in overweging te mogen nemen. Na controle onder aegidie's en langdurige be- spraken met verschillende militaire au- toriteiten, kunnen Wij u mededelen, dat Wij van plan zijn op den vijftien December negentien- honderd-vijfentwintig des morgens omstreeks negen uur uw school te bezoeken. Wij zijn ver- bouwd, dat wij u dit kunnen mededelen, even- zoer als gij met bijdschap deze boodschap zult ontvangen. Wij verzoeken u echter dringend, weet klein en bekent u, wanneer Wij atri- veren, want Ons gestel is reeds van alle tijden.

En, dat dit Ons Herderlijk schrijven op een December in alle nummers van uw schoolblad moge worden afgedrukt en op de gebruikelijke wijze wordt verspreid.

Gegeven te Myra de 15e November van het jaar Onzes Heren negentienhonderd- vijfentwintig.

(W.E.) † NICOLAAS
Aartsbisschop van Myra
(Azle)

Zacht door B. M. Brans Jr.

Junii 1946.

Redactie-adress
Baar 43
Haarlem, tel. 17394

1e Jaargang No. 6.

DE HISTORICUS

Officieel orgaan van de geschiedeniscie
"s WERELDS SCHOUWONEEL".

BESTUUR-MEDEDELINGEN.

"s Werelds Schouwoneel is de oude niet naar onze historische ver- eniging heeft een ander bestuur gekregen. Waarom? Omdat onze vereniging niet is opgericht voor ons zelf, maar voor Schoolielang. Om deze red- waren we wel verplicht om een ander bestuur te vormen, ten best in de gehele bovenbouw vertegenwoordigd wordt.

Deze verandering is aangebracht om raad van onze- ter Hutjens. Wij zeggen, oude moderator, want we zreeg het té druk.

Geen wonder, actie Vanray en Nijmegen, Kunst reids Schouwoneel. Hij bedankte dus ten behoeve v. ter Reykers. Wij bedanken Hutjens voor zijn werk t club, en we zijn er zeker van, dat hij die tijd nooit hopen wij dat verlies hersteld te zien met de dusver clubben p. Reykers.

Komt allen en geeft u op als lid. De deur staat Iedereen is welkom in het rijk der Historie.

Het voorl. Bestuur:

John Berdegaaal V. Gy.
Wim V. S. Vliegt, 48 Pe
Max Cornelissen III.

DE MAANDELIJKE BLIK IN HET VERLEDEN.

October 1945 is het 150 jaar geleden, dat de Franse Revolu- digde. De juiste datum was 5 October 1795. De Franse Revolutie begin nas met de bestorming van de Bastille in Juli 1789 en de het „Ancien Régime“ veroorzaakte, eindigde door dat er een pers- voren kwam, die de hele macht in handen kreeg, Napoleon. Ook het kreeg de Franse Overheersing te voelen. Napoleon, die streefde i groot en machtig Frankrijk, werd in 1815 voorged van 's Werelds- toneel verwijderd en naar S. Helena verbannen. Zo zou ook 150 jaar i een andere wereldveroveraar, maar nu een Duitsen, verdwinen.

Max Cornelissen III.

ROE-HUSSERT DE TOEKOMST VOORSPELD.

"De nu komende winter van 1941-42 zal de zwaarste zijn van ons le- maar over een jaar krijgen we graan uit de Oekraïne, over twee jaar heb- we weer varkens, dus vet en als dan na deze oorlog Amerika komt te zijn graan, hebben wij dat niet meer nodig."

3e Jaargang Nr. 5
Redacties
V. Kroese
P. Zomerrijck

NATURA-DOCET

NATUURBESCHERMING.

"Kent gij den weg tusschen de halmen graa Niet in Uw eigen tuin? En niet de volken, Die krioelen in een druppel aan Uw glas? Weet gij 't waarheen niet in de vaart der wolven En kunt g'Uw pad niet langs de sterren gaan? Wat laat ge dan God met Zijn Goedheid staan....!"

Slaat dit versje voor de meeste mensen geen spijkers met erges grote koppen? Ja, het is wel erg bedroevend hoe de tegenwoor- dige mens Gods Natuur de rug toekeert. Maar ach, deden velen dit toch ook maar, want hoe dikwijls wordt dit machtige scheppingswerk niet door menschenhanden ver- keerd aangepakt? De tegenwoordige mens weet niet meer te handelen met dit cadeau van God! Heen, al heel wat prachtige natuurgebieden werden er vernield en ver- woest door ondoordacht optreden. Vooral hier in Nederland is al veel schoone ver- loren gegaan. Om een gemakkelijk voorbeeld te noemen: dat het grondwater- bet er daar nu uit vergeleken met een 70 jaar geleden is al veel schoone ver- De ontwatering door de waterleidingen, heeft er voor gezorgd, dat het grondwater- paal zó daalde, dat de Flora en Fauna, die toenstijd zo rijk was, zeer verarm- den.

Maar ja, zul je zeggen, 70 jaar geleden bezat Nederland toch nog lang niet zo'n grote bevolking als nu en nu one land bijna 10 miljoen inwoners heeft, nu is het toch logisch, dat al het meeste land in cultuur gebracht wordt, opdat al dese mensen den toegang tot een goede levenswijze hebben. Ja, ja op zekere hoogte is dit ook wel goed te keuren, maar toen de mens 'n 50 tal jaren geleden aan het cultiveren sloeg, toen sloeg hij de natuurvrienden de angst om hun hart. Deze mensen tezamen en richten spoedig "de vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland" op. Dit was ter gelegenheid van de strijd om het Haarlemmermeer, zoals die hier door Kees Galiaaloot genoemd, die er omstreken het jaar 1900 be- "Natuur-hysterici" werden de menschen genoemd, die er omstreken het jaar 1900 be- maar tegen Haarlemmer, door de stad Amstardam gekocht zou worden, gekocht om belangrijke stadsvuil dicht te gooien! En daar men ook in die tijd de strijd tegen de "romantiek" lieftst grondig voerde, verweet men die sociaal-gevoel- der meer moeten zijn, dat ze gespeend waren van sociaal-gevoel- en heidervrezen van het Haarlemmer- tige en heidervrezen van het Haarlemmer- dedige en heidervrezen van het Haarlemmer- de boosheid te zij- der meer moeten zijn, dat ze gespeend waren van sociaal-gevoel- der meer moeten zijn, dat ze gespeend waren van sociaal-gevoel- der meer moeten zijn, dat ze gespeend waren van sociaal-gevoel-

dan Cicero, geduldiger dan een Rus, begrijpend als een biechtvader en onbewogener dan een rots. Hij dient nacht en dag werkzaam te zijn, overdag op de schoolbanken, 's avonds aan zijn huiswerk en 's nachts moet hij zijn blad volschrijven en nà het schrijven van zijn eigen artikelen nog de open plaatsen vullen, die anderen weigeren in te nemen. Hij moet altijd kalm en vriendelijk blijven, al stijgt zijn hart van ergernis tot zijn keel. En als hij al die eigenschappen bezit en al zijn werk en nachtrust geofferd heeft, en met wezenloos lodderige ogen rondwandelt, suf van slaap en beu van inkt, als hij alles geslikt heeft en bewaard in zijn hart, dan is hij rijp om bij het verschijnen van het nieuwe nummer met beschaamd hoofd langs de rijen te gaan en het voorwerp te worden van de algemene vrolijkheid."

Overigens paste de redactie zich aan bij de tijdsomstandigheden en toen in het najaar van 1938 over Europa de dreiging van een naderende.

'n Menigte jongeren met zichtbaar gelouterde zielen, spoedt zich na de plechtige sluiting van de retraite naar de Aulavan het Christelijk Lyceum. Dit jaar geen vertrokken bleekgezichten, holle ogen de slapeloze nachten weerspiegelend, maar eezame gebruinde lieden met blanco ziel . . . en geest, die moeizaam de met biscuitjes gevulde broekzakken leegkauwen. Dan opeens een schijn van plechtigheid. De stoet van leraren voorafgedoor Pater Rector schrijdt binnen. Stilte met een roerende toespraak. Velen kunnen hun tranen bijpinken als hun wordt voorgehouden, dat de rijke levenservaring opgedaan in de afgelopen oorlog, ruimschoots het tekort aan kennis vergoedt. Eindelijk is dat knagende gevoel van geestelijke onvolwassenheid weggenomen.

De verhouding van het aantal kandidaten tot de geslaagden slaat alle records. Allen wippen na het oplezen van hun naam het toneel op en de stralende luister waarmede Rector Vlaar het diploma overhandigt, doet de minderwaardigheidsgevoelens even in het tegendeel verkeren. Volgde nog de wandeling langs de leraren die met meesmuilende gezichten (duidelijk de afgunst en geringschatting ten toon spreidend) handen drukten en hun heilwensen prevelden over iets goeds in het toekomstige leven.

Eén dan? Een honderdkoppige menigte, waarvan de ruikers tesamen een bloemenveld vormen zoals dat op Sancta Maria pleegt te geschieden? Of wenende vrouwen, die gedurende weken verweesd waren?

Ach, wat een bittere teleurstelling voor hen die zulks verwachtten. Slechts één persoon stond eenzaam en verloren in de grote tegelvlakte en . . . z'n gelukwens, zij gold mij.

A. KLITSIE,
Eindexamen H.B.S. b 1945.

maar toen nog voorkomen oorlog hing, schreef zij, onverstoortbaar als altijd: „Weet dat gij de redactie in moeilijkheden brengt door copie te hamsteren. Doet dit niet, want gij verontrust onnodig de gemoederen. Er is te weinig voorraad om zulks goed te vinden. Gaat gij echter toch door met uw lafhartige daden, weet dan, dat de redactie haar maatregelen zal nemen. Een desbetreffend „wetsontwerp" zit al in de pen. Eventuele voorraden zullen in beslag worden genomen. Ziet U dus zo snel mogelijk van de gehamsterde voorraad te ontdoen."

Ik geloof wel, dat ik nu voldoende duidelijk heb aangetoond, op welk aambeeld de redactie van ons schoolblad steeds weer moest slaan, zij het ook zonder veel resultaat.

Om eerlijk en objectief te blijven, moet er toch ook gewag gemaakt worden van de lichtzijden, die zeer zeker aanwezig zijn. Enige malen troffen we zelfs een juichkreet aan over... een *teveel* aan kopy, doch helaas vormt hij slechts een dissonant in de reeks klaagliederen, waarvan we hierboven enige staaltjes gaven. Verder moeten we vooral oog hebben voor het feit, dat, al werd er weinig ingestuurd, er toch vele nummers zijn, die literair op een hoog peil staan. Het is natuurlijk volstrekt onmogelijk hier een enigszins volledig overzicht te geven van al wat er in de loop der jaren in ons blad door Lyceïsten is gepubliceerd. Niemand kan Tolle Lege echter van eenzijdigheid beschuldigen. In bonte afwisseling vinden we kunstbeschouwingen, gedichten, levensschetsen, geestige opstellen en artikelen over actuele onderwerpen, om slechts een kleine greep te doen. Daarnaast werd in ruime mate aandacht geschonken aan het schoolleven en hoogtepunten daaruit op godsdienstig, cultureel en sportief gebied. De zittingen van de Academie, de traditionele viering van St. Catharinadag en het Kerstfeest, hockey- en voetbalwedstrijden en andere evenementen vonden in Tolle Lege steeds hun weerklink in de vorm van recensies en verslagen. Zo werden ook het 5-jarig en het 12½-jarig bestaan van ons Lyceum in het eigen tijdschrift herdacht.

De rubriek „Streven ende beleven" releveerde in iedere aflevering de voornaamste feiten uit de voorafgaande maand. Haar taak als zuiver *schoolorgaan* heeft Tolle Lege dan ook altijd naar behoren vervuld. Doch ook wat de verdere inhoud betreft, is de totaal-indruk zeker bevredigend, al schuilt er natuurlijk kaf onder het koren.

Laat ik thans een zeer kleine keuze doen en U bekend maken met enige pennevruchten. De al of niet vermeende kloof tussen het Gymnasium en de H.B.S. was een probleem, dat ook vroeger reeds enige wrijving op het Triniteits-Lyceum kon veroorzaken. Tolle Lege had nog nauwelijks haar eerste verjaardag achter de rug, toen een gymnasiast in een artikel met de hoogdravende titel „Het hoogland der klassieken” de voordelen van de door hem gekozen studierichting boven die van de „andere zijde” uiteenzette. Prompt werd hierop gereageerd door een oud-H.B.S.-er, die een critiek schreef, waarboven het spottende opschrift: „Moeizame wandeling van een „platteland” door het hobbelige „hoog”land der klassieken” prijkte. De irenische redactie verklaarde hierna, verdere polemiek ongewenst te achten. Een anoniem stuk, getiteld „Lyceïsten! Op ter Revolutie!”, waarin het stoutmoedige voorstel werd gedaan om iedereen, die het waagde een mond open te doen over sportdagen, tot „vette brei” te slaan en waarin werd opgeroepen meer aandacht en tijd te besteden aan de dingen van de geest en minder aan die van het lichaam, lokte verontwaardigde protesten uit van sportieve Lyceïsten. Harry Prenen speelde de on dankbare rol van verzoenende derde en verdedigde het standpunt der redactie. Andere polemieken waren gewijd aan het vraagstuk klassieke muziek-jazz en het probleem der dierenbescherming, maar gingen beide mank aan het gewone euvel van dit genre geschrijf, doordat zij te scherp en te bits werden. Eerstgenoemde ontaardde zelfs in een onverkwikkelijk persoonlijk gekibbel. Van de beschouwingen over kunst wijs ik op de voortreffelijke artikelen van Harry Prenen op dit gebied. Godfried Bomans debuteerde als leerling van de vierde klasse in Tolle Lege met een phantasie „Zuurkraampjes.” Nadien vinden we nog meerdere malen geestige schetsen van zijn hand. In de laatste jaren voor het uitbreken van de tweede wereldbrand waren het vooral actieve redactieleden als Piet Franse, Bernard Kuinen en Wim Lemaire, die veel proza en poëzie, waaronder voortreffelijk werk, publiceerden. Ik zou tenslotte nog één artikel van een *leeraar* willen noemen, n.l. „De helden van het eerste uur” van de heer J. Kat, waarin deze in de trant van Homerus ’n dichterlijke beschrijving geeft van de docenten, die hij met deze voor zichzelf sprekende naam aanduidt en die toen het feit herdachten, dat zij 12½ jaar aan onze school verbonden waren.

Er zouden nog veel meer namen en titels te noemen zijn, maar de beperkte plaatsruimte, die mij is toegemeten, laat dit niet toe. Evenmin is het mo-

Wanneer U in die vermaarde goede oude tijd het geluk hebt gehad, om de lessen in allerlei soorten geschiedenis te mogen volgen, die de Heer Paulides sinds jaar en dag op het Triniteitslyceum pleegt te geven, en Uw geheugen is door het gebruik in de loop der jaren nog niet dermate afgesleten, dat U zich de waarlijk uitnemende combinatie van den Heer Paulides en „het” glas niet meer kunt herinneren, dan zult U zeker nog weten, welk een belangrijke rol de actie en reactie in de geschiedenis spelen. Zeer waarschijnlijk zult U de bewijzen in de loop der tijden uit het wereldgebeuren in het algemeen en uit uw eigen omgeving in het bijzonder, hebben waargenomen. En zo is het ook een geheel alledaagse reactie van ieder, die de geschiedenis van het eerste schooljaar na de bevrijding actief heeft beleefd, dat hij zegt: „Wat een reactie!”. Want inderdaad, geachte hoorder, heeft het schoolleven in dat jaar een ongekende bloei weten te bereiken.

Zowel hierin als in die bloei zelf heeft de leer der actie en reactie zichzelf bewezen. En toch kunnen we die tijd moeilijk een reactie noemen, aangezien dit zou impliceren, dat er een actie aan vooraf was gegaan en dat is nu juist helemaal niet het geval. In den beginne was er niets en ineens was er alles. Een enorme actie, die met recht enorm kan worden genoemd, omdat er juist niets aan vooraf was gegaan. Dit was dus een reactie op niets, die we een actie kunnen noemen. En daarna volgde er nog grotere actie, die we als een gevolg van de reactie op het niets, die we actie noemden, voorzeker een super-actie kunnen heten, omdat we ze als reactie op de voornoemde actie moeilijk als substantieel reële reactie kunnen bestempelen. Maar een reactie op deze super-actie bleef niet uit en duidelijk konden we die als een reactie op deze super-actie waarnemen, die we ook onmogelijk als een reactie kunnen doen voortleven in de geschiedenis omdat deze reactie bestond in een sterk verslappen van de super-actie die we evenmin reactie konden noemen, omdat die weer een versterkte actie op de reactie was, op de reactie van geen actie, welke laatste reactie ook daarom weer geen reactie, doch louter een actie was. Het uiteindelijk verslappen dus van de enorme activiteit, uit welke oorzaak dat ook geboren moge zijn, was dus ook weer geen reactie en zo zien we, dat een werkelijke reactie vrijwel nooit kan voorkomen, of, laten we het beter zeggen, in het hier behandelde schooljaar niet is voorgekomen. Alleen maar actie en geen werkelijke reactie.

Begrijpt U het, of wil ik het nog eens uitleggen?

Fragment uit de inaugurale rede van prof. Zoëno, ter gelegenheid van het aanvaarden van het hoogleraarsambt in de Triniteitslyceale wetenschappen, gepubliceerd zonder voorkennis van voornoemden prof. door

B. M. BRANS Jr.
eindexamen Gymnasium 1946.

gelijk hier al degenen, die in de loop der jaren de scepter over Tolle Lege hebben gezwaaid, de revue te laten passeren. Een uitzondering maak ik voor Pater Ph. Esser, die van 1927 tot 1935 cen-

zou nog kunnen uitweiden over de technische verbeteringen, die onze courant af en toe onderging (beter papier, handiger formaat), maar het zou dit overzicht nog maar langer en saaier maken.

---

tolle lege

No. 2   OCTOBER 1947
17e JAARGANG 1947-1948

SCHOOL-ORGAAN VAN HET TRINITEITS-LYCEUM TE HAARLEM

REDACTIE: JAN VAN DER HORST - NOUD VAN DEN EERENBEEMT - JOHN VERDEGAAL - HARRY HOEBOER.
SPORTREDACTEUR: JAN VAN DAAL.
REDACTIE-ADMINISTRATIE-ADRES: ZIJLWEG 199 - HAARLEM (POST OVERVEEN); -
TELEFOON 13523 - GIRO-REKENING 77435, ONDER VERMELDING „TOLLE LEGE”
ADVERTENTIE-ADRES: KOOS LANGENEGGER, WALDECK PYRMONTLAAN 2. OVERVEEN

---

sor van ons blad was, en voor Pater G. Ter Haar, die van 1935 tot 1940 deze functie bekleedde. Ik

Dit jaar is voor velen — b.v. voor hen die hard werkten — een kort jaar geweest. Immers, daar waren de winterdagen, waarop we niet naar school konden wegens kolennoed en die toch zo snel voorbij gingen — als alle vacantedagen. Gevolg hiervan weer: een verlaat Paasrapport, zodat we onwillekeurig het idee kregen, dat het jaar gekrompen was. Ook dagen als die van de glasactie voor Nijmegen, waar we weer de echte schoolgeest en kameraadschap konden ontdekken, deden de tijd vergeten, doch dit was voor sommigen noodlottig, toen ze daardoor plotseling voor de overgang of 't examen stonden.

Al ging het dagelijkse schoolleven zijn gewone gang en was er schijnbaar niets bijzonders, de fijne Katholieke geest — die echter niet viel te bemerken aan het bezoek aan de kapel — en de orde op school vielen direct op en ik geloof, dat dit niet voor een klein gedeelte te danken is aan p. van Straaten, in wie het Lyceum werkelijk een goede leidsman gevonden heeft. Tenslotte kreeg ik nog de indruk, dat er nog te veel jongens zijn, die door hun passiviteit en zelfs parasiteren het werk van anderen, die trachten de school op hoger peil te brengen, afbreuk doen. En dat is jammer!

H. MUDDÉ.

Eindexamen H.B.S. b 1947.

Het slot van de historie is gauw verteld. De oorlog sneed de levensdraad van Tolle Lege ontijdig door en vijf jaar lang kon het blad niet verschijnen. Na de bevrijding - in September 1945 - vond de wedergeboorte plaats en sedertdien heeft Tolle Lege een periode van grote bloei gekend. Er was steeds overvloed van kopy en de redactie was tot vrij scherpe selectie in staat, wat het peil zeer ten goede kwam. Ook nu waren er natuurlijk minder geslaagde nummers; ook thans bleven nog grote groepen passief; ook nu was er nog veel critiek, terecht en ten onrechte; maar dat neemt niet weg, dat er reden is tot tevredenheid met wat bereikt werd en tot vertrouwen in de toekomst. Hulde en dank aan Pater Dr. M. v. Straaten en Pater Drs. V. Hutjens, die na de bevrijding achtereenvolgens censor waren van ons blad. Hulde en dank ook aan onze drukker, 't St. Jacobsgodshuis, dat steeds het zijne heeft bijgedragen om Tolle Lege tot een lezenswaardig tijdschrift te maken. Ik wil besluiten met een variant op wat Pater Vlaar schreef in het eerste nummer na de herrijzenis: Moge onder Gods zegen en onder de auspiciën van de H. Vader Augustinus Tolle Lege haar oude taak voortzetten in vernieuwde geest.

K. H. J. Dorren.

Lijst

van de hoofdpersonen uit de Triniteits-stad

PRIOREN VAN HET CONVENT

Pater Theodorus Vlaar
27-7-1922—9-8-1929

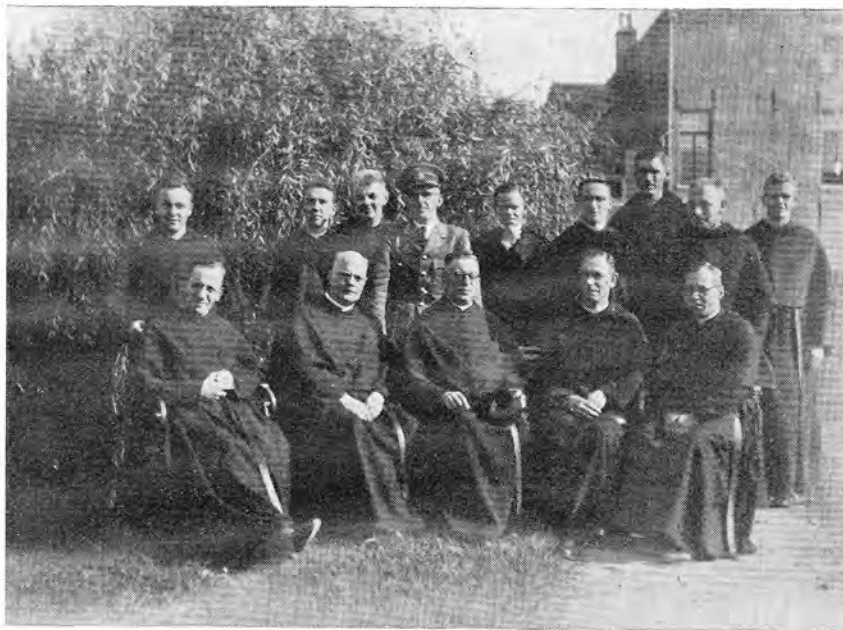
Pater Philippus Esser
9-8-1929—12-8-1935

Pater Josephus Kok
12-8-1935—5-8-1938

Pater Stanislaus Bannenberg
5-8-1938—21-11-1940

Pater Theodorus Vlaar
21-11-1940—10-8-1946

Pater Nicolaus de Wit, *Em. Provinciaal*
10-8-1946—heden

Pater Prior
N. de Wit
temidden
van het convent

RECTOR EN LERAREN OP 1 SEPTEMBER 1922

1 Pater Theodorus Vlaar O.E.S.A.
Plant-, Dier- en Wiskunde, Rector

2 Pater Philippus Esser O.E.S.A.
Godsdienst Conrector

3 N. C. Andriessen
Engels

4 A. J. C. Blaas
Geschiedenis

5 A. M. Julianus
Duits

6 S. Hooy
Lich. Oefeningen

7 Dr. P. J. A. M. Kouwenhoven
Wiskunde

8 L. C. Theunis
Frans

9 M. P. J. van der Weiden
Tekenen

10 B. G. van Zeelst
Nederlands

RECTOR EN LERAREN OP 1 SEPTEMBER 1947

Datum van indiensttreding
1 Pater Dr. Modestus v. Straaten
O.E.S.A.
Latijn en Grieks Leraar 1-9-44
Rector 1-9-46

Datum van indiensttreding
2 Pater Valentinus Hutjens,
O.E.S.A.
Geschiedenis Leraar 1-9-44
Conrector 1-9-46

Datum van indiensttreding
3 Pater Egbertus Retera O.E.S.A.
Engels Leraar 1-9-38
Conrector v.h.
Triniteitslyceum II 1-9-47

	Datum van indiensttreding
4 Pater Aegidius Distel, O.E.S.A. Godsdienst en Bijbelse Geschiedenis	Leraar 1-9-35 Prefect 1-2-37
5 Pater Bernulphus Duvergé O.E.S.A.	1-9-46
Liturgie en Zang	1-9-46
6 Pater Vincentius van Leur O.E.S.A.	1-9-47
Godsdienst en Bijb. Gesch.	1-9-47
7 Pater Linus Reijkers O.E.S.A. Geschiedenis	1-9-45
8 Pater Wilfridus Riswick O.E.S.A. Plant- en dierkunde	1-9-47
9 Pater Hugo Vandalon O.E.S.A. Godsdienst	1-9-44
10 Pater Aurelius Voegels, O.E.S.A. Gesch., Staathuishoudkunde	1-9-46
11 C. J. Alders Wiskunde	15-11-29
12 N. C. Andriessen Engels	1-9-22
13 J. A. Th. Babeliowski Frans	1-9-40 — 1-9-41 herbenoeming 1-9-43
14 J. Belle Wiskunde	1-9-47
15 A. J. C. Blas Grieks en Latijn	1-9-22

	Datum van indiensttreding
16 Dr. B. M. I. Delfgaauw Nederlands, Hebreeuws	1-9-39
17 Dr. W. J. Fuss Wiskunde	1-9-25
18 F. A. Gieling Scheikunde	1-9-24
19 J. Th. R. v. Greevenbroek Frans	1-9-39
20 A. Henrichs Tekenen	1-9-45
21 Ir. P. C. v. d. Heijden Wisk., Natuurk., Mechanica	1-9-39
22 J. Hoek Aardrijkskunde	1-5-27
23 P. M. J. Hekkeling Duits	1-9-34
24 S. Hooy Lich. Oefening	1-9-22
25 A. G. A. Huysman Aardrijkskunde	1-9-39
26 A. M. Julianus Duits	1-9-22
27 J. F. M. Kat Nederlands	1-9-30
28 Dr. Ir. A. I. M. Keulemans Scheikunde	1-9-45
29 A. M. Kokkelkoren Wisk. en Natuurkunde	1-9-40

	Datum van indiensttreding
30 J. C. Kroese Lich. Oefening	1-9-33
31 A. J. M. Meesters Lich. Oefening	1-9-45
32 J. B. A. Melsen Plant- en Dierkunde	1-1-32
33 J. K. Michon Engels	1-9-45
34 A. van Noort Grieks en Latijn	1-9-47
35 G. J. Paulides Geschiedenis	1-9-24
36 Dr. J. Rekveld Natuurk. Mech. Cosmog.	1-9-31
37 A. J. Schneiders Nederlands	1-1-26
38 Dr. W. J. Terstegen Latijn, Grieks	1-9-44
39 L. C. Theunis Frans	1-9-22
40 R. Verberne Handelswetenschappen	1-9-24
41 G. Th. M. Verhaak Nederlands	1-9-46
42 Mr. F. Vorstman Staathuish. en Staatsinr.	1-9-23 — 1-9-41 herbenoeming 1-10-45
43 M. P. J. van der Weiden Tekenen	1-9-22

VERTROKKEN LERAREN

1 Pater Theodorus Vlaar, rector O.E.S.A.	1-9-22 - 1-9-46
Wiskunde	1-9-22 - 1-9-46
2 Pater Philippus Esser, O.E.S.A. Godsdienst	1-9-22 - 1-9-36
3 Dr. P. J. A. M. Kouwenhoven Wisk. en Natuurk.	1-9-23 - 1-9-31
4 R. L. van der Ven Aardrijksk., Gesch.	1-9-23 - 10-1-24 (overleden)
5 B. G. van Zeelst Nederlands	1-9-22 - 1-1-26
6 Pater Rogatus Gerritsen, O.E.S.A.	1-9-23 - 1-9-29
Godsdienst	1-9-23 - 1-9-29
7 W. Baars Plant- en D'erk.	1-9-23 - 1-1-32
8 H. B. M. Thier Aardr., Gesch.	1-6-24 - 1-5-27
9 H. A. A. M. Kuijper Grieks en Latijn	1-9-25 - 1-9-27
10 Pater Gabriel Verschure O.E.S.A.	1-9-25 - 1-9-26
Godsdienst	(overleden)
11 Dr. W. M. A. v. d. Wijnpersse Grieks en Latijn	1-9-26 - 1-9-29
12 S. Ph. de Vries Hebreeuws	15-10-26 - 1-10-35
13 P. B. van Eerdenburg Stenografie	1-9-27 - 1-9-34
14 J. H. Lamour Wisk., Frans	1-9-27 - 1-9-30

15 Dr. G. E. A. M. Wijdeveld Grieks en Latijn	1-9-27 - 1-9-44
16 G. K. W. Bakker Duits	1-9-28 - 1-9-29
17 Pater Sanctes Jurgens, O.E.S.A. Godsdienst	1-9-29 - 1-9-32
18 Dr. W. Rietveld Grieks en Latijn	1-9-29 - 1-10-29 (overleden)
19 J. A. Bank Grieks en Latijn	1-10-29 - 1-9-31
20 J. W. Geene Duits	1-9-29 - 1-9-34
21 E. J. M. Terlingen Engels	1-9-30 - 1-9-39
22 Pater Eusebius Peters, O.E.S.A. Latijn	1-9-31 - 1-9-32
23 Pater Cornelius Wilderbeek, O.E.S.A.	1-9-31 - 1-9-32
Grieks en Latijn	1-9-31 - 1-9-32
24 Pater Dr. Georgius Meyknecht, O.E.S.A.	1-9-32 - 1-9-34
Plant- en Dierk.	1-9-32 - 1-9-34
25 Pater Gratia ter Haar, O.E.S.A. Grieks en Latijn	1-9-32 - 1-9-46
26 Pater Dr. Gundisalvus Vermeulen, O.E.S.A.	1-9-32 - 1-9-33 (overleden)
Kerkgeschiedenis	1-9-32 - 1-9-33
27 P. A. M. Haanappel Aardrijkskunde	1-9-34 - 1-9-37

28 Pater Prosper Jansen, O.E.S.A. Godsdienst	1-9-35 - 1-2-37
29 A. de Vries Hebreeuws	1-10-35 - 1-3-41
30 Dr. J. C. M. de Jong Plant- en Dierk.	1-9-36 - 1-9-38
31 Pater Gelasius Spoorenberg, O.E.S.A.	1-3-37 - 1-9-44
Kerkgeschiedenis	1-3-37 - 1-9-44
32 Pater Timotheus Lijlander, O.E.S.A.	1-9-37 - 1-9-38
Godsdienst	1-9-37 - 1-9-38
33 Pater Caecilianus Steinhauer, O.E.S.A.	1-9-37 - 1-9-45
Godsd. en Duits	1-9-37 - 1-9-45
34 A. van Haasteren Wiskunde	1-9-37 - 1-9-39
35 Pater Aemilius de Rooy Godsdienst	1-9-38 - 1-9-39
36 Pater Tarcisius Brouwer Godsdienst	1-9-39 - 1-9-46
37 Dr. R. I. H. Teunissen Plant- en Dierk.	1-9-39 - 1-11-39
38 J. van der Drift Plant- en Dierk.	1-11-39 - 1-9-41
39 Mr. A. G. H. H. Roeffen Staatsw.	1-9-41 - 1-10-45
40 F. C. J. Zeijlemaker Plant- en Dierk.	1-9-41 - 1-9-45
41 Ir. G. J. M. J. Verheggen Wiskunde	1-9-46 - 1-9-47

PLAATSVERVANGENDE LERAREN

1 G. Blom Engels 1923	6 M. A. Alessie Aardrijkskunde 1-9-36 - 20-12-36	10 N. H. v. Loenen Grieks en Latijn 8-5-44 - 4-7-44 6-3-46 - 6-4-46
2 Dr. N. Zwager Engels 1924	7 Th. M. van Lieshout Duits 24-10-39	11 H. Preren Geschiedenis 1944
3 P. v.d. Vlugt Lich. Oefening 1934-1947	8 H. J. E. Beltjens Lich. Oefening 28-1-40 - 31-3-40	12 J. M. Keizer Wiskunde 1-3-46 - 12-7-46
4 J. Boot Lich. Oefening 1936-1938	9 Pater Ferdinandus Hoogeveen O.E.S.A. Frans 27-3-44 - 8-5-44	13 C. F. J. Hoes Wis- en Natuurk. 1-6-46 - 12-7-46
5 W. Thijssen Lich. Oefening 1936-1939		14 A. van Noort Grieks en Latijn 1-11-46 - 1-12-46

AMANUENSES

J. W. M. J. Spliethof	1-9-23 - 1-5-29
Broeder Paulus Jansen	1-5-29 - 16-2-31
Broeder Eduardus Swinkels	16-2-31 - 1-5-32
Broeder Pius Vroom	1-5-32 - heden

CONCIERGES

Broeder Hubertus v. d. Linden	1-9-23 - 1-1-26
Broeder Remigius Smits	1-1-26 - 1-10-46
Broeder Gerardus Dubelaar	1-10-46 - 1-4-47
Broeder Bavo v. d. Kruijff	1-4-47 - heden

ZIJ DIE HUN EINDDIPLOMA BEHAALDEN

H.B.S. B

1926: J. Brantjes F. Nieuwenhuys J. Smit C. Spierenburg	1931: F. v. d. Broek P. Deeleman W. Duyn C. Nelis A. Reestman Ch. v. Rooy	G. Horsthuis Th. Horsthuis H. de Jong H. Kuenen F. Meltzer H. Rohlf Ch. Warger
1927: Th. v. Beek H. Gehéniau H. Kahmann E. Picard W. Smit B. Tordoir J. Truyens	1932: R. Bomans H. v.d. Bos J. Bosse J. Boutellier F. Haase A. v. Hecke J. v. Rijn A. Kochx Th. Vermeulen P. v. Wayenburg A. v. Weezenbeek B. Lindner	1935: J. v. Buuren P. v. Buuren A. Dias-Sant H. Kahmann G. Kriek H. Krusemeyer J. Laurijsen G. Luns A. Prins F. Verkroost A. Verstege
1928: J. Boot C. v. Galen J. Koning J. de Neyn van Hoogewerff W. Nijboer A. Nijdam C. Peeters J. IJland	1933: G. v. Boeckel J. Boon J. Bosse J. Commandeur L. Keyser A. Kokkalkoren P. Kraakman P. Pinxter D. Smit	1936: A. Aleven H. Berkhou A. Bosman H. Bijvoet L. Bijvoet Th. Diepen P. Hoogeveen G. Pieterse P. Pinxter Adr. v.d. Sluis Ant. v.d. Sluis W. Snel A. Tol H. v.d. Veen J. Verkroost
1929: M. ten Berge J. Bosse F. Claassen F. Kampmeyer H. Klementkoff G. Lamp J. v. Lunenburg E. v. Ravensberg Th. Smit	1934: L. Alders Ch. Bekkers A. Brandenburg L. Brinkmann H. Dazert P. Dickmann G. v. Frankenhuisen N. de Graaf	1937: E. Burcksen J. Butler
1930: Th. Bosman A. Brandenburg J. Kraakman J. Schutter E. Spierenburg		

J. Hogerheijde
P. v. Hooydonk
G. Koot
W. Koot
J. Lohman
Th. Matiaar
C. Middeldorp
E. Middeldorp
H. v. Oosten
C. Robbers
P. de Ruyter
W. Staphorst
A. v.d. Zande

1938: W. Beers
H. Blom
C. Brandenburg
J. Dazert
F. Donse
P. Francken
L. Haase
H. Hoes
C. Kramer
P. Laming
J. Marhot
J. Meyer
N. Out
A. Schulte
A. Verbeek
P. Verkroost

1939: L. Baaten
C. Bastiaenen
F. Biegel
Th. Bosse
J. Bruin
M. Bijwaard
M. Delhez
N. Gomes
E. Haase
C. Hoes
J. Horbach
J. Koop
J. Luyten
Th. v.d. Plas
J. Stücker
J. Thunnissen

1940: Th. Alkemade
S. Balm
C. v.d. Bergh
E. Bilars
I. Dijkman
J. Duynstee
P. v. Haeff
Ph. Harding
H. Horemans
A. v. Huystee
O. Kranendonk
H. Mensink
K. Mol
G. Nielen
R. Ridders
Th. Wubbe
J. Wüst

1941: B. Blom
J. v. Boeckel
I. Bonarius
L. Claessen

G. Freriks
P. Hupkens
A. Jansen
F. Klein Schiphorst
A. Koning
P. v. Koningsbruggen
J. Marlet
C. Merckx
S. Overdijk
H. v. d. Weiden
H. Bak
J. Boer
L. Ebskamp
G. Hoekstra
J. Huyzer
P. Lestrade
J. Mensink
J. Riko
J. Steenman
H. Timmer
L. Vroom
M. v. d. Weyer
H. v. d. Zanden

1942: A. Aarts
Th. Baanstra
F. Beelen
H. Brans
B. Bijnsdorp
J. Bijvoet
H. Dam
J. v. Doorne
H. v. Dusseldorp
B. v. Eerdenburg
G. Felix
E. Lange
A. Langemeyer
P. Luyten
H. Mullens
P. van Niel
J. Paulides
Fr. Roozkrans
H. v. Schaik
F. Schaper
N. Schepers
L. v. d. Sluis
J. v. Beem
G. v. Bueren
J. v. Dijk
N. de Jong
Th. Mengelberg
W. Smits
J. v. d. Sluis
J. Spook
Th. Zethof

1943: J. v. Baar
I. Bastiaenen
Th. v. d. Berg
H. Bonarius
Th. v.d. Bos
Th. Cornelessen
W. v. Doorenmaalen
H. Gabriëls
J. Hoes
H. Hoogestijn
H. Kerstens
H. Krabbe

M. Kramer
H. Lar'eslager
H. v. Leeuwen
A. Meyer
W. v. Montfoort
F. v. Nes
W. Oolders
J. Stals
F. Stuyt
C. v. Toor
N. Andriessen
F. Drayer
J. Hulsebosch
R. Smit
J. Spook
J. Warger

1944: A. Allard
D. Angevaere
C. v.d. Bronk
C. Freriks
Th. Hooy
C. v. Lent
W. Nielen
H. de Raadt
R. Schlatmann
H. v.d. Schoot
G. Vermeulen
N. Vreenegoor
A. v.d. Waag
A. Woerde
P. Zeestraten
W. Zwager
N. de Brabander
W. Emke
A. v.d. Berg
C. Beusen
Ch. Bosman
M. Driessen
R. v. Duin
S. v.d. Hart
H. Jansen
L. Koning
L. Kroon
J. Lobry
J. Mooren
B. Muschter
H. v. Ooyen
J. Tielens
P. v.d. Weiden

1945: H. v. Alphen
M. Baanstra
A. Bak
H. Beyk
J. v. Bemmels
H. Bierman
P. Blom
P. Borms
W. v.d. Brink
W. Brock
G. Chabot
P. Christiaans
P. v. Deuren
H. Eysvogel
H. Fijen
J. Garrels
Th. Gruppings

L. Hellebrekers
 H. v. Huyssteeden
 A. Janssen
 Alb. Jansen
 J. Kordelaar
 A. Klitsie
 G. Kemperman
 J. Kramer
 C. Kroezen
 R. Klep
 W. Kok
 J. Kloet
 J. Longayroux
 J. Lindner
 L. Lautenslager
 J. Lablans
 A. Lambregts
 J. Maas
 C. v.d. Mey
 Th. Melman
 E. Mathon
 J. Post
 Th. Stijnman
 H. Schlatmann
 Th. Schoorl
 Th. Spook
 H. Scheffelaar
 B. Schelvis
 A. v. Son
 P. v.d. Weyer
 J. v.d. Weyer
 C. Wijnne
 J. Veldt

1946. W. Abeelen
 J. v.d. Berg
 H. Bergman
 J. Ebskamp
 G. Engelhard
 A. Gruppig
 J. Hamersma
 H. v.d. Hart
 E. Holzhaus
 J. v. Kampen
 G. Kranendonk
 Th. v. Liemt
 Th. Luyckx
 Ch. v. Marrelo
 A. Merck
 P. Mes
 J. v.d. Meys
 H. Oomen
 Th. Peters
 Th. v. Schaick
 H. Schneiders
 J. Simons
 J. Swarte
 C. v. Tienhoven
 N. Vreenegoor
 H. Budding
 J. Budding
 P. Durr
 Ch. Elsenbroek
 A. Hekker
 J. Kievits
 A. Kroon
 H. Madlener

J. Schelvis
 A. Schumacher
 H. Sm't
 A. de Wildt

1947: Ch. van Assema
 J. van Dam
 H. Hijnen
 J. Klauwers
 H. Klaver
 S. Luyben
 J. Molkenboer
 P. Othoff
 B. Schaap
 N. Sengers
 P. Sikkenk
 A. Snoeks
 J. Wijsmuller
 G. Hoekstra
 S. Mulder
 J. van Amerongen
 M. Babeliowsky
 C. van den Burg
 J. Commandeur
 J. van Denzen
 P. de Koning
 A. van Lunenburg
 H. Mudde
 E. Voets

GYMNASIUM

1927: W. Kloes
 P. Menger
 P. v. Teteringen

1928: L. Brantje
 P. Frieters
 L. Henning
 P. Hokkeling
 J. Hanrath
 A. Klementkow
 A. Langendijk
 W. v. Liemt
 P. Maas
 Th. Nicolaas
 F. v. Pelszer Berensberg
 J. Stavenuiter
 J. Westerwoudt

1929: P. Huyzing
 W. Kloosterman
 J. Nieuwenhuis
 W. Paulik
 Th. Kuisenaars
 B. Vrijdag
 J. v. Wayenburg

1930: G. Aukes
 P. v. Empelen
 B. Evers

1931: S. v.d. Heyden
 E. Hoogeveen
 E. Pelszer v. Berensberg
 A. v.d. Storm
 H. Roozen

1932: J. Babeliowsky
 B. Bal
 C. v.d. Bergh
 C. Deutekom

H. Hulsbosch
 C. Vink

1933: G. Bomans
 J. Castelein
 L. Heirman
 A. Krouwels
 J. v. Loenen
 B. Meulenbroek

1934: W. ten Berge
 J. Bolle
 R. v. Dam
 E. Hettema
 G. Kenter
 D. Kranendonk
 F. v. Os
 L. Povel

1935: H. Prenen
 J. Hendrix
 G. v.d. Pavoordt
 P. Stuijbergen

1936: F. v. Boeckel
 A. Botter
 H. v. Denzen
 F. Gusterhoven
 A. v. Iersel
 J. Sanders
 C. v. Wel

1937: A. Blankwater
 A. Ijland
 J. Hupkens
 J. v. Iersel
 R. Kleipool
 J. v. Lieshout

1938: J. Aukes
 H. Hüffer
 W. de Jong
 N. v. Loenen
 H. v.d. Mey
 J. Ooms
 A. Povel
 A. v. Velzen
 J. Steman

1939: K. Bekkers
 A. Evers
 J. Janssen
 H. Kuipers
 A. Lycklama
 J. Ebskamp
 A. Hueber
 H. Lips
 R. Visser
 A. Vreeburg

1940: A. Brosens
 R. v. Dam
 G. v. Emmerik
 A. Fibbe
 H. de Haan
 A. v. Heusden
 J. Hollander
 H. Kimman
 A. v. Leeuwen
 H. Prenen
 B. Ruland
 V. Schrijnemakers
 J. v. Son

- 1941: C. Bilars
H. Eekhout
B. Grappenhaus
E. Hüffer
G. Kubbinga
J. Nederkoorn
J. Pels
Th. Pijnenburg
J. de Rijk
J. IJland
W. Schwartz
- 1942: W. Bröcker
H. Francken
P. Franse
B. Goossens
B. de Graaff
A. de Haas
A. v. Iersel
J. Larsen
J. Michon
P. Witteman
L. Wüst
A. Zegwaard
E. v. Duin
A. v. Iersel
A. Kahmann
Th. Litjens
Th. v.d. Mey
H. Roozen
P. Scheefhals
P. Spierenburg
J. Theunis
J. Tombrock
- 1943: J. v.d. Does
J. v. Doorn
Th. Duyn
E. v. Emmerik
S. Molenaar
L. Roozen
H. Schepers
J. Suiker
P. Theelen
F. Veringa
Chr. v. Vlijmen
E. v.d. Vossen
W. Wijnne
- 1944: H. Botter
Th. v. Baar
P. Jacobs
C. v.d. Molen
A. Nolte
E. Rebholz
C. Stockmann
B. Truyens
J. v. Tongeren
L. Vasen
- 1945: A. v. Baar
H. Coebergh
L. Denessen
Th. v.d. Horst
H. Muller
P. Pannekeet
W. de Rijk
J. v. Son
J. Vessies
A. v. Zijl

- H. Potter
H. Bouwman
H. v. Emmerik
J. Krijgsman
J. Louman
J. Lycklama
H. Schalkx
J. Schlatmann
F. Tielens
- 1946: J. Bakkenhoven
G. v.d. Bergh
B. Brans
A. Deuling
L. Everard
H. v. Ewijk
A. Hupkens
A. Schalkx
N. Witteman
K. v. Zijl
Th. Bonarius
Fr. Bröcker
Th. Heeremans
F. Heymans
J. v. Maanen
E. Santen
P. Zomerdijk
F. Krouwels
R. Muller
- 1947: L. Brandt
K. Dorren
J. Komen
J. Roozen
G. van Roozendaal
P. Warmerdam
A. de Wild
A. de Bruin
A. van Dam
E. Duynstee
C. Frencken
L. Heezen
W. v.d. Krofft
M. Lommerse
H. v.d. Plas
G. Roeland
W. v. Scherpenzeel
J. v.d. Schoot

H.B.S. A

- 1929: A. v. Hoof
S. Hooy
A. v.d. Mey
P. Nieuwendijk
C. Schade
H. Walenkamp
- 1930: J. v.d. Berg
A. v. Buchem
A. de Neyn v. Hoogewerff
S. Reygersberg
E. Schürmann
J. Smolenaars
- 1931: F. Dickmann
H. Everard
H. Hartog
J. Nas
J. Reygersberg

- J. Sanders
Th. Smit
M. Stall
- 1932: P. Everard
P. Goossens
W. v. Hees
H. Koehorst
J. Laming
F. v. Niel
L. Roozen
B. Schmeink
- 1933: G. Goossens
D. Meckmann
K. Menger
W. Nas
J. Polman
H. Seveke
- 1934: H. Cornet
D. Deutekom
J. Gubbi
B. Korsten
G. Nieuwenhuys
B. Sanders
J. Smakman
N. v. Sijl
- 1935: H. Haase
J. Hagemeyer
H. Krouwels
E. v. Leuven
L. Prenen
L. Woudenberg
- 1936: J. Demmers
P. de Jong
H. Nelissen
A. Rombouts
- 1937: J. Bosman
L. Butôt
F. Filbry
A. Haazevoet
P. Klitsie
J. Meeuwes
D. v.d. Pavoordt
A. v. Teteringen
L. Tollenaar
J. v.d. Veldt
J. IJland
- 1938: H. Ebskamp
J. Francken
B. v. Hees
R. Hin
J. de Jager
F. v. Loenen
F. de Loor
H. Peters
P. Reckmann
P. Rijnja
B. Steman
Ch. Stütterheim
- 1939: A. Bolsius
P. Castelein
A. Gottmer
F. Jacobs
J. Kamphuys
Th. Kuenen
M. v. Pelt

C. Stammeyer
 L. Tepe
1940. J. Bloem
 G. v. Deursen
 H. Dhooge
 Ch. Edelhauser
 L. v. Emmerik
 W. de Graaf
 H. Hamm
 J. Hartmans
 W. Kerssemakers
 F. Kerstens
 W. Kimmman
 J. Mathot
 L. Modderman
 Th. Reith
 M. Sluyter
 P. Vink
 J. Overbeek
 C. Zwager
 A. Zwartkruis
1941: K. Athmer
 J. Bastiaan
 H. Bonarius
 C. Boutellier
 C. Bruin
 W. v. Daatselaar
 B. Dirks
 J. Heyst
 J. Kapteyn
 N. Kraetze
 A. v. Pampus
 C. Roersch
 C. Smit
 J. Schrijnemakers
 A. Strack v. Schijndel
 J. Zantman
1942: J. Aardenburg
 H. v. Baaren
 L. Bröcker
 G. Dobbe
 J. Drayer
 B. Holleboom
 P. v. d. Klugt
 G. Krabbe
 A. Lok
 C. Reichert
 H. Vossen
 F. v. Waddingen
1943. P. v.d. Aar
 W. Annaert
 W. Engelhard

P. Flick
 J. Francken
 J. Franssen
 A. Hendriks
 J. Herbermann
 P. Lommerse
 A. Looman
 Ch. Nielen
 J. Peepkorn
 W. Post
 J. Rijkers
 J. Spiekerman
 J. Voskuyl
 M. Witsenburg
 A. Ijsselmuiden
 P. Zegwaard
1944: P. Adrichem
 H. v. Duivenvoorde
 W. ten Hacken
 J. v. Heusden
 W. Heyst
 M. v. Leeuwe
 H. Legebeeke
 H. Lohman
 H. Molenkamp
 N. Molenaar
 P. Peters
 C. Ruitter
 J. Spanjaard
 F. Verbiest
 C. Wester
1945. J. Alofs
 J. Bank
 H. v.d. Berk
 J. Brocken
 A. de Bruin
 D. Busé
 C. v. Duin
 J. Feitz
 A. Fluitsma
 P. v.d. Helm
 R. Horeman
 J. v. Leeuwen
 R. v.d. Mey
 H. Meyer
 P. Molenaar
 M. School
 M. Sterk
 L. Tellekamp
 W. Thorborg
 A. Veenings
 L. Nieuwenhuys

W. Verlinden
1946: J. v. Duivenboden
 G. de Groot
 J. Hoekstra
 C. Hol
 P. v.d. Hulst
 H. Hummeling
 A. Jaspers
 W. de Jong
 H. v. Koningsbruggen
 F. Koster
 F. Overdijk
 H. v.d. Valk
 Th. Verberne
 J. Vroom
 N. Zethof
 N. v. Baarsen
 P. Dames
 M. v. Dijk
 W. v. Dijkman
 P. Fransen
 C. Giebels
 C. Groot
 A. Kaart
 G. v. Kalmthout
 W. v. Koppen
 S. Lampe
 L. Malherbe
 J. Santen
 J. Schoth
 G. Strik
 W. Zethof
1947: G. Aalsma
 W. Assendelft
 F. Beerkens
 W. Beerkens
 E. Comans
 J. Frensen
 A. Heemskerk
 W. de Heij
 J. Hoogerduyn
 J. Hogeveen
 H. Kooyman
 A. Kouwenaar
 H. Lankhorst
 H. Lindeman
 K. van Pampus
 J. Roozen
 C. Timmerman
 G. van Trig
 J. van Warmerdam
 J. Wassenberg

Het Triniteitslyceum

Een gedeelte van de Triniteits-stad
aan de Zijlweg te Haarlem

En nu na vijf en twintig jaar . . . .

Op 4 September 1947 opende het Triniteitslyceum, daartoe in staat gesteld door het Gemeentebestuur, een nieuwe dependance in een oud Schoolgebouw aan de Schoterstraat. Moge zij uitgroeien tot een zelfstandig Lyceum in een fonkelnieuwe omgeving. Hier eindigen 25 jaar Triniteitslyceum aan de Zijlweg. Onder Gods Zegen gaat het Triniteitslyceum zijn geschiedenis verder schrijven, het nieuwe begint zijn eerste bladzij!

INHOUD:

	Blz.
Ere-comité	4
Schrijven van Zijne Hoogw. Exc. Mgr. J. P. Huibers, Bisschop van Haarlem	5
Voorwoord van den Hoogeerw. Pater Sebastianus van Nuenen O.E.S.A., Prior Provinciaal	6
Voorwoord van den Weledelgestr. Heer D. J. A. Geluk, Wethouder van Onder- wijs, wn. Burgemeester van Haarlem .	7
Ten Geleide, door Godfried Bomans . .	9
Het Triniteitslyceum te Haarlem in het zoeklicht der geschiedenis, door G. J. Paulides	10
De vertrekkende Rector, door Joan Kat	53
Een kwart eeuw Sport en Spel, door P. M. J. Hokkeling	56
Leraren in het Zilver, door Pater N. Th. Vlaar O.E.S.A.	66
Religieus en Cultureel Verenigingsle- ven op het Lyceum, door P. W. Franse	68
Oudleerling, sonnet door H. L. Prenen	88
Twintig jaar Tolle Lege, door K. H. J. Dorren	89
Lijst van de hoofdpersonen uit de Tri- niteitsstad	95
Prioren van het Convent	95
Rector en Leraren op 1 Sept. 1922	95
Rector en Leraren op 1 Sept. 1947	95
Vertrokken leraren	96
Plaatsvervangende leraren	97
Amanuenses	97
Concierges	97
Zij die hun einddiploma behaalden . .	97
En nu na vijf en twintig jaar . . .	103